

Bestuursrapportage 2021

Inhoudsopgave

1 Samenvatting en leeswijzer	5
1.1 Analyse uitkomst begroting.....	5
1.2 Samenvatting beleidsrealisatie en hoofdstukken	7
1.3 Leeswijzer	11
2 Financiële ontwikkeling sociaal domein 2021	12
3 Coronacrisis: financiële impact	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Voorstellen per beleidsveld.....	21
3.3 Inzet middelen van noodsteunfase naar herstelfase	31
4 Beleidsrealisatie en Financiële wijzigingen	36
Programma 1 Maatschappelijke participatie	36
Beleidsrealisatie	39
Programma 2 Ondersteuning en Zorg.....	42
Beleidsrealisatie	46
Programma 3 Werk, inkomen en schulden.....	48
Beleidsrealisatie	50
Programma 4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing	53
Beleidsrealisatie	56
Programma 5 Beheer en Onderhoud	58
Beleidsrealisatie	62
Programma 6 Burger, Bestuur en Veiligheid	65
Beleidsrealisatie	68
Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen & Overhead.....	70
Beleidsrealisatie	75
4.8 Budgetoverheveling	76
4.9 Overzicht belangrijkste reserves 2021	79
4.10 Begrotingswijziging Bestuursrapportage 2021	80
5 Realisatie investeringen	83
6 Bedrijfsvoering.....	87
7 Besluitpunten	88
Bijlage 1: Rapportage risicovolle projecten.....	89
Bijlage 2: Overzicht voortgang proces bestuurlijke actiepunten	90
Bijlage 3: Lijst van aan- en verkopen gemeente.....	91

1 Samenvatting en leeswijzer

In de bestuursrapportage wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de beleidsrealisatie en financiën in het lopende begrotingsjaar. De rapportage geeft een vooruitblik van de te verwachten realisatie over het gehele jaar.

1.1 Analyse uitkomst begroting

In onderstaande tabel melden wij de financiële wijzigingen ten opzichte van de door de raad vastgestelde Programmabegroting 2021.

Omschrijving	2021
a. Begrotingssaldo na Voortgangsrapportage 2021	1.522 n
b. Verwerking Raadsnota Versterkers Duurzaam doen	
Bestedingsvoorstel 2021	1.415 n
Budgetoverheveling 2021 naar 2022-2023	4.500 n
c. Wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2021	-12.184 v
Subtotaal b en c	-6.269 v
d. Begrotingssaldo na vaststellen Bestuursrapportage 2021:	- 4.747 v

NB: de som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen.

Toelichting bij resultaat

- De begroting 2021 liet na Voortgangsrapportage 2021 een tekort zien van **€ 1,5 miljoen**.
- In het raadstuk *Versterkers Duurzaam doen* (2021/483988) heeft de raad besloten het bestedingsvoorstel van **€ 1,4 miljoen**, en een budgetoverheveling van **€ 4,5 miljoen** voor het jaar 2021 te verwerken in de Bestuursrapportage 2021.
- De wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2021 hebben een voordelig effect van **€ 12,2 miljoen** in het lopende begrotingsjaar. De belangrijkste wijzigingen worden aan het eind van deze paragraaf verder toegelicht.
- Na vaststellen van deze Bestuursrapportage 2021 ontstaat een voordeel van **€ 4,7 miljoen** in jaar 2021.

Wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2021

De wijzigingen in deze Bestuursrapportage 2021 hebben een voordelig effect van **€ 12,2 miljoen** in het lopende begrotingsjaar. In het raadstuk *Versterkers Duurzaam doen* (2021/483988) heeft de raad besloten het bestedingsvoorstel van € 1,4 miljoen, en een budgetoverheveling van € 4,5 miljoen voor het jaar 2021 te verwerken in de Bestuursrapportage 2021. Na verwerking van dit raadstuk resteert een voordelig effect van € 6,3 miljoen. De belangrijkste wijzigingen worden aan het eind van deze paragraaf verder toegelicht. Dit voordelige effect is het resultaat van corona-gerelateerde wijzigingen (€ 0,9 miljoen), verbeteringen (€ 14,8 miljoen), en verslechtingen (€ 3,5 miljoen) in het lopende jaar.

Het voordelige effect van € 0,9 miljoen is het resultaat van verschillende corona-gerelateerde wijzigingen. Er is sprake van een voordeel van bijna € 5 miljoen aan compensatie voor inkomstenderving over 2020 en 2021. Er wordt voorgesteld om de compensatie over het jaar 2020 toe te voegen aan de algemene reserve (€ 2,3 miljoen). Daarnaast zijn er per saldo € 1,8 miljoen (nadelig) aan bijstellingen, dit betreft onder andere minder parkeerinkomsten (€ 1,6 miljoen).

Het voordelig effect van € 14,8 miljoen vloeit voort uit verschillende effecten. Het belangrijkste voordelige effect vloeit voort uit de hogere Algemene Uitkering van het rijk (€ 5,7 miljoen). Daarnaast zijn er voordelen te melden hoofdzakelijk als gevolg van; lagere groei van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de Wmo dan waarmee in de Begroting rekening is gehouden (€ 3,5 miljoen, incidenteel) en het terugdraaien van een dotatie aan de algemene reserve (€ 2 miljoen). Er is een voordelig effect door structurele effecten in de kosten Wmo, de structureel lagere kosten zijn voornamelijk te verklaren door een lagere groei in het aantal cliënten (€ 751.000). Daarnaast zijn er hogere opbrengsten uit Wabo leges (€ 550.000) en wordt er een hogere opbrengst uit OZB-woningen verwacht (€ 290.000). Tot slot, is er een overschot op het lokale budget voor economisch daklozen; de middelen bed, bad, brood (€ 250.000), met name veroorzaakt door de extra coronabijdrage van het Rijk voor de opvang.

Naast verbeteringen zijn ook verslechtingen te melden in het huidige begrotingsjaar. Het nadelige effect van € 3,5 miljoen heeft hoofdzakelijk betrekking op het (gedeeltelijk) niet behalen van de taakstellingen binnen het beleidsveld Jeugd (€ 500.000) en beleidsveld Wmo (€ 343.000), de verevening naar jaar 2022 (€ 700.000) en de actualisatie van de voorziening dubieuze debiteuren (€ 350.000).

Pr. Omschrijving budgettaire wijzigingen	2021
Budgettair effect wijzigingen corona (per saldo):	-909 v
Verwerking Raadsnota Versterkers Duurzaam doen	
- Bestedingsvoorstel 2021	1.415 n
- Budgetoverheveling 2021 naar 2022-2023	4.500 n
<u>Verslechtingen</u>	
Cluster Sociaal	
2 Maatregelen en taakstellingen Jeugd (KN)	500 n
2 Maatregelen en taakstellingen Wmo (KN)	343 n
Cluster Burger en bestuur	
7 Actualisatie voorziening dubieuze debiteuren	350 n
7 Overheveling jaarschijf 2022	700 n
div Overige verslechtingen	1.642 n
Subtotaal verslechtingen	3.535 n
<u>Verbeteringen</u>	
Cluster Sociaal	
2 Lagere groei in aantal cliënten Wmo (KN)	-3.583 v
2 Structurele effecten kosten – Wmo (KN)	-751 v
2 Overschot middelen Bed, Bad, Brood	-250 v
Cluster Burger en bestuur	
6 Hogere opbrengsten uit leges (WABO)	-550 v
7 Meicirculaire 2021	-5.747 v
7 Geen extra dotaties Algemene Reserve	-2.000 v
7 Ontwikkeling OZB	-290 v
div Overige verbeteringen	-1.640 v
Subtotaal verbeteringen	-14.811 v
Resultaat Bestuursrapportage 2021	-6.269 v

1.2 Samenvatting beleidsrealisatie en hoofdstukken

In hoofdstuk 4 wordt per programma aangegeven wat de geprognosticeerde beleidsrealisatie voor het huidige begrotingsjaar is. Daarnaast geeft een aantal hoofdstukken en bijlagen inzicht in de voortgang op specifieke onderwerpen (hoofdstukken 2,3, 5 en 6). Hier wordt kort samengevat wat de stand van zaken is. Voor gedetailleerde informatie verwijzen we naar de betreffende paragrafen en hoofdstukken.

Gevolgen coronacrisis

De gemeente Haarlem heeft na het uitbreken van de coronacrisis alles in het werk gesteld om de gevolgen voor corona voor de inwoners, bedrijven en instellingen in de basisinfrastructuur uit de stad zoveel mogelijk te beperken. Uitgangspunt bij deze Bestuursrapportage is dat er in de tweede helft van 2021 weer veel mogelijk is. De focus voor het tweede halfjaar is gericht op de vraag welke herstelmaatregelen nodig en mogelijk zijn. In paragraaf 3.2 wordt per beleidssector en -veld de ontwikkeling geschetst en aangegeven welke voorstellen worden gedaan. In de paragraaf 3.3. wordt uitgewerkt hoe de gemeente van noodsteunfase naar herstelfase komt.

De coronacrisis heeft grote effecten op de stad maar ook op de eigen organisatie en uitvoering. Bij de jaarrekening 2020 is € 3,3 miljoen van de compensatie door de Rijksoverheid die in 2020 als voorschot is ontvangen verwerkt in de jaarrekeningcijfers, de prognose is dat er nog aanvullend € 2,3 miljoen compensatie van het Rijk over 2020 wordt ontvangen. Gelet op de BBV regels kon dit voordeel vanwege de onzekerheden nog niet in 2020 worden ingerekend. Hierdoor vergoedt het Rijk de werkelijke inkomstenderving over 2020 als verwerkt in de jaarrekening 2020 zodat Haarlem op dit onderdeel geen nadeel overhoudt. Bij deze Bestuursrapportage 2021 is de compensatie van het Rijk voor het jaar 2020 (het verschil tussen het voorschot en prognose) en de inschatting voor 2021 als voordeel opgenomen. Dit geeft een voordeel van circa € 5 miljoen in 2021, deze voordelen compenseren de negatieve bijstelling van bepaalde inkomsten die deels al eerder zijn verwerkt. Daarnaast zijn er € 1,8 miljoen aan bijstellingen (onder andere minder parkeerinkomsten € 1,6 miljoen) die per saldo ten laste van de algemene middelen komen. Er wordt voorgesteld de compensatie over het jaar 2020 toe te voegen aan de algemene reserve (€ 2,3miljoen). Hierdoor resteert er een voordeel van € 0,9 miljoen. Dit is een relatief voordeel waarbij niet moet worden vergeten dat de coronalasten al deels eerder zijn meegenomen.

Voortgang doelen en prestaties: 60% van de doelen wordt (grotendeels) gehaald

De beleidsmatige rapportage sluit aan bij de doelen en prestaties die in de Programmabegroting 2021-2025 zijn vastgesteld. De stand van zaken voor wat betreft de uitvoering en realisatie van beleid wordt bij elk van de 7 programma's door middel van een "verkeerslicht" (groen, geel, rood) weergegeven. Groene verkeerslichten (realisatie verwacht), Gele verkeerslichten (realisatie twijfelachtig) en rode verkeerslichten (vermoedelijk geen realisatie) worden toegelicht. Uit deze Bestuursrapportage blijkt dat 78% van de vastgestelde prestaties (grotendeels) gehaald gaan worden. Bij de betreffende programma's wordt per doel en prestatie de voortgang benoemd. Hieronder een beknopte samenvatting per cluster.

Cluster Sociaal

Binnen het cluster sociaal domein wordt 81% van de prestaties naar verwachting geheel of grotendeels behaald. Het uitvoeren van het onderwijskansenbeleid verloopt volgens planning, ook zijn veel aanvullende Vroegtijdig schoolverlaten-maatregelen ingezet, die effect hebben. De coronacrisis heeft impact op de realisatie, zo is door de coronacrisis en de voorkeur van ouders voor bepaalde locaties een kleine wachtlijst ontstaan voor voorschoolse educatie - stadsbreed is voldoende plek. De beweeg- en sportprogramma's worden volledig uitgevoerd en verlopen volgens planning. Daar waar corona-maatregelen de uitvoering (heeft) bemoeilijkt, worden alternatieve

gevonden. Naar verwachting wordt het doel om voldoende en het goed onderhouden van onderwijs- en sportvoorzieningen te realiseren grotendeels gehaald. Wel loopt een aantal uitbereidingen / (ver)nieuwbouw projecten van schoolgebouwen achter op schema.

Ook binnen de sociale basis worden de doelen en prestaties (grotendeels) gerealiseerd. Door de coronacrisis heeft niet al het ondersteuningsaanbod in de oorspronkelijk vorm kunnen plaatsvinden. Zo hebben de coronamaatregelen een grote impact gehad op het bieden van voldoende ondersteuning voor kwetsbare inwoners. Desondanks hebben de maatschappelijke organisaties flexibel en inventief vele andere manieren gevonden om inwoners te bereiken en verbonden te houden. Het Sociaal Wijkteam (SWT) ondersteunt inwoners bij het betrekken van hulpbronnen in zijn omgeving (netwerk en voorzieningen in de sociale basis) om oplossingen te vinden voor ondersteuningsvragen. Sinds februari lopen de vragen naar een maatwerkvoorziening begeleiding via het SWT (Begeleiding in de wijk). Het totale bereik en het aantal advies- en informatievragen aan het CJG in 2021 is toegenomen.

Binnen het beleidsveld Voorzieningen Volwassen worden de doelen en prestaties (grotendeels) gerealiseerd. Een toenemend deel van de aanvragen voor deze maatwerkvoorzieningen wordt binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Mogelijk knelpunt in de rest van het jaar is de beschikbaarheid van personeel.

Binnen het beleidsveld Voorzieningen jeugd worden de doelen en prestaties deels gerealiseerd. Voor een groot aantal kinderen wordt er tijdige jeugdhulp op maat geboden. Door de noodzakelijke kostenbeheersing en de toegenomen jeugdhulpvraag en onvoldoende doorstroming naar passende hulp voor jeugd GGZ problematiek lukt dit niet tijdig voor alle kinderen. Kinderen in een onveilige en/of crisissituatie hebben met voorrang zorg toegewezen gekregen. Mede als gevolg van de coronaperiode is er een toegenomen complexiteit in de hulpvragen geweest waar niet altijd een passend hulpaanbod voor beschikbaar was.

De verwachting is dat de doelen en prestaties binnen beleidsveld Opvang, wonen en herstel grotendeels gerealiseerd worden. Om de zelfredzaamheid van psychisch kwetsbare Haarlemmers te vergroten en waar mogelijk zelfstandig te laten wonen hebben gemeentes, corporaties en zorgaanbieders in Zuid-Kennemerland en de IJmond in 2021 samenwerkingsafspraken gemaakt over de uitstroom van 178 cliënten per jaar naar zelfstandige woonruimte met begeleiding. Het gebrek aan regiobinding in combinatie met onvoldoende betaalbare woningen zorgt ervoor dat sommige mensen langer dan nodig in een MO of BW setting verblijven. Met het vaststellen van de regiovisie 'Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2020 – 2024, is gestart om de aanpak en de samenwerking te versterken, daarmee is gemeente Haarlem steeds beter in staat dit doel te realiseren. Het duurzaam oplossen van dit geweld vraagt echter om een lange adem. Tot slot wijzen de meest recente cijfers op een afname van het aantal nieuwe daklozen, maar de impact van de coronacrisis op het aantal nieuwe daklozen is nog niet bekend.

De coronacrisis heeft ook impact op de realisatie van het programma Werk inkomen en schulden. Door het effect op de arbeidsmarkt van de coronacrisis is er een verwachte stijging van het aantal uitkeringen. Gezien de extra onderzoeken naar rechtmatigheid van de Tozo regeling is de verwachting dat het doel om misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen te voorkomen maar deels gerealiseerd gaat worden. Tot slot heeft de coronacrisis impact op de regionale opgave voor de invulling van garantiebannen. Voor het eerst sinds 2015 is de regionale doelstelling niet gehaald. Daarnaast is het percentage Wajongers zonder werk in onze regio iets lager dan het landelijk gemiddelde, er is vooral ook een grote daling te zien van het aantal werkende Wajongers. Dit is niet alleen het gevolg van de coronacrisis. Momenteel wordt onderzocht welke extra en nieuwe maatregelen de gemeente kan nemen. De meeste andere doelen/prestaties worden grotendeels wel gerealiseerd, bijvoorbeeld t.a.v. de financiële redzaamheid van inwoners.

Cluster Fysiek

Binnen het cluster fysiek domein wordt 57% van de prestaties en 33% van de doelen naar verwachting geheel of grotendeels behaald. Het doel om meer, betaalbaarder en energiezuiniger aanbod van woningen te creëren wordt grotendeels niet gerealiseerd. De inschrijf- en wachttijd die voor 2021 op 7,6 staat, wordt zoals het er nu uitziet niet gehaald. De prognose is nu 8,1 zoals in de afgelopen jaren. Bij nieuwgebouwde woningen wordt de doelstelling wel behaald. De woningprijzen zijn in de hele randstad gestegen en daardoor zal ook de WOZ-waarde indicator naar verwachting hoger zijn dan de streefwaarde. Daarnaast blijft het een uitdaging om binnen de grote vraag naar woonruimte om voor de lange termijn ook ruimte voor werkfuncties bij de groei van de stad te borgen. De uitvoering van de prestatieafspraken met corporaties voor 2021 loopt wel conform verwachting. Ook het doel om de risico's bij grondverkoop beheersbaar te houden wordt naar verwachting gerealiseerd. Tot slot, hebben de coronamaatregelen een impact gehad op de mogelijkheden voor participatie en contact, toch hebben de acties op de duurzaamheidsthema's grotendeels plaats kunnen vinden.

Door de coronacrisis is er een terugval geweest in economische activiteiten. Vooral de sectoren horeca, detailhandel, cultuur en toerisme zijn hard geraakt. Zo zijn als gevolg van de coronacrisis instellingen gesloten geweest en/of gelden er beperkingen. De deelname aan cultuur zal dit jaar fors lager zijn. Met name instellingen die sterk afhankelijk zijn van publieksinkomsten zijn zwaar getroffen. Met het ingestelde gemeentelijk noodfonds kan ondersteuning worden geboden om de culturele infrastructuur in stand te houden.

Op het beleidsveld Beheer en onderhoud wordt 25% (grotendeels) gerealiseerd en 75% slechts deels. Het aantal meldingen over de openbare ruimte is toegenomen, dit is een landelijke trend. Feitelijk wordt voor de meeste arealen wel het kwaliteitsniveau gehaald. Op basis van het aantal meldingen wordt verwacht dat de tevredenheid niet de gevraagde 50% zal halen. Het groenoppervlakte is licht gestegen vanwege het feit dat er kleinschalige ingrepen zijn waar verharding wordt omgezet naar groen. Hiermee wordt echter niet veel m2 groen toegevoegd.

Vanwege de coronacrisis hebben veel mensen thuisgewerkt en daarmee is er ook meer overlast ervaren op parkeervoorzieningen, ook neemt het huishoudelijk (rest)afval flink toe. De invloed dat dit heeft op het scheidingspercentage is lastig in te schatten. Het doel om de mobiliteit te verduurzamen wordt naar verwachting slechts deels gehaald. In 2021 is er weinig met het OV gereisd en is er bij reisbewegingen meer gebruik gemaakt van fiets en auto. Een aantal projecten is gestart waarbij er ook verbeteringen voor fietsers worden gerealiseerd, echter is een aantal projecten nog niet tot uitvoering gekomen. Het verkeersveiligheidsbeleid ligt in de inspraak. De maatregelen die erbij horen worden tegelijk met het beleid vastgesteld en hierdoor is de verwachting dat dit nog geen effect heeft op het tevredenheidscijfer.

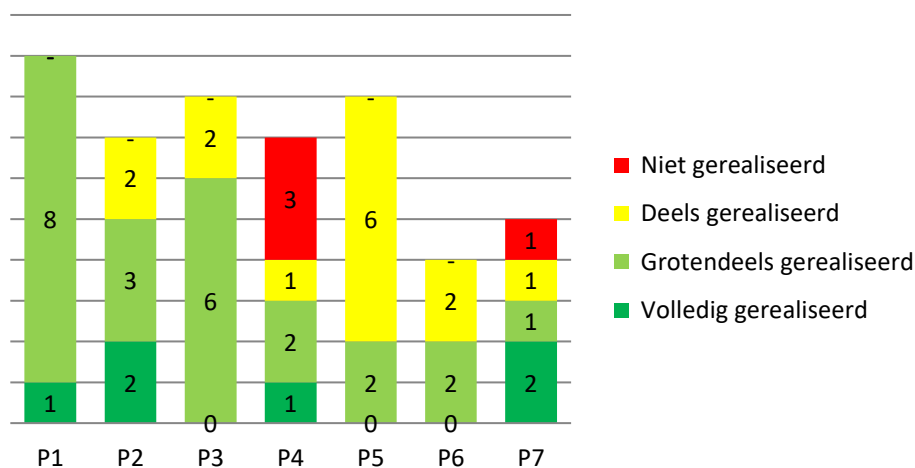
Cluster Burger en Bestuur

Binnen het cluster Burger en Bestuur wordt 86% van de prestaties naar verwachting geheel of grotendeels behaald. Het lukt het klantcontactcentrum niet meer om binnen de norm van 1 minuut de telefoon te beantwoorden. Dit komt door een aanhoudend groter aantal contacten via de telefoon, en het telefonisch afhandelen van de meldingen openbare ruimte. Deze afhandelingen kosten meer tijd terwijl er minder personeel beschikbaar is. Dit komt door ziekte of preventieve uitval (ook van de externe inhuur) en doordat ingewerkt inhuur personeel uitstroomt. Wel blijven de klanttevredenheidscijfers op peil. Het programma Nieuwe Democratie is door de coronacrisis in aangepaste vorm uitgevoerd, hierdoor wordt het doel voor meer participatie naar verwachting maar deels bereikt.

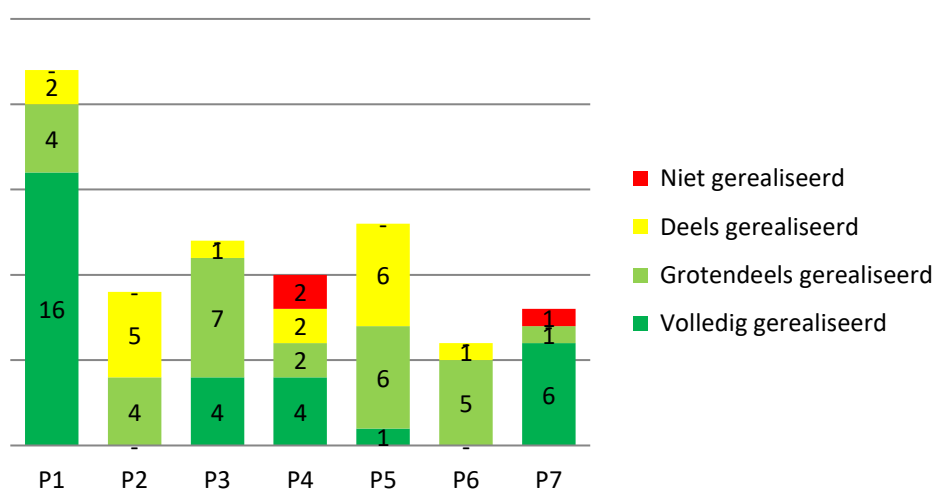
Op het beleidsveld Openbare orde en veiligheid worden de doelen en prestaties grotendeels bereikt. Middels informatie-gestuurd handhaven wordt de fysieke en sociale overlast aangepakt, mede door wijkgericht handhaven pakken wijkhandhavers problematiek in hun wijk aan. Door de Corona-maatregelen heeft het accent gelegen op de handhaving van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) en de overlast van jeugd. Op een aantal thema's, zoals de aanpak van fietsenoverlast bij het station, horeca, evenementen en rijdend verkeer, is verminderd ingezet. Gemiddeld genomen is er een daling in geregistreerde misdrijven te zien in Haarlem t.o.v. dezelfde periode vorig jaar.

De belastingtarieven zijn kostendekkend vastgesteld, echter het doel om de belastingtarieven niet meer dan met inflatie te verhogen wordt niet gerealiseerd. De hogere stijging van de belastingtarieven is te verklaren uit een extra verhoging van de OZB om de meerjarenbegroting sluitend te maken en een verhoging van de afvalstoffenheffing vanwege de uitvoering van het Strategisch Plan Afval. Er is wel een sluitende meerjarenraming vastgesteld, inclusief een algemene taakstelling. Ook blijft volgens de meest actuele raming de netto schuldquote in 2021 ruim onder de 120%. Tot slot, blijft volgens de meest actuele raming het aandeel overhead ook binnen de streefwaarde.

Onderstaande grafieken geven een overzicht van de realisatieverwachting van de doelen en prestaties per programma.



Figuur 1: Realisatie doelen



Figuur 2: Realisatie prestaties

Voortgang investeringen: prognose (75%)

In de aanloop naar de Programmabegroting 2022-2026 is het Investeringsplan geactualiseerd. Daarbij is een vernieuwde prognose voor de investeringen opgesteld, wat heeft geleid tot een geactualiseerde jaarschijf voor dit jaar. De geactualiseerde jaarschijf voor 2021 is € 56 miljoen. Dit houdt in dat de verwachte investeringen dit jaar ten opzichte van het Investeringsplan zoals dat was opgesteld voor de Kadernota, met € 21 miljoen zijn afgenomen. Het bijgestelde investeringsvolume van € 56 miljoen is 75% van het investeringsvolume van € 75 miljoen dat in de Kadernota was opgenomen. Tot en met juli van dit jaar is € 24,5 miljoen euro geïnvesteerd. Dit is 44% van de (bijgestelde) prognose.

1.3 Leeswijzer

Voor de herkenbaarheid van de informatie is de indeling van de bestuursrapportage gelijk aan de begroting.

In hoofdstuk 2 wordt de financiële ontwikkeling van het sociaal domein gepresenteerd. In hoofdstuk 3 wordt de financiële impact van de coronacrisis geduid. In hoofdstuk 4 wordt per programma gerapporteerd over beleidsrealisatie en de financiële wijzigingen groter dan € 100.000. In de paragrafen 4.8 en 4.9 worden de budgetoverhevelingen en standen van de belangrijkste reserves toegelicht. Paragraaf 4.10 bevat de door de raad vast te stellen begrotingswijziging die volgt uit de voorstellen in deze bestuursrapportage. Hoofdstuk 5 geeft de realisatie van investeringen weer en in hoofdstuk 6 is de paragraaf Bedrijfsvoering.

Tevens is een aantal bijlagen bijgevoegd:

Bijlage 1: Rapportage risicovolle projecten *(als zelfstandig document aangeboden)*

Bijlage 2: Geeft een actueel overzicht van het proces moties, amendementen en toezeggingen.

Bijlage 3: Bevat een overzicht van aan- en verkopen onroerend goed.

2 Financiële ontwikkeling sociaal domein 2021

Ontwikkeling Wmo en Jeugd

In het voorjaar 2020 is gestart met de voorbereiding van de Begroting 2021. Om inzicht in de verwachte ontwikkeling van aantallen cliënten en uitgaven Wmo en Jeugd te krijgen, zijn trends in beeld gebracht. Deze werden, als voorbereiding op de Kadernota 2021 vertaald in een aantal scenario's. De coronapandemie leidde tot grote veranderingen. In plaats van groei werd landelijk gerekend op vraaguitval. Een aanname die ook in Haarlem is gehanteerd (vraaguitval in 2020 en vertraagde groei in de jaren na 2021). De begroting en meerjarenraming is in het voorjaar van 2020 dan ook beperkt naar boven bijgesteld en er zijn voor zowel Wmo als Jeugd taakstellingen opgenomen.

Vorig jaar september werd duidelijk dat de verwachte Coronadip in aantallen en uitgaven zich niet of heel beperkt voordeed. Om die reden is de Begroting 2021 voor Wmo en Jeugd naar boven bijgesteld, op basis van de verwachte groei uit de trendanalyses.

Voor deze Bestuursrapportage 2021 is, zoals gebruikelijk, een analyse van de uitgaven tot nu toe gemaakt en is een prognose gemaakt hoe deze zich tot einde 2021 ontwikkelen. Daaruit blijkt dat de volumegroei Wmo zich beperkter voordoet dan verwacht. De coronamaatregelen zijn hier een belangrijke oorzaak van. Deze ontwikkeling betekent dat er op de Wmo een "voordeel" van € 3,7 miljoen¹ wordt verwacht; dit wel ten opzichte van de bijgestelde begroting (met ruim € 8,9 miljoen). Omdat er nog altijd sprake is van groei en de coronamaatregelen van grote invloed zijn op de afname, is de onderbesteding incidenteel (alleen in 2021) van aard.

De uitgaven Jeugd lopen nagenoeg gelijk met de Begroting. Ten opzichte van de Kadernota 2022/Voortgangsrapportage 2021 is de verwachting dat een groter deel van de taakstelling gerealiseerd wordt waardoor er per saldo een nadeel van € 0,5 miljoen verwacht wordt in plaats van € 0,8 miljoen. Hierna wordt dieper ingegaan op de financiële ontwikkelingen. Daarnaast wordt ook een aantal inhoudelijke ontwikkelingen toegelicht.

1. Wmo

Dit jaar zijn verschillende aanbestedingen (Huishoudelijke Ondersteuning, Gewoon in de Wijk en Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang) gestart waarbij de focus ligt op de transformatie van de ondersteuning en het beter beheersen van de kosten van ondersteuning. De transformatie is gericht op het wijzigen van een stelsel wat gericht is op maatwerkvoorzieningen naar een stelsel gericht op algemene voorzieningen, preventie en wederkerigheid.

Op dit moment wordt samen met de regiogemeenten gewerkt aan het vormgeven van de 'doordecentralisatie' van het beschermd wonen. In oktober 2021 moeten daarvoor concrete keuzes worden gemaakt, zodat het beschermd wonen, in combinatie met de maatschappelijke opvang opnieuw kan worden vormgegeven. Via een aanbesteding worden dan contracten gesloten met zorgaanbieders die moeten ingaan per 1 januari 2023.

¹ Het voordeel bestaat uit € 0,65 miljoen effect Kadernota 2022 (wordt pas verwerkt in deze Bestuursrapportage) en € 3,1 miljoen bijstelling op basis van de verwachting tot eind 2021. Het totale voordeel t.o.v. de Begroting 2021 is daarmee € 3,7 miljoen.

Het bieden van Maatschappelijke Opvang is door de coronacrisis nog complexer geworden. In verband met landelijke richtlijnen (de anderhalve meter regel) en het intensiever gebruik van de opvang waren we genooddaakt om extra opvangplekken te realiseren. Nu de piek van de Coronacrisis achter ons lijkt te liggen, staan we voor de opgave om de uitstroom naar andere locaties op tijd te organiseren en de extra opvangplekken af te bouwen.

Tot op heden is er geen zicht op aanpassingen in wetgeving (resultaatgericht indiceren en maatregelen rond het abonnementstarief) en extra middelen vanuit het Rijk uit. Gezien de geringe progressie in de formatie van een nieuw Kabinet worden, op korte termijn, geen verandering verwacht in de financiële en wettelijke kaders vanuit het Rijk.

Medio 2021 is het project Begeleiding in de wijk gestart en de eerste resultaten (3 maanden) zijn overwegend positief: inwoners met een vraag rond begeleiding worden direct geholpen door het Sociaal Wijkteam, nieuwe instroom van maatwerkvoorzieningen lijkt (voorzichtig) terug te lopen. De evaluaties van het Sociaal wijkteam en de samenwerking van Sociaal wijkteam en CJG bevestigen dat we de wijkteams goed functioneren, maar wel bijgestuurd moet worden op een aantal soms complexe verbeterpunten. Deze worden meegenomen in de aanbesteding Gewoon in de wijk. Per 1 juli wordt met het Normenkader Huishoudelijke Hulp gewerkt als indicatienorm voor de Huishoudelijke Hulp. De eerste signalen over het gebruik van het Normenkader zijn zowel van aanbieders als van (junior) casemanagers Wmo positief.

Financieel beeld 2021

Ten opzichte van de Begroting 2021 is het financiële beeld als volgt:

Wmo	2021
Kaderbrief 2021	
Volume-effecten vanuit 2019	2.800 n
Coronascenario	2.580 n
Taakstellingen	-690 v
Begroting 2021	
Bijstelling groeiverwachting	4.920 n
Kadernota 2022*	
Volume-effecten vanuit 2020	-510 v
Bijstelling groeiscenario	-470 v
Niet halen taakstelling	343 n
Totaal bijstellingen	8.973 n
Bestuursrapportage 2021	
Verwachte onderbesteding 2021	-3.113 v

* Mutatie wordt verwerkt in Bestuursrapportage, Kadernota is niet vastgesteld

Over de gehele linie blijft de groei achter ten opzichte van de verwachtingen. Daardoor kan de Begroting 2021 nu naar beneden bijgesteld worden. Hierbij worden 2 belangrijke kanttekeningen gemaakt:

- De coronamaatregelen zijn een belangrijke verklaring voor de lagere uitgaven. De verwachting is dat er sprake zal zijn van een coroneffect (inlopen van uitgestelde vragen) vanaf eind 2021, met name bij het collectief vervoer en de huishoudelijke ondersteuning en

daarmee toenemende uitgaven. De verwachting is dat deze meevaller (ten opzichte van de bijgestelde begroting) grotendeels **incidenteel** is.

- Er is nog steeds sprake van **groei**. De groei in de eerste maanden van 2021 is voor de meeste maatwerkvoorzieningen nog steeds significant hoger dan opgenomen in de Begroting 2022. Als deze groei zich doorzet leidt dat tot een significant nadeel ten opzichte van de Kadernota 2022 analyse (pas verwerkt in Begroting 2022).

De onderschrijding wordt veroorzaakt door een lagere groei in het aantal cliënten bij voornamelijk huishoudelijke ondersteuning, ambulante begeleiding en collectief vervoer. Verder is er sprake van een snellere daling in het aantal cliënten dagopvang dan verwacht. De kosten voor woonvoorzieningen blijven ook achter bij de verwachting, voornamelijk door minder aanvragen voor grote woningaanpassingen. De inkomsten vanuit de eigen bijdrage nemen toe door een stijging in het aantal cliënten met een Wmo voorziening.

Het aantal cliënten dat gebruik maakt van een hulpmiddel of rolstoel is sneller aan het toenemen dan waarmee rekening mee gehouden werd in de Kadernota 2022 analyse. Dit heeft mogelijk te maken met een inhaalslag door de nieuwe leverancier Kersten die wel kan leveren, wat het Hulpmiddelen centrum ("HMC") niet kon. Er wordt goed gemonitord worden of dit een structurele groei is. Ondanks deze groei blijven ook hier de uitgaven binnen de ramingen. Het aantal cliënten op gezinsbegeleiding en jongvolwassenen (Perceel 5) blijft toenemen, de vastgestelde budgetplafonds zijn bijna bereikt. Met de aanbieders wordt gesproken over de betekenis hiervan en de mogelijke maatregelen om binnen de plafonds zorg te kunnen bieden.

2. Jeugd

De verwerving van de jeugdhulp voor de regio is volop in voorbereiding. De regiovisie is opgesteld. Er zijn veel bestuurlijke gesprekken gevoerd met het veld ter voorbereiding op de preselectie en de dialoofase.

Er wordt gewerkt aan verdere verbetering van de lokale en (boven-)regionale samenwerking in de beschermingsketen. Uit de registratie van Veilig Thuis over het eerst deel van het jaar blijkt dat Veilig Thuis vooruitgang heeft geboekt in de tijdige inzet van beoordeling en onderzoek. In het kader van de regiovisie is begonnen om Veilig Thuis en de lokale teams te trainen in gefaseerd samenwerken aan veiligheid. Dit zorgt voor een betere samenwerking en het spreken van dezelfde taal. Vanuit de versterking van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp wordt er gewerkt aan het opstellen van een gezamenlijk Jeugdondersteuningsplan met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en wordt er verder gekeken naar de mogelijkheid om delen van het aanbod van jeugdhulp in onderwijs via collectief financieren beter te organiseren.

Er is veel inzet om de kostenbeheersingsmaatregelen, specifiek de budgetplafonds, te realiseren. Voor een groot aantal kinderen wordt er tijdige jeugdhulp op maat geboden in de eerste helft van 2021. Desondanks lukt het niet voor alle kinderen. De toegenomen jeugdhulpvraag, onvoldoende doorstroming naar passende hulp voor jeugd GGZ problematiek en een toegenomen complexiteit in de hulpvragen door corona zijn hiervoor belangrijke oorzaken.

Kinderen in een onveilige situatie en/of crisis hebben met voorrang zorg toegewezen gekregen. In afstemming met de aanbieders wordt er gericht ruimte geboden om extra in te zetten op de wachtlijsten.

In mei werd duidelijk dat een grote aanbieder, Level5, financiële problemen heeft, waarbij de continuïteit van zorg in het geding is. Voor de zomervakantie is door een groot aantal gemeenten in Noord-Holland een (voorgenomen) besluit genomen deze organisatie financieel te steunen. Hierdoor kan de zorg aan jongeren verleend blijven worden en kan een doorstart/overname mogelijk gemaakt worden. Aan het reddingsplan wordt volop uitvoering gegeven.

Voor Haarlem geldt dat er een maximale bijdrage aan het reddingsplan is opgenomen. Doordat een deel van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis binnen de DU Vrouwenopvang gedekt kan worden, kan deze financiële meevaller ingezet worden als dekking voor de bijdrage aan Levvel5. Mogelijk komt er vanuit het Rijk nog extra budget beschikbaar dat ingezet kan worden om de gemeentelijke bijdrage te verlagen. En ook aan de regiogemeenten is om een financiële bijdrage voor het in stand houden van de voorziening gevraagd.

Voor 2021 is door het Rijk eenmalig € 613 miljoen beschikbaar gesteld (Meicirculaire 2021), grotendeels door het verhogen van de Algemene Uitkering (€ 493 miljoen). Voor Haarlem is via de Meicirculaire 2021 een bedrag van +/- € 4,0 miljoen aan de AU toegevoegd. In de Septembercirculaire 2021 zal nog een bedrag van € 55 miljoen over de gemeenten verdeeld worden. Gelet op het financiële beeld 2021 is het de verwachting dat deze middelen vrij kunnen vallen ten gunste van de algemene middelen.

Na langdurige en intensieve gesprekken en onderhandelingen met de GI's is er nog geen sprake van overeenstemming over het verhogen van de tarieven. Omdat de financiële nood bij de GI's hoog is, is het voornemen om het tarief voorlopig te verhogen, waarbij deze aanpassing ingaat per 1 juli 2021. De tarieven zullen vervolgens in een aantal stappen verhoogd worden in combinatie met andere afspraken over beschikbaarheid en kwaliteit. Het effect voor 2021 is beperkt en kan naar verwachting binnen de middelen opgevangen worden. Voor 2022 en verder is met de aanpassingen rekening gehouden in de ramingen.

Financieel beeld 2021

Ten opzichte van de Begroting 2021 is het financiële beeld als volgt:

Jeugd	2021
Kaderbrief 2021	
Volume-effecten vanuit 2019	1.585 n
Coronascenario	2.100 n
Taakstellingen	-3.025 v
Begroting 2021	
Bijstelling groeiverwachting	1.700 n
Effect open-house	1.200 n
Kadernota 2022*	
Volume-effecten vanuit 2020	60 n
Bijstelling groeiscenario	0
Niet halen taakstelling	807 n
Totaal bijstellingen	4.427 n
Bestuursrapportage 2021	
Verwachte onderbesteding 2021	0
Niet halen taakstelling	-307 v

* Mutatie wordt verwerkt in Bestuursrapportage, Kadernota is niet vastgesteld

De prognose tot eind 2021 is dat de totale uitgaven nagenoeg binnen het geraamde budget blijven. De vastgestelde budgetplafonds per aanbieder zijn hierin een belangrijk sturingsinstrument. Per aanbieder en per product is er overigens wel sprake van verschillen. Het aantal jongeren dat

ambulante zorg heeft, ligt hoger dan in 2020. Dit wordt echter deels verklaard door de zorguitval vanwege corona, die zich in de periode maart-juni 2020 bij voornamelijk deze zorgvorm heeft voorgedaan. Ten opzichte van 2020 is de verwachting dat de kosten wel licht toe zullen nemen, maar dit betreft deels een verschuiving vanuit jeugdhulp met verblijf, een beweging die beleidsmatig gewenst is en al sinds de decentralisatie is ingezet.

Bij jeugdhulp met verblijf dalen de aantallen licht. Hoewel het om een relatief kleine afname qua aantallen gaat, nemen de uitgaven wel flink af. Dit komt omdat de kosten per client hoog zijn. De verwachting is dat de kosten voor 2021 als zodanig lager uitvallen dan in 2020. Dit betreft deels een verschuiving naar ambulante zorg omdat ingezet wordt op het eerder inzetten van lichtere zorgvormen.

Het aantal cliënten LTA lijkt iets af te nemen in 2021 ten opzichte van 2020. Doordat het om zo weinig cliënten gaat (de afgelopen jaren tussen de 10 en 20) en het complexe zorg betreft, heeft elke cliënt meer of minder een directe financiële impact. Ondanks het lager aantal cliënten, stijgen de uitgaven voor 2021 licht ten opzichte van 2020. Deze kosten zijn voor een gemeente echter niet te beïnvloeden omdat het om landelijke (prijs)afspraken gaat.

Het aantal cliënten in Jeugdbescherming en reclassering (JBJR) neemt toe, de stijgende lijn van de afgelopen 9 maanden (gerekend vanaf juni 2020) lijkt door te zetten. Daardoor is de afname die zich vorig jaar heeft voorgedaan vrijwel teniet gedaan. Als de trend zich voortzet, dan gaat het aantal cliënten JBJR in 2021 verder stijgen. Als zodanig is de verwachting dat de kosten in 2021 zullen toenemen t.o.v. 2020.

3 Coronacrisis: financiële impact

3.1 Inleiding

De gemeente Haarlem heeft na het uitbreken van de coronacrisis alles in het werk gesteld om de gevolgen voor corona voor de inwoners, bedrijven en instellingen in de basisinfrastructuur uit de stad zoveel mogelijk te beperken. Naast belastingmaatregelen voor getroffen ondernemers, heeft de gemeente in aanvulling op Rijk en Provincie noodsteun aan instellingen en organisaties verleend die voor het grootste deel financieel afhankelijk zijn van de gemeente. Waar zonder gemeentelijk ingrijpen het voortbestaan wordt bedreigd en de sociaal maatschappelijke infrastructuur in gevaar is, heeft de gemeente actie genomen om dat te voorkomen.

Op het moment dat deze Bestuursrapportage 2021 wordt samengesteld, is er nog geen duidelijkheid over de vraag tot hoe lang noodsteunmaatregelen nodig zijn in verband met corona. Steun was met name nodig vanwege het ontwrichtende effect van de lockdowns op de bedrijfsvoering van organisaties. Het landelijk beleid zal afhankelijk zijn van de vaccinatiegraad en het verloop van het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames. Door de grootscheepse vaccinaties lijkt het logisch dat het ergste achter de rug is. Kanttekening hierbij is, mocht er een stijging zijn in het aantal besmettingen door bijvoorbeeld een nieuwe coronavirus variant zijn verscherpte maatregelen en lockdowns niet uit te sluiten. Uitgangspunt bij deze Bestuursrapportage 2021 is dat er in de tweede helft van 2021 weer veel mogelijk is. Daarom lijken er afgezien van incidentele situaties geen noodsteunmaatregelen meer nodig. Er blijft echter veel onzekerheid door de onbekendheid van het verloop van het aantal besmettingen door het deltavirus en andere mutaties van het virus. Als noodsteun inderdaad niet langer noodzakelijk blijkt te zijn, kan de reserve steunmaatregelen corona te zijner tijd worden opgeheven, maar op dit moment is dat te vroeg.

Feit is dat de coronacrisis diepe sporen heeft achtergelaten. De focus voor het tweede halfjaar is gericht op de vraag welke herstelmaatregelen nodig en mogelijk zijn. In deze paragraaf wordt uitgewerkt hoe van noodsteunfase naar herstelfase te komen. Verder komt in deze paragraaf aan de orde:

- Effect corona op gemeentebegroting 2021;
- Per beleidsveld wordt een update gegeven (terugkijken bij afwijkingen ten opzichte van de planning en vooruitkijken tweede halfjaar).

In de Voortgangsrapportage 2021 is een coronaparagraaf opgenomen, die paragraaf tezamen met dit hoofdstuk geeft invulling aan toezegging (2021/089901) een overzicht te presenteren van de kosten corona noodsteunmaatregelen.

Per saldo is het resultaat in de Bestuursrapportage 2021 coronagerelateerd voor de jaarschijf 2021 € 0,9 miljoen. Er is sprake van een voordeel van bijna € 5 miljoen aan compensatie voor inkomstenderving over 2020 en 2021. Er wordt voorgesteld om de compensatie over het jaar 2020 toe te voegen aan de algemene reserve (€ 2,3 miljoen). Daarnaast zijn er circa € 1,8 miljoen aan bijstellingen (onder andere minder parkeerinkomsten € 1,6 miljoen). Het vrij besteedbare deel van de reserve steunmaatregelen corona daalt tot bijna € 100.000. De stand van de reserve risico corona blijft gelijk op € 1,5 miljoen.

In het vervolg van deze paragraaf wordt het budgettair effect van de corona gerelateerde maatregelen toegelicht. Begrotingsaanpassingen zijn in eerste instantie verwerkt ten gunste (als er

sprake is van een voordeel) of ten laste (bij een nadeel) van de algemene middelen. Sommige maatregelen worden gedekt uit specifieke reserves en een aantal voorstellen wordt afgewikkeld door een onttrekking of dotatie aan de reserve steunmaatregelen corona.

Het totaaloverzicht van de corona gerelateerde maatregelen 2021 die ten laste en ten gunste van de algemene middelen komen, is als volgt (de mutaties worden in het vervolg van deze paragraaf toegelicht):

Specificatie mutaties algemene middelen (een v is ten gunste van)	€ (in duizenden)
Correctie raming kwijtschelden huur sportverenigingen (kosten te hoog geraamd)	-88 v
Huurlasten vaccinatielocaties	40 n
Minder parkeerinkomsten	1.600 n
Voordeel vennootschapsbelasting	-193 v
Minder parkeerboetes	200 n
Extra tijdelijke capaciteit	208 n
Minder secretarieleges	250 n
Reserve Steunmaatregelen Corona (onttrekking)	-250 v
Subtotaal uitgaven	1.767 n
Compensatie inkomstenderving	-4.975 v
Toevoeging algemene reserve (compensatie inkomstenderving 2020)	2.300 n
Totaal	- 909 v

Een aantal uitgavenverhogingen van ruim € 1,4 miljoen wordt gedekt uit de volgende specifieke bijdragen/subsidies van het Rijk:

Specificatie tlv subsidie	€ (in duizenden)
Bijdrage Rijk exploitatietekort zwembaden over 2020	-463 v
Bijdrage Rijk ventilatie onderwijsgebouwen	-460 v
Bijdrage Rijk handhaving en toezicht	-496 v
	-1.419 v

Aan de reserve steunmaatregelen corona vinden de volgende dotaties en onttrekkingen plaats. Per saldo wordt er € 1,8 miljoen gedoteerd.

Specificatie tlv Reserve Steunmaatregelen Corona (onttrekking wordt als min aangegeven en dotatie als plus)	€ (in duizenden)
Extra ondersteuning evenementen en festivals (onttrekking)	-125
Kwijtschelden huur januari t/m juni (50%): overige huurders (onttrekking)	-60
Perspectief jeugd en jongeren 2020 (onttrekking)	-99
Minder benodigd Haarlem Effect en Stichting Dock (terugdraaien onttrekking)	75
Ventilatie onderwijsgebouwen	-350
Startbanenplan (onttrekking)	-70
Afwikkeling bezwaarschriften TOZO (onttrekking)	-120
Geraamd voordeel TOZO-regeling (dotatie)	655
Verlagen extra bijdrage Recreatieschap Spaarnwoude (terugdraaien onttrekking)	45
Verhogen opbrengst dividend (terugdraaien onttrekking)	100

Extra tijdelijke capaciteit (inschatting voorlopig deels niet benodigd, terugdraaien onttrekking)	275
Corona crisisorganisatie (onttrekking)	-150
Inzetten stelpost Cultuur (dotatie)	1.840
Reserve Steunmaatregelen Corona (vrijval)	-250
	1.766

Eerder dit jaar is besloten dat de kosten van maatschappelijke opvang ten laste van de reserve Opvang, Wonen en Herstel komt als er geen compensatie van het Rijk komt. Omdat er nog geen rijksbijdrage is ontvangen, wordt dit besluit doorgevoerd. In schema:

Wijziging dekking t.o.v. Notitie Coronasteunmaatregelen eerste helft 2021	€ (in duizenden)
Verwachte compensatie Rijk Maatschappelijke Opvang	1.600
Reserve Opvang, Wonen en Herstel (onttrekking)	-1.600
	0

Het per saldo-effect van de voorgestelde maatregelen in paragraaf 2.1 t/m 2.5 is bijna € 2,1 miljoen. In het volgende totaaloverzicht zijn de aanpassingen samengevat inclusief de wijze van dekking:

Samenvattend overzicht (gesaldeerd)	€ (in duizenden)	
Paragraaf 2.1: Maatregelen ondersteuning Cultuur	435	n
Paragraaf 2.2: Maatregelen ondersteuning Sport	375	n
Paragraaf 2.3: Maatregelen ondersteuning Sociale Basis en Maatschappelijke Opvang	-784	v
Paragraaf 2.4: Maatregelen ondersteuning Verbonden Partijen	-145	v
Paragraaf 2.5: Maatregelen gemeentebegroting	2.436	n
Subtotaal:	2.316	n
<i>Ontvangen subsidiebijdragen Rijk</i>	-1.419	v
<i>Reserve Steunmaatregelen Corona (toevoegen)</i>	1.766	n
<i>Stelpost Cultuur</i>	-2.090	v
<i>Reserve Budgetoverheveling (toevoegen)</i>	1.193	n
Subtotaal:	-550	v
Compensatie inkomstenderving Rijk 2020 – 2021	-4.975	v
Resultaat corona-gerelateerd Bestuursrapportage 2021	-3.209	v
Toevoeging algemene reserve (compensatie 2020)	2.300	n
Resultaat corona-gerelateerd Bestuursrapportage 2021	-909	v

Compensatie inkomstenderving door Rijk 2020-2021

Naast de subsidiebijdragen die van het Rijk zijn ontvangen, compenseert het Rijk de gemeente ook voor inkomstenderving. De compensatie betreft bijvoorbeeld toeristen- en parkeerbelasting, marktgelden, evenementenleges, havengelden enz. De algemene lijn is helder maar de hoogte van de te ontvangen compensatie was in de praktijk nog met onzekerheden omgeven en daardoor lastig te bepalen. Op de baten van parkeergarages zijn forse batenverlagingen doorgevoerd en juist voor deze post was er geen zekerheid over de vraag in hoeverre het Rijk gemeenten tegemoet komt voor derving. Voorzichtigheidshalve was er daarom hiermee geen rekening gehouden. Bovendien was tot het begin van de zomer 2021 onduidelijk in hoeverre het Rijk inkomstenderving als gevolg van corona voor heel 2021 vergoedt of alleen de eerste kwartalen 2021. Eind augustus 2021 heeft de gemeente

van het Rijk de conceptberekening van de compensatie inkomstenderving over 2020 ontvangen. Hierdoor is er inmiddels meer relevante informatie waardoor kan worden ingeschat hoe hoog de compensatie is voor inkomstenderving 2020 en 2021. Op basis hiervan wordt voorgesteld een aantal aanpassingen te doen.

Het geraamde financieel effect voor 2020 is als volgt:

Prognose is dat er nog € 2,3 miljoen compensatie van het Rijk over 2020 wordt ontvangen (aanvullend op de € 3,3 miljoen die in 2020 als voorschot is ontvangen en verwerkt in de jaarrekeningcijfers van 2020). Hierdoor vergoedt het Rijk de werkelijke inkomstenderving over 2020 als verwerkt in de jaarrekening 2020 zodat Haarlem op dit onderdeel geen nadeel overhoudt. Begrotingsaanpassing betekent een meevaller in 2021 ter grootte van dit bedrag. Gelet op de BBV regels kon dit voordeel vanwege de onzekerheden nog niet in 2020 worden ingerekend. Dit had een nadelig effect in de jaarrekening 2020. De minderinkomsten voor de gemeente werden in de jaarrekening 2020 immers niet geneutraliseerd door een bijdrage van het Rijk. Omdat het saldo in de jaarrekening wordt verrekend met de algemene reserve wordt voorgesteld de bijdrage over 2020 die nu wordt ontvangen ook te verrekenen met de algemene reserve. Concreet leidt dit tot een dotatie aan de algemene reserve van € 2,3 miljoen.

Het geraamde effect voor 2021 is als volgt:

Op basis van de nu beschikbare informatie wordt schattenderwijs gerekend op een bijdrage van het Rijk ter compensatie van de inkomstenderving 2021 van € 5,4 miljoen. Gelet op genoemde onzekerheden was voorzichtigheidshalve een lager bedrag geraamd namelijk € 2,7 miljoen.

In totaal is er hierdoor een verwachte meevaller van € 5 miljoen in 2021. In schema (afgerond):

Compensatie inkomstenderving	€ (in duizenden)
Compensatie 2020	-2.300 v
Compensatie 2021	<u>-5.400</u> v
Totaal verwachte compensatie inkomstenderving 2020+2021	-7.700 v
Al opgenomen verwachte compensatie (2021)	<u>2.725</u> n
Verschil (voordeel)	-4.975 v

Aantekening bij deze cijfers is dat compensatie voor inkomstenderving over 2021 een inschatting is en dus nog niet zeker. Het Rijk compenseert op realisatiebasis (baten moeten ook echt lager zijn). Als de realisatie inkomstenderving lager is dan nu geraamd dan vergoedt het Rijk minder. Mogelijkheid is dan ook dat ramingen later dit jaar alsnog moeten worden bijgesteld.

Reserve steunmaatregelen

In onderstaand overzicht is in kaart gebracht wat er resteert in de reserve steunmaatregelen corona na eerdere besluitvorming en het verwerken van de voorstellen uit de Bestuursrapportage 2021. De reserve steunmaatregelen corona dient twee doelen. De reserve fungeert enerzijds als egaliseringsreserve voor ToZo middelen en anderzijds als buffer om steunmaatregelen uit te kunnen dekken. Het niet bekleemde deel van de reserve steunmaatregelen corona is na het verwerken van de voorstellen uit de Bestuursrapportage 2021 € 352.000. Voorstel is het niet bekleemde deel van de reserve steunmaatregelen corona af te romen met € 250.000 ten gunste van de algemene middelen. Er blijft daarmee afgerond € 100.000 beschikbaar voor eventuele steunmaatregelen. Daarmee is er

voldoende buffer om de komende maanden eventuele claims die nu nog niet in beeld zijn te kunnen honoreren met de algemene reserve als achtervang.

Saldo Reserve Steunmaatregelen Corona	€ (in duizenden)
Stand reserve Steunmaatregelen Corona ultimo 2020 (incl. naposten en bestemming)	4.508
Notitie Coronasteunmaatregelen eerste helft 2021	-1.320
Paragraaf Steunmaatregelen Corona voor Voortgangsrapportage	263
Paragraaf Corona Bestuursrapportage 2021	1.766
	5.217
Waarvan TOZO	3.275
Waarvan inzet middelen Cultuur	1.840
Waarvan overig	102

Voorstel:

- Het verhogen van de inkomstenraming compensatie Rijk in verband met de verwachte afrekening over inkomstenderving 2020 en 2021, ter hoogte van respectievelijk € 2,3 miljoen en afgerond € 2,7 miljoen (€ 5,4 miljoen - € 2,7 miljoen = € 2,7 miljoen). Hiervan komt € 2,3 miljoen ten gunste van de algemene reserve en € 2,7 miljoen ten gunste van de algemene middelen;
- De stelposten van € 3 miljoen voor uitgaven en inkomsten (per saldo resultaatneutraal) steunmaatregelen tweede halfjaar 2021 schrappen;
- het niet bekleemde deel van de reserve steunmaatregelen corona af te romen met € 250.000 ten gunste van de algemene middelen

Nogmaals: de voordelen op de inkomstenramingen die hierboven zijn vermeld, dienen in relatie te worden gezien tot bijstellingen van verwachte baten die in verband met corona en steunmaatregelen eerder zijn genomen bij de Programmabegroting 2021, de Voortgangsrapportage 2021 en bij deze Bestuursrapportage. Met andere woorden: deze voordelen compenseren de negatieve bijstelling van bepaalde inkomsten die eerder in de begroting 2021 zijn verwerkt.

3.2 Voorstellen per beleidsveld

In deze paragraaf wordt per beleidssector en -veld de ontwikkeling geschetst en aangegeven welke voorstellen worden gedaan.

Paragraaf 3.1 Maatregelen ondersteuning Cultuur

Programma 4: Duurzame Stedelijke Vernieuwing

Voor 2021 is als compensatie van het Rijk voor coronaschade in de sector cultuur - voorsnog tot 1 juli 2021 - € 2,6 miljoen ontvangen. Bij het voorstel steunmaatregelen corona eerste helft 2021 is dit geld gereserveerd voor de culturele infrastructuur. Eind 2020 werd namelijk voor de gesubsidieerde culturele infrastructuur voor 2021 gerekend op een totaal tekort van ongeveer € 2,1 miljoen. Daarbij werd echter al aangetekend dat de tekorten mogelijk kunnen worden afgedekt vanuit het surplus dat in 2020 bij diverse instellingen kan worden gerealiseerd vanuit de eerder beschikbaar gestelde steun (de maximale matching voor de C4). Bovendien is duidelijk geworden dat een deel van de

gesubsidieerde instellingen in aanmerking komt voor aanvullende steun uit het provinciaal noodfonds, mits de gemeente ook een bijdrage doet uit het gemeentelijke Noodfonds.

Inmiddels heeft de gemeente Haarlem van een groot deel van de gesubsidieerde instellingen de jaarrekeningen ontvangen en zijn de voortgangsrapportages over het eerste halfjaar 2021 ingediend. Deze bevatten een prognose voor 2021. Naar verwachting kan het grootste deel van de verwachte tekorten in dit jaar worden opgevangen met de in 2021 door de provincie en gemeente verstrekte noodsteun en/of in 2020 door instellingen aangelegde COVID-bestemmingsreserve. Na inzet van reserves houdt Frans Hals Museum nog rekening met een nadelig exploitatieresultaat als gevolg corona van ca € 50.000, mogelijk nog af te dekken met steun via NOW. Voor de hele gesubsidieerde sector wordt overigens opgemerkt dat ultimo 2021 veel van de COVID-reserves zullen zijn aangesproken en dat het beeld voor 2022 nog onduidelijk is. Het verloop van de coronacrisis kent nog steeds veel onzekerheden. De begrotingen voor 2022 zijn nog niet ingediend, deze worden conform de afspraken uiterlijk 1 november verwacht.

De noodsteunmaatregelen die zijn benoemd in raadsvoorstel steunmaatregelen corona eerste helft 2021 zijn volgens planning besteed. Het gaat daarbij om matching van Toneelschuur, Koorbiennale, Dolhuys, Museum Haarlem, ABC en Pletterij maar ook om de ateliers en het Vervoermuseum. De opgenomen raming voor amateurkunst van € 60.000 is voor € 14.000 benut. Uiteindelijk is het beeld dat van de beschikbare € 2,6 miljoen een bedrag van naar schatting € 2,35 miljoen resteert.

Het Rijk heeft met de meicirculaire 2021 aangekondigd ook voor de tweede helft 2021 middelen beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van de culturele infrastructuur. Voor Haarlem gaat dat naar verwachting om € 577.000. Voorstel is dit budget onder te brengen in de reserve steunmaatregelen corona en te reserveren voor mogelijke noodsteun aan onder meer Patronaat en Frans Hals Museum.

Doordat er voor het tweede halfjaar opnieuw middelen ter beschikking worden gesteld, is de verwachting dat het bedrag dat over het eerste halfjaar 2021 resteert grotendeels niet nodig is voor noodsteunmaatregelen in de cultuursector. Veel hangt af van het verloop van de pandemie en hierover zijn derhalve nog geen stellige uitspraken mogelijk. De kans is echter reëel dat er substantieel (naar huidige inzicht € 2,4 miljoen) overblijft.

Daarvoor wordt de volgende bestemming voorgesteld:

1. Met het nieuwe Cultuurplan wordt voorgesteld om in 2022-2024 met behulp van programmasubsidies de ambities voor het cultuurbeleid te realiseren, en tegelijkertijd daarmee te werken aan het herstel van de hele culturele sector van Haarlem. In de periode 2022-2024 is hier jaarlijks € 500.000 voor nodig. Subsidies zullen verstrekt worden via het Cultuurstimuleringsfonds, aan de hand van een nog uit te werken subsidieregeling. Voorstel is vanuit niet-bestede middelen cultuur in totaal € 1,5 miljoen te reserveren (€ 500.000 in 2022, 2023 en 2024).
2. In de paragraaf bezuinigingen van de Programmabegroting 2022-2026 is aangegeven dat de taakstelling uit de Programmabegroting 2020 “effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen” van € 250.000 voor 2022 e.v. voor € 80.000 structureel kan worden ingevuld met concrete maatregelen. Voor € 170.000 (€ 250.000 min € 80.000) is er nog geen invulling. In goed overleg met de instellingen zal voor latere jaren gewerkt worden aan voorstellen om

deze taakstelling te realiseren. Bij de Kadernota 2023 wordt opnieuw de balans opgemaakt over de mogelijke scenario's. Om ruimte te scheppen voor het creëren van werkbare maatregelen om de restantbezuiniging in te vullen, is voorstel om de restantmiddelen cultuur inzake corona in zowel 2022 als in 2023 voor € 170.000 (in totaal derhalve € 340.000 te benutten.

3. Op 23 maart 2021 heeft het college met een informatienota (2021/147873) de raad geïnformeerd voornemens te zijn om een voorstel ter besluitvorming aan de raad voor te leggen bij de Voorgangsrapportage 2021/Kadernota 2022 om de jaarlijkse exploitatiesubsidie van het FHM structureel te verhogen en een voorstel te doen voor mogelijke incidentele maatregelen. In lijn met dit voornemen wordt voorgesteld € 250.000 beschikbaar te stellen voor collectiebeheer (tijdelijke oplossing te vinden voor de collectie opgeslagen bij het Baars depot) vanuit de restantmiddelen cultuur inzake corona.
4. Als de voorstellen onder 1. en 2. en 3. worden overgenomen, resteert er naar verwachting van de middelen die van het Rijk zijn ontvangen voor coronaschade in de cultuursector € 345.000. Deze restantmiddelen vloeien terug naar de algemene middelen. Dit omdat spiegelbeeldig alle tegenvallers die niet door bijdragen van derden worden gedekt ten laste van de algemene middelen komen. Voorgesteld wordt hiertoe te besluiten, maar dit pas uiterlijk bij de jaarrekening 2021 te effectueren. Daarmee is er nog ruimte voor het geval dat er verzoeken om noodsteun komen vanuit de cultuursector met een onvermijdbaar karakter. In dat geval kan het restantbedrag nog kleiner worden dan € 345.000.

Voorstel:

- De gereserveerde middelen cultuur (stelpost) inzetten door dotatie in 2021 aan de reserve steunmaatregelen corona (€ 1.500.000) voor programmasubsidies in 2022-2024 (in 2022, 2023 en 2024 € 500.000);
- De stelpost cultuur in de jaren 2022 en 2023 voor € 170.000 inzetten ter dekking van taakstelling “ effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen” en daarvoor een dotatie doen aan de reserve steunmaatregelen corona in 2021 ter grootte van € 340.000 (2 x € 170.000);
- De stelpost cultuur voor € 250.000 inzetten voor collectiebeheer voor het Frans Hals Museum;
- Het restant van de stelpost cultuur (naar huidige schatting € 345.000) valt vrij ten gunste van de algemene middelen tenzij er claims voor steunmaatregelen komen uit de cultuursector met een onvermijdbaar karakter. Verwerken bij de jaarrekening 2021.

3.1.1. Evenementen en festivals

In de Voortgangsrapportage 2021 is besloten om € 125.000 in te zetten voor het ondersteunen van de gesubsidieerde evenementen en dit financieel te verwerken in de Bestuursrapportage 2021. Dit besluit wordt nu geëffectueerd.

3.1.2. Overige niet gesubsidieerde huurders gemeentelijk vastgoed

Eerder is besloten (raadsvoorstel steunmaatregelen eerste halfjaar) voor overige niet-gesubsidieerde huurders van gemeentelijk cultureel vastgoed maatwerk toe te passen en de kosten hiervan te dekken uit de reserve steunmaatregelen corona. Van een aantal huurders is een verzoek om kwijtschelding ontvangen omdat activiteiten geen doorgang hebben gevonden en inkomsten

daardoor zijn misgelopen. Het gaat om Smile sport, Pre sport, circus Hakim, Scouting Marco en Gym Bolen. In lijn met de eerder goedgekeurde handelswijze wordt 50% van de jaarhuur kwijtgescholden zodat daarmee de inkomstenderving over het eerste halfjaar wordt gecompenseerd.

Voorstel:

- Kwijtschelden van 50% van de jaarhuur van een aantal niet-gesubsidieerde huurders van gemeentelijk cultureel vastgoed (Smile sport, Pre sport, circus Hakim, Scouting Marco en Gym Bolen). De inkomstenraming te verlagen met € 60.000 te dekken uit de reserve steunmaatregelen corona.

Paragraaf 3.2 Maatregelen ondersteuning Sport

3.2.1. Kwijtschelden huur sportverenigingen

De gemeenteraad heeft bij de Voortgangsrapportage 2021 besloten de landelijke compensatie (rijksregeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties, afgekort TVS) aan te vullen tot 100% voor kwartaal vier 2020 en kwartaal één en twee 2021. Dat betekent dat voor deze periode de huur wordt kwijtgescholden voor de (amateur)sportverenigingen die op jaarbasis via SRO en de afdeling vastgoed van de gemeente Haarlem huren. SRO zal daarom in september 2021 richting de sportverenigingen de gebruikersvergoeding definitief kwijtschelden. Dit gebeurt vooruitlopend op de beschikking van de TVS vanuit het ministerie van VWS over kwartaal 4 2020 en de eerste twee kwartalen 2021. Zodra deze beschikkingen bekend zijn zal een afrekening tussen SRO en gemeente plaatsvinden (d.m.v. kwijtschelding van een deel van de huur van de sportaccommodaties).

Voor het derde en vierde kwartaal 2021 is op dit moment nog niet bekend of er vanuit het Ministerie van VWS een regeling komt om de sportverenigingen te compenseren voor gederfde inkomsten. Vooralsnog ziet het er naar uit de sportverenigingen hun activiteiten gewoon kunnen opstarten en dat er ook weer competitie gespeeld kan worden. Hierbij moet er wel een slag om de arm gehouden worden afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het coronavirus en de verspreiding hiervan.

3.2.2. Sportakkoord en leefstijlgelden

Vanuit de Rijksregeling Sportakkoord is voor de jaren 2021 en 2022 een specifieke uitkering toegekend voor het bevorderen van sport en bewegen. Bij de Voortgangsrapportage 2021 is besloten de middelen uit de Rijksregeling Sportakkoord in te zetten voor het bevorderen van sporten en bewegen. In verband hiermee zijn de budgetten voor uitvoering sport verhoogd met € 80.000 in zowel 2021 als 2022 tot € 160.000. In het tweede kwartaal 2021 is de extra uitkering binnen het Sportakkoord o.a. ingezet om verenigingen extra te ondersteunen. Ledenaantallen en actieve inzet voor de club hebben zwaar geleden onder de corona-maatregelen, daarbij worden verenigingen geholpen. Ook zijn vanuit het Sportakkoord nieuwe sport- en beweeginitiatieven in de openbare ruimte begeleid. Naar verwachting zal vanaf september 2021 het sportseizoen relatief 'normaal' opstarten en worden de middelen ingezet ten behoeve van sporten en bewegen volledig benut.

Sportakkoord – extra middelen leefstijl

Naast de extra impuls die is gegeven aan het Sportakkoord, heeft het Rijk op 28 mei 2021 (vanuit het Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl) de regeling 'Gezonde Leefstijlinterventies' gepubliceerd. Deze regeling is bedoeld om initiatieven te intensiveren die als doel hebben een gezonde leefstijl bij inwoners te stimuleren. Via deze regeling worden negatieve gezondheidseffecten van de coronamaatregelen zoveel mogelijk ondervangen om verdere schade te voorkomen. De gemeente Haarlem ontvangt binnen deze regeling van het Rijk bijna € 181.000. Dit wordt uitgekeerd via de SPUK Sportakkoord, maar is wel een afzonderlijke regeling. Inzet vanuit deze middelen vindt

plaats in de tweede helft 2021 maar de regeling biedt de mogelijkheid om deze ook in 2022 in te zetten. Op dit moment wordt de invulling van de rijksbijdrage nader uitgewerkt. (Staatscourant 2021, 26470 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl))

3.2.3. Exploitatietekort zwembaden 2020

Begin 2021 zijn de uitvoeringsregels van de SPUK-IJZ vanuit het ministerie van VWS gepubliceerd en is de regeling opengesteld voor aanvraag. Op basis van de uitvoeringsregels heeft de gemeente (in overleg met SRO Kennemerland BV) een SPUK-IJZ aangevraagd. Vanuit het gemeentelijk noodfonds is de huur richting SRO voor de zwembaden in 2020 voorlopig kwijtgescholden overeenkomstig het bedrag dat aangevraagd is bij de SPUK-IJZ. Inmiddels is van het Ministerie van VWS de definitieve beschikking ontvangen. Op basis daarvan kan voor Boerhaavebad, de Planeet en de Houtvaart de huur over 2020 definitief worden kwijtgescholden (€ 463.000) te dekken uit een bijdrage uit de genoemde regeling ter grootte van dit bedrag. Voor de eerste twee kwartalen 2021 wordt vanuit het ministerie wederom een SPUK-IJZ beschikbaar gesteld. Het is nog niet bekend hoe deze regeling eruit gaat zien.

Voorstel:

- Een budget op te nemen voor de exploitatietekorten zwembaden over 2020 van € 463.000 te dekken uit de van het Rijk ontvangen subsidie ter grootte van dit bedrag.

3.2.4. Huurders gemeentelijk vastgoed

De eerdere inschatting voor benodigde compensatie voor huurders gemeentelijk vastgoed bleek € 88.000 te hoog. Dit bedrag kan vrijvallen.

Voorstel:

- Een bedrag van € 88.000 laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen vanwege minder benodigde compensatie huurders gemeentelijk vastgoed.

Paragraaf 3.3 Maatregelen ondersteuning sociale basis en maatschappelijke opvang

Programma 1: Maatschappelijke participatie

3.3.1. Jeugd- en jongerenwerk

De geraamde Rijksbijdrage voor Jeugd- en Jongerenwerk is € 794.000 (al gemeld in de Voortgangsrapportage 2021, betreft geen extra middelen). Voor € 695.000 zijn hiervoor voorstellen uitgewerkt. In de Raadsinformatiebrief (2021/ 169956) is aangegeven hoe dit bedrag wordt besteed. Voorgesteld wordt om het restant van de Rijksbijdrage (€ 99.000) aan de reserve steunmaatregelen corona te onttrekken en te besteden aan de vernieuwing van speel- en sportvoorzieningen en extra inzet van jongerenwerk en projecten voor jongeren ten tijde van corona. In oktober 2021 zal de raad geïnformeerd worden over de voortgang van de lopende projecten en de invulling van het nog resterende bedrag.

Voorstel:

- Het uitgavenbudget jeugd- en jongerenwerk verhogen met € 99.000 voor het realiseren van jeugd- en jongerenprojecten en de kosten te dekken uit de Rijksbijdrage jeugd- en jongerenwerk (middelen eerder toegevoegd aan de reserve steunmaatregelen corona dus nu onttrekken aan deze reserve).

3.3.2. Sociale basis

Dock en Haarlem Effect

In 2020 is noodsteun gereserveerd om Haarlem Effect en Dock te ondersteunen in verband met wegvallende inkomsten en hogere uitgaven. Bij de afwikkeling van 2020 blijken de meerkosten 2020 voor deze subsidiepartners mee te vallen waardoor een bedrag van € 75.000 kan terugvloeien naar de reserve steunmaatregelen corona.

Huurlasten vaccinatie locaties huisartsen

De huurlasten van vaccinatie locaties voor huisartsen ad € 40.000 komen gelet op de hoogte van het bedrag niet in aanmerking voor vergoeding door het Rijk.

Voorstel:

- De reservering voor noodsteun Haarlem Effect en Dock 2020 met € 75.000 verlagen door de onttrekking te verlagen voor dit bedrag ten gunste van reserve steunmaatregelen corona;
- Voor de huurlasten van vaccinatie locaties € 40.000) ramen ten laste van het resultaat

3.3.3. Ventilatie schoolgebouwen

Begin 2021 heeft het Rijk een subsidieregeling opengesteld voor het verbeteren van de ventilatie in schoolgebouwen. De directe aanleiding hiervoor was het beperken van de verspreiding van het coronavirus. Het rijk heeft hiervoor in de eerste ronde circa € 100 miljoen beschikbaar gesteld. De subsidieaanvragen moesten door de schoolbesturen bij de gemeente ingediend worden. De gemeente kon vervolgens de subsidie bij het Rijk aanvragen. Door 7 schoolbesturen is een subsidieverzoek ingediend. Tot op heden zijn de aanvragen van 4 schoolbesturen toegekend voor een totaalbedrag van ca. € 460.000. De andere aanvragen zijn vooralsnog afgewezen omdat het budgetplafond is bereikt (de gemeente fungeert hierbij alleen als doorgeefluik van de subsidie). Voorstel is om ook deze schoolbesturen tegemoet te komen in de kosten. De geschatte extra kosten bedragen € 350.000 en worden onttrokken aan de reserve steunmaatregelen corona.

Voorstel:

- Voor de ventilatie van schoolgebouwen een totaalbedrag ramen voor subsidie aan vier schoolbesturen van € 460.000 te dekken uit subsidie van het Rijk.
- De vraag vanuit de drie scholen waarvan de aanvraag in eerste instantie is afgewezen alsnog toekennen ten laste van de reserve steunmaatregelen corona (geraamde kosten € 350.000)

3.3.4. Maatschappelijke opvang

In de Notitie Coronasteunmaatregelen eerste halfjaar 2021 is voor de huur van de MS Aurora voor de periode april t/m juli 2021 rekening gehouden met financiële compensatie van het Rijk ad € 1,6 mln. Zowel in de maart- als meicirculaire 2021 zijn er door het Rijk geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld, waardoor -in lijn met eerdere besluitvorming- de reserve Opvang, Wonen en Herstel zal moeten worden aangesproken als 1^e buffer.

Voorstel:

- Verlagen van de raming van de verwachte compensatie van het Rijk maatschappelijke opvang (€ 1.600.000) en de kosten maatschappelijke opvang te dekken uit de reserve Opvang, Wonen en Herstel (€ 1.600.000);

- Eventuele compensatie maatschappelijke opvang in de decembercirculaire 2021 weer toe te voegen aan de reserve Opvang, Wonen en Herstel

Programma 3: Werk, inkomen en schulden

3.3.4. Budgetoverheveling aanpak van armoede en schulden

In de decembercirculaire 2020 zijn incidentele middelen ontvangen ter dekking van de verwachte toenemende druk op de schulddienstverlening door de gevolgen van corona. In de Voortgangsrapportage (paragraaf corona) zijn deze toegevoegd aan de begroting van beleidsveld Schulden. Het gaat om € 478.000 ter dekking van maatregelen in verband met te voorziene toename van armoede- en schuldproblematiek zoals beschreven in de Notitie coronasteunmaatregelen eerste helft 2021. Het gedeelte van deze middelen bestemd voor uitbreiding team budgetcoaches (€ 129.000) is nog niet ingezet. Door de verlenging van de landelijke steunmaatregelen, en de meer gunstige economische ontwikkeling dan eerder verwacht, is de druk op de budgetcoaching naast de huidige extra aanpak nog niet dermate opgelopen dat ook deze middelen dit jaar nodig zijn. Verwacht wordt dat dit effect mogelijk wel optreedt als de landelijke steunmaatregelen aflopen. Voorgesteld wordt om daarom dit gedeelte van het budget over te hevelen naar 2022.

Voorstel:

- De middelen die via de Decemercirculaire 2020 zijn ontvangen via de reserve budgetoverheveling gedeeltelijk over te hevelen naar 2022 (€ 129.000) om in te zetten voor gemeentelijk schuldenbeleid als hierboven beschreven.

3.3.5. Budgetoverheveling incidentele middelen re-integratie

In de decembercirculaire 2020 zijn incidentele middelen ontvangen ter dekking van de verwachte toenemende druk op de re-integratie door de gevolgen van corona. In de Voortgangsrapportage 2021 (paragraaf corona) zijn deze toegevoegd aan de begroting van beleidsveld werk. Het gaat om € 694.000 ter dekking van aanvullende re-integratiekosten en € 370.000 voor de impuls re-integratie. Door de verlenging van de landelijke steunmaatregelen en de meer gunstige economische ontwikkeling dan eerder verwacht, is de druk op de re-integratie naast de huidige extra aanpak nog niet dermate opgelopen dat ook deze middelen dit jaar nodig zijn. Verwacht wordt dat dit effect wel optreedt als de landelijke steunmaatregelen per 1 oktober 2021 aflopen. Voorgesteld wordt om daarom deze budgetten over te hevelen naar 2022.

Voorstel:

- De van het Rijk ontvangen middelen voor re-integratie (€ 1.064.000) die niet worden benut in 2021 via de reserve budgetoverheveling overhevelen naar 2022.

3.3.6. Startbanenplan (leerwerktrajecten met baangarantie)

De coronacrisis heeft grote impact gehad op onze arbeidsmarktregio. Nu de arbeidsmarkt weer aantrekt en jongeren, flexkrachten en zzp'ers weer aan het werk gaan, is extra aandacht nodig voor de -andere- werkzoekenden: mensen in de bijstand met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep is vaak al voor lange tijd uit het arbeidsproces en komt moeilijk aan het werk. Om te zorgen dat deze meest kwetsbare werkzoekenden juist in de nadagen van de coronacrisis de aansluiting op de arbeidsmarkt niet verliezen, is extra inzet en ondersteuning bij de begeleiding naar werk nodig. In het Haarlems addendum bij de Regionale aanpak arbeidsmarkt Zuid-Kennemerland en IJmond 2020-2022 (2020/0988859) is de intensivering van re-integratie voor deze groep werkzoekenden met zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt al opgenomen. Het voorstel is om voor

de uitvoering van dit plan € 400.000 te onttrekken ten laste van de reserve steunmaatregelen corona. Werkzoekenden met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt, die met de reguliere re-integratie instrumenten niet aan het werk komen, kunnen door middel van dit startbanenplan met inzet van een tijdelijke loonkostensubsidie op betaald werk bij -reguliere- werkgevers worden geplaatst. Door de combinatie van intensieve begeleiding door het Participatiebedrijf en een gesubsidieerde werkervaringsplaats bij een reguliere werkgever voor een periode van maximaal 12 maanden, kunnen 15 tot 20 mensen daarna duurzaam aan het werk. De uitvoering van dit plan start in oktober. Dit betekent voor 2021 een onttrekking van € 70.000. De uitvoering loopt door in 2022. Voor 2022 is een onttrekking van € 330.000 nodig.

Voorstel:

- Voor het opzetten van een startbanenplan in 2021 € 70.000 en in 2022 € 330.000 onttrekken aan de reserve steunmaatregelen corona.

3.3.7. Uitvoering Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

De landelijke regeling Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden.

Gedurende de gehele looptijd van de TONK kunnen nieuwe aanvragen worden ingediend over de gehele periode. Aanvragen kunnen worden ingediend tot 1 november 2021. Eind oktober 2021 kan de TONK dus nog worden aangevraagd en toegekend vanaf 1 januari 2021. Hierdoor kan het uiteindelijke aantal aanvragen blijven stijgen en pas na 1 november 2021 definitief worden vastgesteld. De onzekerheid wordt ook vergroot doordat de ondersteuning in andere regelingen zoals de NOW en Tozo stopt per 1 oktober 2021. Het is dus mogelijk dat mensen in oktober alsnog een aanvraag TONK indienen over de periode 1 januari 2021 tot en met 30 september 2021 wanneer andere inkomensondersteuning wegvalt.

Niet alleen het aantal aanvragen is lastig te prognosticeren ook de omvang van de steun is dat. Er zijn per begin juli ongeveer 200 aanvragen ingediend voor de TONK. In vier maanden tijd is dit circa 50 per maand. Aanvragen kunnen nog gedurende vier maanden worden ingediend. Gerekend met een vergelijkbaar gemiddelde zou het totaal aan aanvragen over de gehele TONK periode op bijna 400 aanvragen kunnen komen. Wanneer deze aanvragers allemaal in aanmerking zouden komen voor het maximale bedrag van € 4.500 gedurende de maximale periode van negen maanden dan zijn de kosten € 1.800.000 (4.500 x 400). In de praktijk komt niet iedere aanvraag in aanmerking voor de TONK, of wordt een lager bedrag toegekend. Gemiddeld bedrag tot op heden is € 2.639 per cliënt wat leidt tot een prognose van afgerond € 1.050.000. Ook kan het zijn dat voor een deel van de aanvragers van het eerste tijdvak het inkomen inmiddels voldoende is hersteld, waardoor zij het tweede tijdvak niet meer nodig hebben. Door deze onzekerheden kunnen de lasten fors fluctueren: er zijn scenario's denkbaar die € 2,3 miljoen kosten maar bij dalende aantallen en bedragen ook € 0,6 miljoen.

Op basis van de actuele budgetprognose is er geen reden de raming voor de TONK lasten in de begroting aan te passen. In de begroting is een uitgavenbudget opgenomen van € 1,2 miljoen voor de TONK-regeling. De lasten worden gedekt uit een Rijksbijdrage. Op basis van de meest waarschijnlijke verwachtingen is het beeld nu dat de lasten inclusief uitvoeringskosten uiteindelijk rond de € 1,15 miljoen gaan bedragen. Zoals in de vorige alinea is uitgelegd, is de onzekerheid in de ramingen groot. Daarom wordt voorgesteld geen begrotingswijziging aan de lastenkant door te voeren. Voorstel is verder om ook de batenraming (Rijksbijdrage) niet aan te passen. Voor het eerste kwartaal van 2021 kreeg Haarlem € 754.000 via de Algemene uitkering van het gemeentefonds. In een tweede tranche

wordt het resterende budget (van € 195 miljoen) over gemeenten verdeeld. In de begroting is ervan uitgegaan dat het verschil tussen € 1.200.000 en € 754.000 alsnog zal worden ontvangen door het opnemen van een stelpost van € 446.000 in programma 7.

Voorstel:

- Kennisnemen van stand van zaken uitvoering Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK). Raming baten en lasten 2021 blijft ongewijzigd.

3.3.7. Uitvoeringskosten Tozo

In de Voortgangsrapportage 2021 zijn de uitgaven- en inkomstenramingen 2021 met betrekking tot de uitvoering van de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) opgenomen. Door verlenging van de regeling en door hoger gebruik van de maatregel dan verwacht moet de begroting naar boven bijgesteld worden. Zowel de lasten van deze uitkeringen als de uitvoeringskosten worden volledig vergoed door het Rijk. Het verschil tussen de verwachte toegenomen lasten en toegenomen baten wordt gedoteerd aan de reserve corona steunmaatregelen. De uitvoeringskosten afwikkeling bezwaarschriften Tozo € 120.000 worden ten laste gebracht van de reserve steunmaatregelen corona (onttrekking).

Op grond van het besluit uit de Decemberrapportage 2020 om overschotten op de Rijksvergoeding van de uitvoeringskosten te reserveren ter dekking van kosten in komende jaren wordt voorgesteld het geraamde resultaat op de uitvoeringskosten van dit jaar (bedrag eind 2021 te bepalen) opnieuw te doteren aan de reserve steunmaatregelen corona. De komende jaren volgen er geen Rijksvergoedingen meer en zullen de resterende uitvoeringskosten Tozo gedekt worden door onttrekkingen aan de reserve corona steunmaatregelen. Het is nog onzeker hoe lang de uitvoeringskosten zich precies zullen blijven voordoen.

Voorstel:

- Op basis van de actuele uitgavenraming Tozo de verwachte lasten en baten van deze regeling verhogen (respectievelijk met € 3.925.000 tot € 11.225.000 en € 4.581.000 tot € 11.880.000);
- Op basis van de actuele uitgavenraming Tozo een bedrag van € 655.000 (het bovenstaande verschil tussen de toename van de lasten en de toename van de baten) doteren aan de reserve steunmaatregelen corona. Daarbij een onttrekking aan de reserve steunmaatregelen te ramen van € 120.000 inzake uitvoeringskosten. Per saldo derhalve een dotatie van € 535.000. Omdat dit schattingen betreft worden per jaareinde de werkelijk gerealiseerde bedragen gedoteerd respectievelijk onttrokken aan de reserve steunmaatregelen corona.

Paragraaf 3.4. Maatregelen ondersteuning verbonden partijen

3.4.1 Recreatieschap Spaarnwoude

In 2021 is een reservering van € 45.000 opgenomen voor een hogere bijdrage als gevolg van lagere inkomsten uit evenementen ten gevolge van Corona bij deelgebied Spaarnwoude-oud. Er zijn op dit moment nog geen signalen ontvangen dat het Recreatieschap aanspraak op dit bedrag zal doen. Mocht uiteindelijk bij de Najaarsnota 2021 of jaarrekening 2021 van het schap blijken dat toch een

extra bijdrage is verschuldigd, dan is dekking mogelijk binnen het nog beschikbare budget van de reserve steunmaatregelen corona.

3.4.2. Dividenden

In de Voortgangsrapportage 2021 is de raming van te ontvangen dividend verlaagd met € 100.000. Deze gedeelde inkomsten zouden opgevangen worden middels een onttrekking van € 100.000 aan de reserve steunmaatregelen corona. Door een gunstigere dividendverwachting over 2021 is de aframing niet meer van toepassing en wordt de eerder gemelde aframing en de onttrekking aan de reserve teruggedraaid.

Voorstel:

- De onttrekking aan de reserve steunmaatregelen corona terug te draaien voor coronasteun aan Recreatieschap Spaarnwoude ter grootte van € 45.000;
- De uit de Voortgangsrapportage 2021 besloten aframing dividenden van € 100.000 en de bijbehorende onttrekking van de reserve steunmaatregelen corona terug te draaien.

Paragraaf 3.5 Maatregelen gemeentebegroting

Diverse programma's

3.5.1. Raming parkeerbaten

De coronacrisis heeft een nadelig effect op de inkomsten uit de parkeerbelasting. De lockdown is langer doorgezet dan voorzien in 2020. Op basis van de cijfers van het eerste half jaar en de compensatie van het rijk is het nu mogelijk om beter in te schatten wat de prognose over 2021 zal zijn. In de begroting voor 2021 is al rekening gehouden met een nadeel van ruim € 1,5 miljoen. In de eerste helft van het jaar is echter al € 3 miljoen minder aan inkomsten gerealiseerd dan wat was verwacht en de verwachting is dat dit nadeel in de tweede helft van het jaar niet zal kunnen worden gecompenseerd. Dit betekent dat het nadeel in 2021 nog circa € 1,4 miljoen groter zal zijn dan nu in de begroting is verwerkt. Bij de verwachting over het jaarresultaat is rekening gehouden met extra parkeerinkomsten vanwege bezoekers aan het F1 evenement in Zandvoort die in Haarlem parkeren (en vervolgens met het OV naar Zandvoort gaan).

Eenzelfde effect doet zich voor bij de parkeerboetes (minder baten € 200.000).

De exploitatie van de parkeergarages betreft een activiteit waarvoor vennootschapsbelasting is verschuldigd. Door de lagere baten, hoeft er naar verwachting € 193.000 minder vennootschapsbelasting te worden afgedragen.

Voorstel:

- De raming van de parkeerbaten garages in 2021 verlagen met € 1,6 miljoen en de raming van de parkeerboetes te verlagen met € 200.000. De lagere baten komen ten laste van de algemene middelen.
- Het hieraan gerelateerde voordeel op de vennootschapsbelasting van € 193.000 komt ten gunste van de algemene middelen.

3.5.2. Extra tijdelijke capaciteit en coronacrisisorganisatie

Door corona is de werkdruk van de organisatie zichtbaar toegenomen en is ook in tweede halfjaar beperkte extra inzet van personele capaciteit (€ 225.000) onvermijdelijk waar temporiseren van werkzaamheden geen optie is. Het gaat om corona-gerelateerde werkzaamheden en achterstanden die zijn opgelopen door inzet op corona (o.a. Cultuurplan). Verder blijft de regionale programma-organisatie COVID-19 door de toename van besmettingen langer actief (nadeel € 25.000). Voor extra uitgaven coronacrisisorganisatie/onvoorzien € 150.000 ramen. De bij de Voortgangsrapportage 2021 vrijgegeven middelen voor extra capaciteit eerste halfjaar 2021 zijn voor € 275.000 niet benodigd en worden teruggesluisd naar de reserve steunmaatregelen corona.

Voorstel:

- Het bij de Voortgangsrapportage 2021 vrijgegeven budget voor extra personele capaciteit voor het eerste halfjaar 2021 met € 275.000 te verlagen en dit bedrag te doteren aan de reserve steunmaatregelen corona;
- Een budget voor extra personele kosten/inhuur opnemen voor het tweede halfjaar 2021 van € 225.000 + € 25.000 te dekken uit de algemene middelen.
- Een budget voor kosten coronacrisisorganisatie/onvoorzien te ramen ad € 150.000 ten laste van de reserve steunmaatregelen corona

2.5.3. Handhaving en toezicht

Van het Rijk is een specifieke uitkering handhaving en toezicht ontvangen. Deze wordt ingezet om de coronagerelateerde extra handhavingskosten te dekken. Het gaat om een subsidie van € 496.000.

Voorstel:

- Een budget voor extra handhavingskosten opnemen van € 496.000 te dekken uit de van het rijk ontvangen subsidie ter grootte van dit bedrag.

3.5.4. Leges burgerzaken

De batenraming voor leges burgerzaken wordt met € 250.000 verlaagd. De coronacrisis vertaalt zich door in minder aanvragen rijbewijzen en reisdocumenten.

Voorstel:

- De leges burgerzaken (rijbewijzen en reisdocumenten) verlagen met € 250.000 ten laste van de algemene middelen

3.3 Inzet middelen van noodsteunfase naar herstelfase

Inleiding

In 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor een herstpakkiet voor Haarlem na de coronacrisis. Het college heeft met vaststelling van de nota 'Bevorderen van het herstel na de coronacrisis' d.d. 25 mei 2021 (2021/258003) een half miljoen per jaar voor 2021 en 2022 beschikbaar gesteld. Dit is bedoeld voor activiteiten en maatregelen op sociaal maatschappelijk en economisch-cultureel vlak en voor de omslag naar hybride werken. Onderdeel van dit pakket vormt tevens een initiatievenbudget dat gericht is op het herstellen van contact tussen Haarlemmers.

Ervan uitgaande dat de ontwikkelingen op enig moment de goede kant opgaan, groeit de kans dat noodsteunmaatregelen door gemeente en andere overheidslagen kunnen worden afgebouwd.

Planbureaus en adviesraden wijzen er anderzijds op dat de crisis op de langere termijn zal blootleggen dat sommige sectoren over geringe buffers en veerkracht blijken te beschikken. Door de grote transities – de energietransities, de overgang naar een circulaire economie, de digitale transitie – zal nog meer worden gevraagd van ieders aanpassingsvermogen. De vraag is aan de orde hoe de gemeente daarop moet inspelen.

De afgelopen periode is duidelijk geworden dat de te treffen maatregelen vanuit het herstellpakket moeten meebewegen met de actuele ontwikkeling van de pandemie en landelijke maatregelen die in dit kader worden getroffen. Het is belangrijk de balans tussen korte termijn acties (2021/terwijl de pandemie nog niet voorbij is) en middellange termijn maatregelen (2022/als de beperkende maatregelen hopelijk achter ons liggen) te bewaken. De gemeente zal met het herstellpakket bijspringen waar het echt nodig is en waar zaken in gang kunnen worden gezet of gestimuleerd die echt tot verandering leiden.

Beschikbare middelen voor steunmaatregelen corona

Tijdens de coronacrisis heeft het Rijk middels verschillende regelingen (soms uitgevoerd door de gemeenten) en doeluitkeringen bijgedragen aan het (deels) opvangen van de negatieve effecten van de crisis. Deze regelingen waren gericht op de korte termijn, het lopende begrotingsjaar (2020 of 2021) en zijn en worden door het college gebruikt als gedeeltelijke dekking voor de noodsteunmaatregelen. Deze regelingen bieden vooralsnog geen dekking voor mogelijke maatregelen vanaf 2022. De vraag die bij de overgang van noodsteun naar herstel aan de orde is, is in hoeverre eventuele restantbudgetten vanuit de noodsteun worden ingezet voor herstel of worden teruggesluisd naar de algemene middelen.

Daarnaast heeft de provincie Noord-Holland een fonds opgericht met als doel de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland als gevolg van de uitbraak van het coronavirus te verzachten. Het fonds richt zich op de verduurzaming van de bebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt. De gemeente Haarlem benut waar nodig de kansen tot (co)financiering van maatregelen.

Verder richt de gemeente zich via lobbyactiviteiten, ook in regionaal verband (MRA en Kennemerland) op mogelijk aanspraak van alternatieve dekkingsbronnen, zoals investeringsfondsen van het Rijk en de EU.

Van noodsteun naar herstel: herstellpakket voor Haarlem

De gemeente doet het nodige, zoals hierboven genoemd, aan steun en herstel vanuit bestaande of verhoogde Rijksbudgetten. Het ter beschikking gestelde herstellpakket van de gemeente zelf kan aanvullend een aantal al bestaande en nieuwe ideeën mogelijk maken waarvoor nog geen budget beschikbaar is. Op korte termijn (2021) wordt een invulling van de beschikbaar gestelde middelen voorzien langs onderstaande lijnen. Deels loopt deze invulling door in 2022 en zal op basis van de ervaringen met en de opbrengsten van de inzet van de middelen voor 2021 een aanvullende invulling van het herstellpakket plaatsvinden met de beschikbaar gestelde middelen voor 2022.

De beschikbare 2x € 500.000 voor het herstellpakket worden ingezet langs de geschetste lijnen in de nota 'Bevorderen van het herstel na de coronacrisis (2021/258003) d.d. 25 mei 2021, en nader toegelicht in deze Bestuursrapportage. Rapportage over en raming van de inzet van de middelen vindt plaats bij de reguliere P&C documenten.

Het zal mogelijk niet lukken om budget 2021 volledig uit te geven. Als dat inderdaad zo is, kan bij de jaarrekening 2021 worden afgewogen of het noodzakelijk is middelen 2021 over te hevelen naar 2022 en worden hiervoor voorstellen aan de raad gedaan.

Ruimte voor energie en initiatief uit de stad: Corona Initiatievenbudget

- Als onderdeel van het herstellepakket is besloten via een subsidieregeling een budget voor 2021 en 2022 (€ 125.000 per jaar) beschikbaar te stellen voor kleinschalige ideeën en plannen van bewoners, ondernemers, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties (2021/357787). Het gaat om ideeën die bijdragen aan het herstel van de lokale samenleving en economie na de coronacrisis, gericht op het stimuleren van ontmoeting en (hernieuwde) verbinding.
- Met de regeling wil de gemeente de Haarlemse samenleving weer versterken door ruimte te bieden aan de kracht, ideeën en energie van de stad zelf. Hierbij is bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, zwaar getroffen organisaties en sectoren. Vanaf eind augustus kunnen aanvragen worden ingediend voor dit budget.

Sociaal-maatschappelijk spoor: Iedereen doet (weer) mee

- Eind mei 2021 is een project gestart met vertegenwoordiging uit alle afdelingen uit het sociaal domein, waarin afstemming plaatsvindt over activiteiten en maatregelen gericht op het herstel na corona. In beeld wordt gebracht welke activiteiten en maatregelen vanuit welke middelen (Rijksmiddelen, gemeentelijke noodsteun, provinciale middelen, etc.) kunnen worden bekostigd, waardoor scherper in beeld komt waar aanvulling vanuit het herstellepakket nodig en nuttig is.
- Op 6 juli 2021 heeft het een college via een RIB de raad geïnformeerd over initiatieven gericht op jeugd en jongeren die worden gefinancierd vanuit de extra impulsmiddelen (2021/270788). Vanuit eigen middelen is daarnaast een extra buurtcoach ingezet die zich inzet voor ledenbehoud bij sportverenigingen.
- Door Triple Threat is tijdens de zomer extra sportactiviteiten aangeboden voor Haarlemse jeugd. De activiteiten vinden plaats in Schalkwijk. Hiervoor is een beroep gedaan op de gemeentelijke Coronaherstelmiddelen.
- Er is een activiteitenplan ontwikkeld met sociale partners uit de stad dat bekostigd wordt uit de Rijksmiddelen die beschikbaar zijn gesteld voor coronaherstel. De activiteiten richten zich op de gevolgen van corona op eenzaamheid, gezonde leefstijl en kwetsbare inwoners (2021/340153).
- Vanuit het herstellepakket van de gemeente wordt gewerkt aan een plan om de leefbaarheid te verbeteren in kwetsbare wijken middels aanpassingen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld bankjesroute voor ouderen, vervanging verouderde speeltoestellen voor kinderen, beweegroutes inrichten, groenvoorzieningen met beweegtoestellen, etc.). Hiervoor wordt de input vanuit de pilot in Oost gebruikt (UUM i.s.m. Erasmus over COVID19 en bewegen), die in maart 2021 is gestart.

Economisch-cultureel spoor: Haarlem weer open en aantrekkelijk

Horeca:

- Besluit tot behoud uitbreiding terrassen na de 1,5m samenleving tot 31 december 2021;
- Korte termijn: actie om parkeren in de fietsenstallingen te stimuleren en de horecabranche te ondersteunen bij herstel. Gedurende de actieperiode worden in de fietsenstallingen vouchers uitgedeeld waarmee (bijvoorbeeld) een gratis tweede drankje kan worden verkregen bij deelnemende horeca. Tijdens de actieperiode worden op zaterdagen Groene Muggen (1,5 m team) ingezet om wildparkeerders aan te spreken en te wijzen op de stallingen en deze actie.

- Korte/middellange termijn: Duurzame terrasverwarming horecaondernemingen: een vervolg van het initiatief tot subsidiëring van de aanschaf van warmtekussens, als duurzaam alternatief voor terrasverwarmers mede met oog op de transitie naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Uitvoeringsdatum: najaar 2021;
- In overleg met KHN-afdeling Haarlem wordt gekeken naar mogelijke andere maatregelen om horeca zonder terras en nachthoreca te ondersteunen zoals een campagne om horecapersoneel te werven en een communicatiestrategie rond Testen voor Toegang zodra de beperkende maatregelen zijn opgeheven.

Detailhandel:

- Korte/middellange termijn: in het verlengde van het *Actieplan Horeca en Detailhandel 2020-2022* en in overleg met winkeliersverenigingen wordt gekeken naar de mogelijkheid maatwerk per winkelgebied te gaan leveren. Mogelijke ondersteuning bij bijvoorbeeld het opzetten van samenwerkingsverbanden, budgetondersteuning voor marketingdoeleinden, het opzetten van gebiedsgerichte acties, ondersteuning bij innovatie, verduurzaming en/of digitalisering etc.

Cultuur:

- Korte termijn: voor cultuur wordt vanuit het herstellepakket een bedrag gereserveerd voor een extra ronde van het Cultuurstimuleringsfonds dit najaar. Specifiek bedoeld voor cultuurmakers die eerder niet of nauwelijks in aanmerking zijn gekomen bij landelijke en provinciale (noodsteun)regelingen.
- Najaar 2021, en afhankelijk van het al dan niet opheffen van beperkende maatregelen, is het onder meer voor de culturele sector mogelijk om korte termijn activiteiten te ontplooiën vanuit het Corona Initiatievenbudget. Denk bijvoorbeeld aan culturele activiteiten deze winter voor kwetsbare bevolkingsgroepen.
- Middellange termijn: bevorderen van het herstel gaat gelijk op met het realiseren van de ambities voor het nieuwe cultuurbeleid (Cultuurplan 2022-2028). In het nieuwe Cultuurplan wordt voorgesteld om met programmasubsidies de samenwerking tussen culturele instellingen en andere organisaties te versterken, te zorgen voor een steviger inbedding in de stad en wijken, en de zichtbaarheid van cultuur te vergroten om zo opnieuw aansluiting te vinden met een nu nog breder publiek.
Programmasubsidies zijn bedoeld voor gezamenlijke meerjarige activiteitenprogramma's van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties, voor groot en klein, voor cultuurmakers tezamen met culturele en andere maatschappelijke organisaties. Om de ambities voor het cultuurbeleid te kunnen realiseren en ter bevordering van het herstel van de sector na de coronacrisis.

Evenementen:

- Korte termijn: om de evenementenbranche als geheel te helpen bij herstel, komt in 2021 vanuit het herstellepakket een flexibel te besteden budget beschikbaar voor hulp aan kleinschalige niet gesubsidieerde evenementen. Hiermee kan maatwerk worden geboden aan organisatoren.
- Middellange termijn: gezien de actuele ontwikkelingen wordt najaar 2021 gekeken op welke manier de evenementenbranche ondersteund kan worden bij herstel in 2022.

Toerisme:

- Middellange termijn: in navolging van de subsidie voor de campagne *Duurzaam Herstel Bestemming Haarlem* in 2020/2021 komt vanuit het herstellepakket extra budget voor Haarlem

Marketing ter versterking van het aantrekken van (zakelijk en/of individueel) bezoek in 2021/2022.

- Middellange termijn: budget vanuit het herstelpakket voor *Untourism Haarlem*: het onder de aandacht brengen van minder bekende kanten van Haarlem, voor inwoners én bezoekers van Haarlem, met oog op drukte verspreiden en ‘uitwaaieren’ over de stad, ook als extra ondersteuning van ondernemers (horeca, detailhandel, culturele instellingen) buiten de binnenstad. Dit valt samen met de beoogde ambitie in het nieuwe Cultuurplan om ook meer aandacht te geven aan initiatieven en kleinere culturele instellingen in de wijken.

Vasthouden positieve impact – hybride werken

Door de landelijke coronamaatregelen is gebleken dat thuiswerken voor veel mensen best goed te doen is en dat ook op afstand kan worden samengewerkt. Maar hoe ziet het toekomstige werken eruit en wat is daarvoor nodig? Deze en andere vragen worden in de tweede helft van 2021 uitgewerkt door het projectteam Het Nieuwe Werken.

Het nieuwe werken gaat over meer dan of thuis of op kantoor werken. Het gaat over de missie, visie en kernwaarden van de organisatie, en over de samenwerkingscultuur. Scenario's zullen worden bedacht en experimenten zullen in de praktijk worden getest.

Regionale thema's zoals duurzaamheid en mobiliteit zijn verweven in dit project. Door eerder of later te beginnen of thuis te werken, neemt de spits af. En door het openbaar vervoer te nemen wordt duurzaamheid bevorderd. Het Nieuwe Werken zal een blijvende (positieve) impact hebben op het leven. Met partners in de regio (publiek en privaat) wordt ingezet op het voor de langere termijn benutten van mogelijke investeringsfondsen gericht op economie (Metropoolregio Amsterdam), arbeidsmarkt (Kennemerland) en openbaar vervoer (Vervoersregio Amsterdam en provincie Noord-Holland).

Herstel op (middel)lange termijn

De wijze en mate van afloop van de crisis en de effecten ervan zijn nog steeds met veel onzekerheden omgeven. Monitoring van de effecten en mogelijke bijstelling van het beleid naar aanleiding hiervan zal blijvend onderdeel uitmaken van de gemeentelijke reactie op de crisis. De inzet en werking van het herstelpakket in 2021 en 2022 zal helpen een beeld te vormen van wat naar aanleiding van de coronacrisis leeft in de stad en waar (aanvullend) behoefte aan is. Trends die hieruit op te halen zijn kunnen van meerwaarde zijn voor de (middel)lange termijn aanpak. Ook de inzet van instrumenten als de corona impact-monitor en scenarioplanning heeft hierbij een ondersteunende functie. Op later moment in de P&C-cyclus zal opnieuw worden afgewogen of aanvullende middelen vrijgemaakt moeten worden gericht op het herstel op de lange(re) termijn.

4 Beleidsrealisatie en Financiële wijzigingen

Programma 1 Maatschappelijke participatie

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Bijstelling exploitatievergoeding SRO		182	n			
Bijstellingen Rentelasten		-905	v			
Hogere huurbaten onderwijshuisvesting		-105	v			
Jaarlijkse bijstelling begroting Gemeenschappelijke regeling leerplicht		-4	v			
Onderbesteding personeelsbegroting		-15	v			
Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche						
Neutrale wijzigingen						
Specifieke Rijksuitkering Lifestyle	L	181	n			
Specifieke Rijksuitkering Lifestyle	B	-181	v			
Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen	L	6	n			
ZonMW subsidie Sociale benadering dementie	L	100	n			
ZonMW subsidie Sociale benadering dementie	B	-100	v			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Meicirculaire 2021		117	n			
Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020		-39	v			
Totaal wijzigingen corona		414	n			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		-349	v			
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Steunmaatregelen corona						
Dotatie verlagen	Hoofdstuk 3 coronacrisis	-99	v			
Onttrekking verlagen	Hoofdstuk 3 coronacrisis	75	n			
Onttrekking	Hoofdstuk 3 coronacrisis	-350	v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		-723	v			

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Bijstelling exploitatievergoeding SRO

In 2020 is er een generieke bezuiniging doorgevoerd door de indexatie van “materiele instandhouding” te halveren. Er is hierdoor een indexatie toegepast van 0,8% op de exploitatievergoeding richting SRO Kennemerland BV. Dit terwijl SRO een verbonden partij is waarbij de complete exploitatievergoeding geïndexeerd moet worden met 2,4%, zoals contractueel is overeengekomen met SRO. Met deze wijziging wordt de begroting hiervoor bijgesteld. Dit resulteert met ingang van 2021 in een verhoging van de exploitatiebijdrage met € 120.000. De bouw van de sporthal Sportweg heeft vertraging opgelopen door een uitgebreide bestemmingsplan procedure. Hierdoor moeten zowel de Beijneshal als de tijdelijke sporthal langer worden gehuurd tot eind januari 2022. Voor 2021 bedragen de extra kosten eenmalig € 62.000. Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 182.000.

Bijstellingen Rentelasten

De rentelasten komen in 2021 lager uit dan primair begroot, ook is gebleken dat gehanteerde omslagrente verlaagd dient te worden van 2% naar 1,5%. Dit werkt voordelig door naar de beleidsprogramma's doordat de verschillende beleidsterreinen kapitaallasten dekken (incl. rente) van investeringen. Voor programma 1 betreft dit de investeringen in onderwijshuisvesting. (Zie: totaalbeeld toelichting programma 7).

Hogere huurbaten onderwijshuisvesting

Doordat de huur van de Oorkondelaan t.b.v. de ISH is verlengd tot eind oktober, is het deel van de huurkosten dat doorbelast wordt aan het schoolbestuur van de ISH hoger. Het schoolbestuur betaalt een deel van de kale huur van de vierkante meters en de servicekosten. Daarnaast zijn er meer inkomsten vanuit de verhuur van Buitenschoolse Opvang (BO) locaties in 2021. Door deze wijziging wordt hiervoor de begroting met € 105.000 voordelig bijgesteld.

Jaarlijkse bijstelling begroting Gemeenschappelijke regeling leerplicht

Zie toelichting bij programma 2.

Onderbesteding personeelsbegroting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche

Bij de afdeling Schulden Minima en Sociale Recherche is in 2021 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom van € 241.194. De onderbesteding wordt veroorzaakt doordat er dit jaar – tijdens de coronacrisis waarin het moeilijk was om nieuw personeel adequaat in te werken – sprake was van formatieruimte (gemiddeld 1.98 fte) en deels doordat er jonge medewerkers met minder werkervaring werkzaam zijn. Deze medewerkers hebben de top van hun schaal nog niet bereikt, waardoor de werkelijke loonsom tijdelijk lager ligt dan de begrote loonsom. De onderbesteding leidt tot een voordeel op de doorbelaste lonen in beleidsveld inkomen van € 126.283 een voordeel op doorbelaste lonen in beleidsveld Schulden van € 99.460 en een voordeel op de doorbelaste lonen Sociaal Wijkteam van € 15.451.

Neutrale wijzigingen

Specifieke Rijksuitkering Lifestyle

Voor het uitvoeren van lifestyle interventies stelt het Rijk eenmalig een specifieke uitkering beschikbaar. Met deze mutatie wordt de uitkering van € 181.000 verwerkt in de begroting.

Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen

Bij de meicirculaire is berekend dat de gemeente € 0,5 miljoen minder aan algemene uitkering ontvangt als gevolg van de korting op de maatstaf OZB niet-woningen. In de Begroting 2020 is destijds voorgesteld om 50% te compenseren via de OZB. Doordat de gemeente eigenaar is van panden en vanwege compensatie van OZB lasten aan schoolbesturen en cultuurpodia is destijds een

stelpost opgenomen om de hogere lasten bij de gemeente als gevolg van de 50% compensatie te dekken. Met deze wijziging wordt deze stelpost op de juiste programma's verwerkt voor het jaar 2021.

ZonMW subsidie Sociale benadering dementie

Gemeente Haarlem heeft een subsidie vanuit ZonMW ontvangen om de in Haarlem reeds gestarte Social Trial rondom de Sociale Benadering Dementie (SBD) uit te breiden. De Sociale Benadering Dementie verenigt het sociale medische en psychologische domein, sluit aan bij de ambitie een dementievriendelijke stad te zijn en de samenwerking tussen welzijn en zorg. Het bedrag is toegekend voor een periode van 2 jaar. Deze wordt ingezet door stichting Zorgbalans om samen met Haarlem effect en Dock tweede SBD team te gaan formeren. De totale subsidie wordt in termijnen overgemaakt vanuit ZonMW. De subsidie bedraagt € 250.000 en zal besteed worden over een periode van 2 jaar (start per half 2021), waarvan € 50.000 in 2021, € 150.000 in 2022 en € 50.000 in 2023. Met deze mutatie wordt hiervoor de begroting 2021 budgetneutraal bijgesteld.

Er is ook een subsidie ontvangen vanuit ZonMw die ingezet zal worden voor de uitvoering van een trainingsplan in 2021 (leeracademie). Hiervoor wordt de begroting met € 50.000 budgetneutraal aangepast.

Reservemutaties

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020

Als gevolg van de vaststelling van de jaarrekening VRK (incl. Veilig Thuis) over 2020 worden de terug te ontvangen middelen in de begroting 2021 verwerkt. Een deel hiervan was reeds verwerkt in de Decemberrapportage 2020. Conform raadsstuk 2021/240386 vloeien de extra terug te ontvangen bedragen op programma's 1 (€ 39.000) en 6 (€ 147.000) terug naar de algemene middelen. Het resterende voordeel van € 439.000 op programma 2 vloeit voor € 176.000 terug naar de regionale reserve Opvang, Wonen en Herstel omdat dit regionale middelen betreft. Het overige deel wordt betrokken bij het geheel van de kostenontwikkeling op de beleidsvelden 2.1 en 2.2.

Beleidsrealisatie

1 Maatschappelijke participatie	Toelichting
1.1 Onderwijs en sport	
1 Meer kansen voor de jeugd in het onderwijs en peuteropvang	 Het is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt.
a Uitvoeren onderwijskansenbeleid	 Het uitvoeren van het onderwijskansenbeleid verloopt volgens planning: de wettelijke urenwijziging van 960 uur per doelgroeppeuter in anderhalf jaar verloopt goed en er zijn afspraken over inzet van pedagogische medewerkers per 2022 gemaakt. Er is door corona en de voorkeur van ouders voor bepaalde locaties op sommige plekken in de stad een kleine wachtlijst ontstaan voor voorschoolse educatie. Op andere locaties en stadsbreed is voldoende plek, er wordt hard gewerkt met de aanbieders om ouders naar de beschikbare plaatsen toe te leiden.
b Uitvoeren aanpak 'Voorkomen en bestrijden voortijdig schoolverlaten'	 Er zijn veel aanvullende vsv-maatregelen ingezet, die effect hebben. Ook speelt mee dat door de coronamomstandigheden jongeren niet eenvoudig werk konden vinden en daardoor een onderwijstraject blijven volgen.
2 Meer Haarlemmers sporten of bewegen	 Het is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a Uitvoeren van beweeg- en sportprogramma's, ook voor kwetsbare groepen	 De beweeg- en sportprogramma's worden volledig uitgevoerd en verlopen volgens planning. Daar waar corona-maatregelen de uitvoering (heeft) bemoeilijkt, worden alternatieve gevonden om Haarlemmers sport- en beweegactiviteiten te bieden. Ook het aanbod voor kwetsbare groepen is gerealiseerd. Dit aanbod is steeds meer divers.
3 Voldoende goed onderhouden van onderwijs- en sportvoorzieningen	 Het is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt. Van een aantal bouwprojecten zijn in de eerste helft van 2021 de definitieve en voorlopige ontwerpen goedgekeurd: uitbreiding Schoter, uitbreiding ECL, verbouwing Junoplantsoen t.b.v. ISH, renovatie Stedelijk Gymnasium, vernieuwbouw Wijde Wereld en gymzaal IKBC Wijzer. Een aantal andere projecten loopt wat achter op schema, te weten uitbreiding Zonnewijzer, nieuwbouw Verbeelding en vernieuwing scholen Floris van Adrichemlaan (Globe, Wadden en Don Bosco). De Zonnewijzer en de Verbeelding zijn van elkaar afhankelijk en wachten op een definitief besluit van het bestuur van de Verbeelding. Naar verwachting kan dit besluit in het 4^e kwartaal van 2021 genomen worden. De nieuwbouw van de scholen in de Floris van Adrichemlaan hangt samen met de totale herontwikkeling van deze strook. Van dit project wordt de initiatieffase in het 4^e kwartaal van 2021 afgerond. Bovendien zijn voor de nieuwbouw van deze scholen tot en met 2023 nog geen middelen beschikbaar.
a Uitbreiden en (ver)nieuwbouw schoolgebouwen	 Bijna alle IP-projecten voor 2021 en de doorgeschoven projecten vanuit 2020 zijn of worden opgeleverd. Het jaarplan voor het onderhoud van de sportaccommodaties wordt ook volledig uitgevoerd.
1.2 Sociale basis	
1 Haarlemmers ervaren sociale verbondenheid	 Ondanks de grote impact van corona wordt er kwalitatief voldoende ondersteuning geboden en is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt.

a	zorg voor voldoende ondersteuning t.b.v. van de gezondheid		In verband met de coronamaatregelen heeft niet al het ondersteuningsaanbod in de oorspronkelijk vorm kunnen plaatsvinden. Er zijn echter alternatieve manieren ontwikkeld en de verwachting is dat nu de maatregelen versoepeld zijn er extra ondersteuning geboden kan worden.
5	Haarlemmers met een afstand tot de arbeidsmarkt doen mee met waardevol werk		Doordat er al dan niet in aangepaste vorm voldoende ondersteuning wordt geboden is de verwachting dat dit doel (grotendeels) gerealiseerd wordt. De gemeente zorgt in samenwerking met de partners in de stad voor participatie op maat. In overleg met de klant wordt een passende voorziening gezocht, zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding. Alle dagbestedingslocaties zijn open, maar vanwege de geldende coronamaatregelen voor minder mensen beschikbaar. Dit omdat er met kleinere groepen werd gewerkt. Hierdoor hebben mensen gedeeltelijk kunnen participeren. Om mensen ondersteuning te blijven bieden zijn er veel alternatieven geboden, zoals werk afleveren bij mensen thuis. Ook is er steeds meer mogelijk, door het versoepelen van de coronamaatregelen, waardoor we inwoners de juiste voorziening kunnen blijven bieden.
a	Zorg voor voldoende ondersteuning t.a.v. arbeidsmatige dagbesteding		Gezien de voortgang in de uitvoering van de prestaties is de verwachting dat dit doel (grotendeels) gerealiseerd wordt. Het Sociaal Wijkteam (SWT) ondersteunt inwoners bij het betrekken van hulpbronnen in zijn omgeving (netwerk en voorzieningen in de sociale basis) om oplossingen te vinden voor ondersteuningsvragen. Sinds februari lopen de vragen naar een maatwerkvoorziening begeleiding via het SWT (Begeleiding in de wijk). In het voorjaar is de vernieuwde website van het SWT gelanceerd, met daarop laagdrempelig toegankelijke informatie over alle wijkteams en inhoudelijke informatie waar inwoners zelf mee aan de slag kunnen.
6	Voorkomen van escalatie problematiek op het gebied van welzijn		Het SWT is mede uitvoerder van de aanpak Vroegsignalering van Schulden en werkt hierbij nauw samen met de gemeente. Het SWT gaat signalen van huurachterstand, al dan niet aangevuld met achterstanden in de andere vaste lasten af om in een zo vroeg mogelijk stadium integrale ondersteuning aan te bieden en verergering van de problemen te voorkomen. Samen met het CJG en DOCK neemt het SWT deel aan de overdrachtstafel Veilig Thuis, waar bepaald wordt welke meldingen overgedragen kunnen worden van Veilig Thuis naar het SWT en het CJG. Het totale bereik en het aantal advies- en informatievragen aan het CJG in 2021 is toegenomen.

Programma 2 Ondersteuning en Zorg

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Lagere groei in aantal cliënten Wmo		-3.583	v			
Jaarlijkse bijstelling begroting Gemeenschappelijke regeling leerplicht		-63	v			
Maatregelen en taakstellingen Jeugd		500	n			
Maatregelen en taakstellingen Wmo		343	n			
Overschot middelen Bed, Bad, Brood		-250	v			
Prijseffecten Jeugd		70	n			
Prijseffecten Wmo		240	n			
Structurele effecten kosten - Jeugd		-10	v			
Structurele effecten kosten – Wmo		-751	v			
Neutrale wijzigingen						
Verschuiving Jeugdbudget naar Wmo-budget (2.2)	L	-100	v			
Verschuiving Jeugdbudget naar Wmo-budget (2.1)	L	100	n			
Diverse neutrale formatiewijzigingen	L	65	n			
Huur/verhuur Wilhelminastraat 10-12	L	-255	v			
Overheveling teammanagers JOS naar overhead	L	-106	v			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Meicirculaire 2021		150	n			
Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020		-176	v			
Bijstelling regionale budgetten Opvang, Wonen en Herstel		-4.416	v			
Budgetoverhevelingen zie paragraaf 4.8		-289	v	289	n	
Totaal wijzigingen corona						
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		-8.530	v	289	n	
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Budgetoverheveling						
Zie paragraaf 4.8 Budgetoverheveling		289	n	-289	v	
Opvang, wonen en herstel						
Dotatie Meicirculaire 2021		956	n			
Onttrekking Hoofdstuk 3 coronacrisis		-1.600	v			
Dotatie Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020		176	n			
Dotatie Bijstelling regionale budgetten Opvang, Wonen en Herstel		4.336	n			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		-4.374	v	0	n	

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Lagere groei in aantal cliënten Wmo

Voor deze Bestuursrapportage 2021 is, zoals gebruikelijk, een analyse van de uitgaven tot nu toe gemaakt en is een prognose gemaakt hoe deze zich tot einde 2021 ontwikkelen. Daaruit blijkt dat de volumegroei Wmo zich beperkter voordoet dan verwacht. De coronamaatregelen zijn hier een belangrijke oorzaak van. Dit kan mogelijk tot gevolg hebben dat de groei en vraag weer toeneemt in de tweede helft van 2021 als de maatregelen mogelijk verder versoepeld worden. Voor de Woonvoorzieningen blijven de kosten tevens achter bij de begroting, dit wordt met name verklaard door een lager aantal grote en dure woningaanpassingen dan verwacht. Deze ontwikkelingen betekenen dat er op de Wmo een 'voordeel' van € 3,6 miljoen wordt verwacht; dit wel ten opzichte van de bijgestelde begroting (met ruim € 8,9 miljoen nadelig).

Jaarlijkse bijstelling begroting Gemeenschappelijke regeling leerplicht

Met deze wijziging wordt de herziene en vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regeling (GR) regionale leerplicht aangepast. Ieder jaar wordt na het vaststellen van de jaarrekening, de begroting voor het lopende en het volgende jaar herzien. Het bedrag dat per saldo resteert is de herziene bijdrage voor het Haarlems deel. Op dit moment betalen 7 regio gemeenten uit IJmond en Zuid-Kennemerland Kenter voor begeleiding van jeugdigen die een leerwerktraject volgen bij Perspectief. Uit oogpunt van efficiëntie is afgesproken de bijdrage aan Kenter via het bureau Leerplein te laten lopen waar deze gemeenten al deel van uit maken. Met deze mutatie wordt het Haarlems deel van € 63.000 overgeheveld van jeugdhulp naar Perspectief.

Maatregelen en taakstellingen Jeugd

Bij het opstellen van de Kadernota 2022 was de verwachting dat circa € 807.000 van de taakstelling op Jeugdhulp niet behaald zou worden in 2021. Uit de prognose tot einde 2021 blijkt het beeld iets positiever uit te vallen en wordt € 500.000 van de taakstelling 2021 niet behaald. Middels deze wijziging wordt de begroting Jeugdhulp met dus met € 500.000 verhoogd ten laste van de algemene middelen.

Maatregelen en taakstellingen Wmo

Uit de Kadernota 2022 analyse blijkt dat de maatregelen en taakstelling 2021 slechts voor een deel kunnen worden ingevuld, voornamelijk door de nauwelijks te beïnvloeden kostenontwikkeling Huishoudelijke Ondersteuning. Dit leidt per saldo tot een nadeel van € 343.000.

Overschot middelen Bed, Bad, Brood

Er blijft € 250.000 over op het lokale budget voor economisch daklozen. Dit komt voornamelijk door minder hotelkosten dan verwacht en lagere bestedingen op de trajectbegeleiding. De lagere hotelkosten zijn hoogstwaarschijnlijk incidenteel omdat economisch daklozen in de eerste helft van 2021 zijn opgevangen in de corona-gerelateerde voorzieningen.

Prijseffecten Jeugd

De indexatie die volgt uit contractuele tariefafspraken met zorgaanbieders en de indexatie op gemeentelijke budgetten ligt redelijk in lijn en leidt slechts tot minimale aanpassingen. De hoogte van de bijstelling wordt met name veroorzaakt door de NHC-toeslag voor jeugdzorgplus cliënten en de effecten van de open-house in 2020, waarbij verschillende zorgvormen opnieuw zijn aanbesteed.

Deze ontwikkelingen samen verklaren het grootste gedeelte van het nadeel (per saldo € 70.000). Deze mutatie betreft de financiële verwerking van de Kadernota 2022 analyse voor 2021.

Prijseffecten Wmo

Voor Huishoudelijke Ondersteuning wordt de arbeidstoeslag per 1 januari 2021 verhoogd met € 0,60 cent per uur. Deze ontwikkeling verklaart het grootste gedeelte van dit nadeel van € 240.000. Dit betreft de financiële verwerking van de Kadernota 2022 analyse.

Structurele effecten kosten - Jeugd

Op basis van een analyse van de 2020 jaarrekening resultaten, zijn de structurele kosten in kaart gebracht. Voor deze structurele effecten wordt de begroting 2021 met € 10.000 naar beneden bijgesteld. Deze wijziging betreft de financiële verwerking van de Kadernota 2022 analyse voor 2021.

Structurele effecten kosten – Wmo

Op basis van een analyse van de 2020 jaarrekening resultaten, zijn de structurele kosten i.k.v. de Wmo in kaart gebracht. Voor deze structurele effecten wordt de begroting 2021 met € 751.000 naar beneden bijgesteld. De lagere kosten zijn voornamelijk te verklaren door een lagere groei in het aantal cliënten Huishoudelijke Ondersteuning, Ambulante begeleiding en Dagopvang. Deze mutatie betreft de financiële verwerking van de Kadernota 2022 analyse.

Neutrale wijzigingen

Verschuiving Jeugdbudget naar Wmo-budget

Een deel van budget voor Jeugdzorg wordt besteed aan Gezinsbegeleiding en Jongvolwassenen (perceel 5). Het budget voor perceel 5 is onderdeel van het Wmo-budget (beleidsveld 2.1) waardoor Jeugdhulp met Wmo-budget bekostigd wordt. Om dit te corrigeren wordt e begroting 2021 voor Gezinsbegeleiding en Jongvolwassenen (Perceel 5) opgehoogd en het budget Jeugdhulp naar beneden bijgesteld.

Diverse neutrale formatiewijzigingen

Binnen de organisatie vinden verschillende budgettaire verschuivingen plaats die te maken hebben met formatie en die binnen de begroting als geheel budgettair neutraal zijn. Wel vinden er gedeeltelijk verschuivingen plaats tussen programma's waarbij het voor een groot deel gaat over verschuiving van budget van en naar het programma 7 in verband met mutaties op de overhead. Per saldo stijgen de lasten in programma 7 met € 142.000 en in programma 2 met € 65.000. De lasten dalen in programma 3 (met € 35.000), programma 5 (met € 78.000) en programma 6 (met € 94.000).

Huur/verhuur Wilhelminastraat 10-12

De kosten voor de huur en baten voor de verhuur van het pand aan de Wilhelminastraat 10-12 landen jaarlijks op programma 5 voor doeleinden van de Maatschappelijke Opvang (programma 2). Het verschil tussen de huur en de verhuur van € 255.000 wordt gedekt uit het regionale budget Maatschappelijke Opvang.

Overheveling budget teammanagers JOS naar overhead

De organisatiestructuur bij Jeugd Onderwijs en Sport is per 1 juli 2021 binnen de bestaande formatie gewijzigd. Beleid en Account wordt opgesplitst in twee teams: team Onderwijs en Sport en team Jeugd. Ieder team wordt aangestuurd door een teammanager. De financiële richtlijnen vereisen dat teammanagers op overhead verantwoord worden. Het budget voor de teammanagers (€ 106.000) verschuift van programma 2 naar programma 7.

Reservemutaties

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020

Als gevolg van de vaststelling van de jaarrekening VRK (incl. Veilig Thuis) over 2020 worden de terug te ontvangen middelen in de begroting 2021 verwerkt. Een deel hiervan was reeds verwerkt in de Decemberrapportage 2020. Conform raadsstuk 2021/240386 vloeien de extra terug te ontvangen bedragen op programma's 1 (€ 39.000) en 6 (€ 147.000) terug naar de algemene middelen. Het resterende voordeel van € 439.000 op programma 2 vloeit voor € 176.000 terug naar de regionale reserve Opvang, Wonen en Herstel omdat dit regionale middelen betreft. Het overige deel wordt betrokken bij het geheel van de kostenontwikkeling op de beleidsvelden 2.1 en 2.2.

Bijstelling regionale budgetten Opvang, Wonen en Herstel

Met deze mutatie worden de budgetten op het beleidsveld Opvang, Wonen en Herstel bijgesteld. Dit betreft voornamelijk een dotatie aan de reserve voor Beschermd Wonen omdat de verwachte kosten in 2021 circa € 4,7 miljoen lager liggen. Het komt voornamelijk door de complexe opgave om voldoende Beschermd Wonen plekken te creëren. Daarnaast zal een groot deel (ca. € 1,1 miljoen) van de innovatiemiddelen ad. € 1,75 miljoen pas in 2022 uitgegeven gaan worden. Verder wordt het budget maatschappelijke opvang met € 540.000 naar boven bijgesteld voor de verlenging van de corona-gerelateerde maatschappelijke opvang (o.a. Aurora), conform collegebesluit 2021/216667. Tot slot is de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang middels de Septembecirculaire 2020 structureel verhoogd met circa € 1,6 miljoen. Een groot deel (ca. € 1,1 miljoen) hiervan is bestemd voor Veilig Thuis. De (structurele) dekking van de benodigde middelen voor Veilig Thuis was echter al geregeld door de inbreng van lokale middelen in 2019 (zie raadsbesluit 2019/90774). Dit wordt nu weer terugbetaald aan alle deelnemende gemeenten. Het gaat hierbij om de middelen voor 2020 en 2021. Middels deze mutatie wordt hiervoor de dekking geregeld. Het Haarlemse aandeel in deze uitkering vloeit terug naar Beleidsveld 2.1. en 2.2 en wordt betrokken bij de totale kostenontwikkeling 2021 op deze beleidsvelden.

Beleidsrealisatie

2 Ondersteuning en zorg	Toelichting
2.1 Voorzieningen volwassenen	
1 Haarlemmers zo lang mogelijk thuis laten wonen, functioneren en maatschappelijk participeren	 Een maatwerkvoorziening is niet de standaardoplossing. Waar mogelijk wordt ondersteuning ingezet vanuit de sociale basis. Als dat niet toereikend is, wordt een maatwerkvoorziening ingezet om de inwoner in staat te stellen om zoveel mogelijk zelfstandig te functioneren en participeren. Een toenemend deel van de aanvragen voor de maatwerkvoorzieningen wordt afgehandeld binnen de wettelijke termijn, waardoor inwoners op tijd ondersteuning ontvangen. De coronaperiode heeft een groot beroep gedaan op aanbieders van de maatwerkvoorzieningen. Door ondersteuning op innovatieve manieren in te zetten en alternatieve vormen van ondersteuning te bieden, hebben inwoners de ondersteuning ontvangen die zij nodig hebben. Mogelijk knelpunt de rest van het jaar is de beschikbaarheid van personeel. De personeelstekorten bij bijvoorbeeld de Hulp bij het huishouden nemen toe. De service en betrouwbaarheid van de leverancier van de hulpmiddelen zijn significant verbeterd in vergelijking met de vorige periode.
a Verstrekken materiële en/of immateriële voorzieningen	
2.2 Voorzieningen jeugd	
1 Tijdige jeugdhulp op maat bieden	 Voor een groot aantal kinderen wordt er tijdige jeugdhulp op maat geboden. Door de noodzakelijke kostenbeheersing en de toegenomen jeugdhulpvraag en onvoldoende doorstroming naar passende hulp voor jeugd GGZ problematiek lukt dit niet tijdig voor alle kinderen. Kinderen in een onveilige en/of crisissituatie hebben met voorrang zorg toegewezen gekregen. Mede als gevolg van de coronaperiode is er een toegenomen complexiteit in de hulpvragen geweest waar niet altijd een passend hulpaanbod voor beschikbaar was.
a Betere aansluiting jeugdhulp op vraag en behoefte jongere/gezin	
2 Jongeren groeien zo veel mogelijk thuis op, in een gezinsvervangend verblijf	 Waar het kan worden jongeren zo veel mogelijk thuis opgevangen. De (bovenregionale) ontwikkeling naar meer kleinschalige en gezinsvervangende woonvoorzieningen loopt maar het vraagt tijd om dit aanbod ook daadwerkelijk te realiseren, dit in samenhang met de nieuwe verwerving Inkoop.
a Meer passend en toereikend aanbod voor gezinsvervangende zorgvormen	
3 Herstellen veiligheid en voorkomen (verdere) ontsporing jongeren	 Door samenwerking in de veiligheidsketen wordt zo veel mogelijk de veiligheid in gezinnen hersteld. Er wordt gewerkt aan lokale en (boven-)regionale verdere verbetering van deze samenwerking.
a Verminderen jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen	 Het aantal JB en JR maatregelen is redelijk stabiel en niet verminderd ten opzichte van 2020. Er wordt een toename in de complexiteit van zaken gesignaleerd.

2.3 Opvang, wonen en herstel

1	Zelfredzaamheid van psychisch kwetsbare Haarlemmers vergroten en waar mogelijk zelfstandig laten wonen		In 2021 hebben gemeentes, corporaties en zorgaanbieders in Zuid-Kennemerland en de IJmond gezamenlijk gewerkt aan het Pact voor Uitstroom. In het Pact zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de uitstroom in de regio van 178 cliënten per jaar naar zelfstandige woonruimte met begeleiding. Het gebrek aan regiobinding in combinatie met onvoldoende betaalbare woningen in onze regio zorgt ervoor dat sommige mensen langer dan nodig in een MO of BW setting verblijven. Om in aanmerking te komen voor deze woningen moeten cliënten namelijk aan bepaalde voorwaarden voldoen, waaronder het hebben van voldoende regiobinding. Niet alle cliënten voldoen aan de voorwaarden van deze voorrangsgeregeling.
a	Zorgen voor passend aanbod bij ondersteuningsbehoefte van cliënten		De maatschappelijke opvangcapaciteit is in het kader van de coronamaatregelen tijdelijk uitgebreid. In de eerste helft van 2021 zijn de locatie onderzoeken voor de woonvoorzieningen Skaeve Huse en Domus Plus afgerond. In 2021 zien we een stijging van het aantal beschut wonen plekken. Hiernaast is een nieuwe locatie voor forensische plekken en Beschermd Wonen-plekken gerealiseerd (Spaarnevleugels). Ondanks de nieuwe locatie blijft er een tekort aan voorzieningen BW waardoor er nog steeds een wachtlijst is.
b	Passende begeleiding voor cliënten in de MO en BW		Alle cliënten in de MO en BW krijgen een traject op maat. De pilot trajectbegeleiding aan economisch daklozen is per 1 januari 2021 verlengd, waardoor alle economisch daklozen begeleiding kunnen krijgen. Hierdoor krijgen alle economisch daklozen een trajecthouder en kan er beter worden gestuurd op uitstroom.
2	Terugdringen aantal daklozen		De verwachting is dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt. De meest recente cijfers wijzen op een afname van het aantal nieuwe daklozen, maar de impact van de coronacrisis op het aantal nieuwe daklozen is nog niet bekend.
a	Het voorkomen van huisuitzettingen door huurschuld		De inzet op het voorkomen van dakloosheid is verder versterkt. Naast het bestaande covenant Preventie Huisuitzettingen (PHU) is de aanpak Vroegsignalering problematische schulden geïntroduceerd. Beiden hebben tot doel om huisuitzetting als gevolg van problematische schulden te voorkomen.
3	Stoppen en duurzaam oplossen van huiselijk geweld en kindermishandeling		Met het vaststellen van de regiovisie 'Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2020 – 2024, is gestart om de aanpak en de samenwerking te versterken, daarmee zijn we steeds beter in staat dit doel te realiseren. Het duurzaam oplossen van dit geweld vraagt echter om een lange adem.
a	Passende en tijdige inzet van beoordeling en onderzoek door Veilig Thuis		Uit de registratie van Veilig Thuis (VT) over het eerste deel van het jaar blijkt dat het VT hier vooruitgang in boekt en dat de doorlooptijden flink zijn verbeterd.
b	Passende en tijdige inzet CJG en SWT		Uit de registratie van Veilig Thuis (VT) over het eerste deel van het jaar blijkt dat het VT hier vooruitgang in boekt en dat de doorlooptijden flink zijn verbeterd

Programma 3 Werk, inkomen en schulden

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen					
Onderbesteding personeelsbegroting	-226	v			
Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche					
Onderbesteding personeelsbegroting Werk en Inkomen	-150	v			
Neutrale wijzigingen					
Diverse neutrale formatiewijzigingen	L	-35	v		
Verdeling budget generatiepact	L	37	n		
Wijzigingen met een effect op reserves					
Meicirculaire 2021	544	n			
Budgetoverhevelingen zie paragraaf 4.8	-146	v	146	n	
Totaal wijzigingen corona	-1.778	v			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves	-1.753	v	146	n	
Toevoegingen / onttrekkingen reserves					
Mutatie per reserve en onderwerp					
Budgetoverheveling					
Zie paragraaf 4.8 Budgetoverheveling incl. corona	1.339	n	-146	v	
Steunmaatregelen corona					
Dotatie Hoofdstuk 3 coronacrisis	655	n			
Onttrekking Hoofdstuk 3 coronacrisis	-70	v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves	171	n	0	n	

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Onderbesteding personeelsbegroting Schulddienstverlening Minima en Sociale Recherche

Bij de afdeling Schulden Minima en Sociale Recherche is in 2021 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom van € 241.000. De onderbesteding wordt veroorzaakt doordat er dit jaar – tijdens de coronacrisis waarin het moeilijk was om nieuw personeel adequaat in te werken – sprake was van formatieruimte (gemiddeld 1.98 fte) en deels doordat er jonge medewerkers met minder werkervaring werkzaam zijn. Deze medewerkers hebben de top van hun schaal nog niet bereikt, waardoor de werkelijke loonsom tijdelijk lager ligt dan de begrote loonsom. De onderbesteding leidt tot een voordeel op de doorbelaste lonen in beleidsveld inkomen van € 126.000 een voordeel op doorbelaste lonen in beleidsveld Schulden van € 99.500 en een voordeel op de doorbelaste lonen Sociaal Wijkteam van € 15.500.

Onderbesteding personeelsbegroting Werk en Inkomen

Bij de afdeling Werk en Inkomen is in 2021 sprake van een incidentele onderbesteding op de loonsom van € 150.000. De onderbesteding wordt veroorzaakt doordat er meer jonge medewerkers met minder werkervaring werkzaam zijn. Deze medewerkers hebben de top van hun schaal nog niet bereikt, waardoor de werkelijke loonsom tijdelijk lager ligt dan de begrote loonsom. De onderbesteding leidt tot een voordeel op beleidsveld 3.1 Werk van € 45.000 en een voordeel op beleidsveld 3.2 Inkomen van € 105.000.

Neutrale wijzigingen

Diverse neutrale formatiewijzigingen

Binnen de organisatie vinden verschillende budgettaire verschuivingen plaats die te maken hebben met formatie en die binnen de begroting als geheel budgettair neutraal zijn. Wel vinden er gedeeltelijk verschuivingen plaats tussen programma's waarbij het voor een groot deel gaat over verschuiving van budget van en naar het programma 7 in verband met mutaties op de overhead. Per saldo stijgen de lasten in programma 7 met € 142.000 en in programma 2 met € 65.000. De lasten dalen in programma 3 (met € 35.000), programma 5 (met € 78.000) en programma 6 (met € 94.000).

Verdeling budget generatiepact

Het beschikbare budget voor het generatiepact wordt verdeeld naar de diverse afdelingen op basis van de vastgestelde verdeling.

Reservemutaties

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Beleidsrealisatie

3 Werk inkomen en schulden		Toelichting
3.1 Werk		
1	Werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt vinden betaald werk	 Gezien de coronacrisis, de mogelijke beëindiging van de steunmaatregelen en gevolgen hiervan voor de arbeidsmarkt maakt dat de prognoses op deze doelstelling lastig te maken zijn. De gemeente zorgt samen met haar re-integratie partners voor re-integratie op maat voor de doelgroep met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Deze doelgroep heeft vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De trajecten zijn vaak intensief en langdurig voordat deze doelgroep kan uitstromen naar werk. Door de corona-crisis vindt de ondersteuning op aangepaste wijze plaats en zijn bijvoorbeeld werkstages niet altijd mogelijk. Dit heeft invloed op de prestatie.
a	Het ondersteunen, werk-fit maken en bemiddelen van werkzoekenden	
2	Uitkeringsgerechtigden met onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt participeren	 Gezien de coronacrisis en de gevolgen hiervan wordt deze doelstelling in mindere mate gerealiseerd. De gemeente zorgt in samenwerking met de partners in de stad voor participatie op maat. In overleg met de klant wordt een passende voorziening gezocht, zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding. Door de corona-crisis is het lastiger om mensen te plaatsen bij vrijwilligersorganisaties.
a	Het ondersteunen en bemiddelen naar participeren in de samenleving	
3	Mensen met een arbeidsbeperking hebben betaald werk	 Gezien de voortgang van de prestaties is de verwachting dat dit doel voor een groot deel gerealiseerd wordt. De continuïteit voor de huidige groep mensen in de sociale werkvoorziening wordt gewaarborgd en deze doelgroep behoudt haar werkplek bij werkvoorzieningsschap Zuid-Kennemerland (Paswerk). Voor de doelgroep nieuw beschut werk zorgt de gemeente voor betaalde werkplekken in een beschutte omgeving. Het huidige aantal is nog niet gelijk aan de doelstelling, al neemt het aantal wel jaarlijks toe. Gemeenten en het UWV in de arbeidsmarktregio plaatsen in samenwerking met re-integratiepartners en het Werkgeversservicepunt mensen met een arbeidsbeperking op een baan bij een reguliere werkgever. Voor het eerst sinds 2015 hebben we onze regionale doelstelling niet gehaald. Daarnaast is het percentage Wajongers zonder werk in onze regio iets lager dan landelijk, maar vooral is een grote daling te zien van het aantal werkende Wajongers. Dit is niet alleen het gevolg van de corona-crisis. Momenteel wordt onderzocht welke extra en nieuwe maatregelen wij kunnen nemen om meer Wajongers aan werk te helpen en te houden.
a	Behouden van bestaande werkplekken voor medewerkers in sociale werkvoorziening	
b	Creëren van beschut werk werkplekken	
c	Voldoen aan de regionale opgave voor de invulling van garantiebannen	
3.2 Inkomen		
1	Haarlemmers hebben een stabiele financiële situatie en zijn financieel redzaam	 Inwoners worden op verschillende manieren ondersteund om zo financieel redzaam te worden.
a	De gemeente zorgt direct en via partners in de stad voor kwalitatief voldoende ondersteuning van inwoners.	 Door de corona-crisis vinden de contacten in de wijk en bij partners in de stad op aangepaste wijze plaats.
2	Het vergroten van financiële zelfstandigheid en participatie inwoners met minimuminkomen	 Door de verstrekking van inkomensondersteuning en minimaregelingen wordt de financiële zelfstandigheid en participatie van inwoners vergroot.
a	Tijdig afhandelen van aanvragen inkomensondersteuning	 De inkomensondersteuning wordt tijdig en rechtmatig verstrekt.

b	Samen met partners vergroten van de bekendheid van minimaregelingen	😊	Gedurende de corona-crisis zijn de contactmomenten tussen de partners en inwoners in de stad beperkt. In deze periode houdt de gemeente partners met nieuwsbrieven en webinars op de hoogte.
c	Makkelijk maken aanvragen minimaregelingen	😊	Voor veel regelingen wordt met een deels voor- ingevuld formulier gewerkt en de formulieren zijn in duidelijke en eenvoudige taal opgesteld.
3	Misbruik en oneigenlijk gebruik uitkeringen en niet nakomen van inlichtingenplicht signaleren en voorkomen	😐	Gezien de extra onderzoeken naar rechtmatigheid van de Tozo regeling is de verwachting dat dit doel deels gerealiseerd gaat worden.
a	Onderzoeken fraude	😐	Alle aanvragen voor een bijstandsuitkering worden gescreend op fraude signalen. Daarnaast vindt onderzoek plaats naar de rechtmatigheid van verstrekte Tozo-uitkeringen. Gezien de verlenging van de Tozo tot oktober 2021 is niet de verwachting dat alle onderzoeken naar rechtmatigheid in 2021 afgerond zullen zijn.
b	Beëindigen en terugvorderen onrechtmatig verstrekte uitkeringen	😐	Onrechtmatig verstrekte uitkeringen worden beëindigd en teruggevorderd. Gezien de verlenging van de Tozo regeling tot oktober 2021 is niet de verwachting dat alle terugvorderingen naar aanleiding van geconstateerde onrechtmatigheden in 2021 afgerond zullen zijn. Invordering staat hier los van en volgt na terugvordering. Invordering vindt plaats met toepassing van de 'menselijke maat', iets dat zeker bij de verstrekte Tozo-uitkering noodzakelijk is.
3.3 Schulden			
1	Het voorkomen en vroeg signaleren van schulden bij inwoners	😊	Het sociaal wijkteam gaat er op af als er achterstanden zijn in betaling van vaste lasten om zo schulden te voorkomen en vroeg te signaleren. Hiervoor is maart jl. een Landelijk Convenant Vroegsignalering (LCV) afgesloten en dit convenant bevat een addendum met lokale afspraken. Doel van dit convenant is het versnellen en vergemakkelijken van de samenwerking tussen gemeente en vaste lasten partners.
a	Het vergroten van de bekendheid van mogelijkheden van hulp bij geldzorgen	😊	De gemeente communiceert breed gedurende de corona-crisis dat zij ondersteuning biedt bij geldzorgen door middel van nieuwsbrieven, berichten op social media en in samenwerking met sociaal wijkteams is 'de week van het geld' georganiseerd.
b	Vergroten van kennis en vaardigheden in het omgaan met geld	😐	De cursus 'Grip op geld' en lessen voor statushouders vinden deels online en deels fysiek plaats. De gastlessen op scholen moesten worden geannuleerd. De budgetcoaches hebben deels telefonisch contact en deels contact in de spreekkamer met klanten.
2	Het vergroten financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden	😊	Op verschillende manieren worden inwoners ondersteund om zo hun financiële redzaamheid te vergroten.
a	Het zorgen voor een drempelloze toegang naar schulddienstverlening	😊	Corona zorgt voor een fysieke drempel, maar deels is het mogelijk dat inwoners weer thuis, in de wijk of op afspraak bij de gemeente terecht kunnen als zij geholpen willen worden bij hun schulden.
b	Het geven van nazorg	😊	In de corona-crisis vindt de nazorg deels telefonisch plaats en deels is het mogelijk om intakegesprekken en budgetcoaching in de spreekkamer te doen.

Aanvullende toelichting

Uitvoeringskosten sociale werkvoorziening 2021

De gemeenten Zandvoort, Haarlem, Heemstede en Bloemendaal ontvangen jaarlijks een bedrag van het Rijk in verband met de uitvoering van de sociale werkvoorziening. De uitvoeringskosten zoals opgenomen in de begroting 2021 bedragen circa € 17,6 miljoen. In de Meicirculaire is dit bedrag naar boven bijgesteld tot een bedrag van circa € 18 miljoen. Tevens krijgen alle SW bedrijven nog een extra compensatie van € 350.000.

Door de coronacrisis verwacht Paswerk in 2021 een lagere omzet dan begroot en als gevolg daarvan een tekort van circa € 290.000. Dit tekort is voor de vier gemeenten samen. Haarlem is de grootste opdrachtgever en draagt voor ongeveer 80% bij in de GR Paswerk. Het definitieve financiële resultaat en de dekking daarvan wordt opgenomen in de jaarrekening van de GR Paswerk.

Programma 4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Bijstellingen Rentelasten		-22	v			
Neutrale wijzigingen						
Bijdrage MRA	L	100	n			
Bijdrage MRA	B	-100	v			
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	L	400	n			
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	B	-400	v			
Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen	L	5	n			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Bijstelling onttrekking bodemprogramma		-569	v			
Dotatie reserve Groei van de stad		-200	v			
Meerjaren Perspectief Grondexploitaties		-164	v			
Meicirculaire 2021		127	n			
Onttrekking Reserve Leefomgeving		15	n			
Versnelde voortgang gebiedsvisie Molenwijk		85	n			
Budgetoverhevelingen zie paragraaf 4.8		-599	v	599	n	
Totaal wijzigingen corona		488	n			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		-834	v	599	n	
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Bodemprogramma						
Onttrekking Bijstelling onttrekking bodemprogramma		569	n			
Dotatie Meicirculaire 2021		647	n			
Budgetoverheveling						
Zie paragraaf 4.8 Budgetoverheveling		599	n	-599	v	
Groei van de stad						
Dotatie Dotatie reserve Groei van de stad		200	n			
Grondexploitatie						
Dotatie Meerjaren Perspectief Grondexploitaties		384	n			
Onttrekking Meerjaren Perspectief Grondexploitaties		-6	v			
Onttrekking Reserve grondexploitatie (Vpb)		-104	v			
Onttrekking Versnelde voortgang gebiedsvisie Molenwijk		-85	v			
Kapitaallasten maatschappelijk nut						

<i>Dotatie</i>	<i>Onttrekking Reserve Leefomgeving</i>	417 n	
Leefomgeving			
<i>Onttrekking</i>	<i>Onttrekking Reserve Leefomgeving</i>	-432 v	
Risicoreserve invest-MRA			
<i>Dotatie</i>	<i>Vrijval risicoreserve invest MRA ten gunste van algemene middelen</i>	-150 v	
Steunmaatregelen corona			
<i>Onttrekking</i>	<i>Hoofdstuk 3 coronacrisis</i>	-80 v	
<i>Dotatie</i>	<i>Hoofdstuk 3 coronacrisis</i>	1.840 n	
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		2.965 n	0 n

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Bijstellingen Rentelasten

De rentelasten komen in 2021 lager uit dan primair begroot, ook is gebleken dat gehanteerde omslagrente verlaagd dient te worden van 2% naar 1,5%. Dit werkt voordelig door naar de beleidsprogramma's doordat de verschillende beleidsterreinen kapitaallasten dekken (incl. rente) van investeringen. (zie toelichting programma 7).

Neutrale wijzigingen

Bijdrage MRA

Haarlem is trekker van het MRA programma Klimaatbestendig. Voor het ontwikkelen van de producten heeft de MRA geld beschikbaar gesteld. Deze middelen worden opgenomen binnen de exploitatie van het Duurzaamheidsprogramma.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen

Het doel van deze regeling is het stimuleren van huurders en eigenaar-bewoners om energie te besparen in hun woning met als ultieme doel de CO₂-uitstoot te verminderen én woonlasten te verlagen. Voornamelijk huurders, maar ook eigenaar-bewoners worden zich bewust van de mogelijkheden en de voordelen om energie te besparen. Hierbij is veel aandacht voor het verlagen van de energierekening door onder andere het aanbieden van eenvoudige energiebesparende maatregelen die de bewoner zelf aan kan brengen. Hiervoor is voor Haarlem € 1.250.000 beschikbaar gesteld door het Rijk (verdeeld over 2021 en 2022). Voor 2021 wordt € 400.000 geraamd.

Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen

Bij de meicirculaire is berekend dat de gemeente € 0,5 miljoen minder aan algemene uitkering ontvangt als gevolg van de korting op de maatstaf OZB niet-woningen. In de Begroting 2020 is destijds voorgesteld om 50% te compenseren via de OZB. Doordat de gemeente eigenaar is van panden en vanwege compensatie van OZB lasten aan schoolbesturen en cultuurpodia is destijds een stelpost opgenomen om de hogere lasten bij de gemeente als gevolg van de 50% compensatie te dekken. Met deze wijziging wordt deze stelpost op de juiste programma's verwerkt voor het jaar 2021.

Reservemutaties

Bijstelling onttrekking bodemprogramma

De raming voor de kosten van bodemonderzoeken, saneringen, nazorg en beleidsontwikkeling voor 2021 is geactualiseerd. De raming voor 2021 bedroeg € 975.000 en werd gedekt door een eigen bijdrage van Haarlem van € 60.000 en een onttrekking aan de reserve Bodemprogramma van € 915.000. Naar verwachting zullen de kosten voor de geplande werkzaamheden in 2021 € 405.800 bedragen. Per saldo kan derhalve € 569.200 minder worden onttrokken aan de reserve Bodemprogramma. De bijstelling van de uitgaven houdt verband met de voortgang/planning van projecten van saneringen en werken met saneringscomponent. De uitkering en daarmee de onttrekking aan de reserve wordt pas gedaan als er een afgesproken en meetbaar punt is bereikt door de ontwikkelaar, een aantal projecten is nog niet afdoende gevorderd dat tot betaling over kan worden gegaan. Voorts waren voor de beleidsprojecten, opdrachten aan externen voor ondersteuning van bodembeleidsveld in de omgevingswet voorzien. Vooralsnog wordt dit met eigen medewerkers ingevuld.

Dotatie reserve Groei van de stad

De keuze voor drie prioritaire zones en de bijdragen Woningbouwimpuls leiden tot minder uitgaven ten laste van het programmabudget Groei. Tegelijkertijd dringt de raad aan op inzet in de andere zones, onder meer door het mogelijk maken van ontwikkelmanagement voor Spaarnesprong en Spaarndamseweg. Ook voor Zijlweg en Orionzone kan met beperkte inzet toch resultaat worden bereikt. Voorstel is om het verwachte saldo van € 200.000 te storten in de reserve Groei van de stad.

Meerjaren Perspectief Grondexploitaties

De effecten volgend uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2021-2025 wordt met deze wijziging verwerkt in de begroting 2021. De effecten voor de toekomstige jaren zijn verwerkt in de Begroting 2022-2026.

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Onttrekking Reserve Leefomgeving

Vanuit het investeringsprogramma worden voor de projecten Delftlaan Zuid, Aart van der Leeuwstraat, J.J. Hamelinkstraat en Zuidstrook blok 2 voor het jaar 2021 een bedrag van € 417.000 onttrokken uit de Reserve Leefomgeving en toegevoegd aan de Reserve Kapitaallasten Maatschappelijk Nut. Voor de aanpak van de Zomerzone en de afronding van het Delftwijk programma wordt een bedrag van € 15.000 onttrokken ter dekking van de exploitatie lasten in het jaar 2021.

Versnelde voortgang gebiedsvisie Molenwijk

In verband met de versnelde voortgang van de werkzaamheden gebiedsvisie Molenwijk/Waddenstraat is € 85.000 extra nodig in 2021 en in 2022 € 85.000 minder. De werkzaamheden worden betaald uit het surplus van de reserve grondexploitatie. In 2021 wordt daarom € 85.000 extra onttrokken en in 2022 € 85.000 minder.

Beleidsrealisatie

4 Duurzame stedelijke vernieuwing	Toelichting
4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling	
1 Een duurzame, veilige en gezonde fysieke leefomgeving nu en in de toekomst a Opstellen van integraal omgevingsbeleid, visies en plannen o.b.v. richtlijn duurzame stedenbouw	 De verwachting is dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt. Haarlem blijft een aantrekkelijke stad. De woningprijzen zijn in de hele randstad gestegen en daardoor zal de WOZ-waarde indicator naar verwachting hoger zijn dan de streefwaarde.  De ontwerp omgevingsvisie is het overkoepelde beleidsstuk dat vanuit een integrale visie is opgesteld. De ontwikkelvisies voor de ontwikkelzones zijn ook vanuit een integrale benadering opgesteld. Duurzaamheidsaspecten zijn volwaardig meegewogen.
2 Meer, betaalbaarder en energiezuiniger aanbod van woningen a Afspraken maken met woningcorporaties, private partijen en omringende gemeenten over woningbouwprogramma	 De inschrijf- en wachttijd die voor 2021 op 7,6 staat, wordt zoals het er nu uitziet niet gehaald. De prognose is nu 8,1 zoals in de afgelopen jaren. Bij nieuwgebouwde woningen wordt de doelstelling wel behaald.  De uitvoering van de prestatieafspraken met corporaties voor 2021 loopt conform verwachting, inclusief de ontwikkeling van de sociale huurvoorraad. De voorbereidingen van nieuwe meerjarige afspraken met corporaties is gestart, met zorgpartijen en marktpartijen worden voor verschillende onderdelen en thema's afspraken voorbereid. Binnen de regio Zuid-Kennemerland/IJmond is een regionaal Woonakkoord afgesloten.
3 Een duurzaam Haarlem a Financiële stimulans energiebesparing en duurzame opwekking b Creëren bewustwording hoe Haarlemmers zelf bij kunnen dragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen.	 De duurzaamheidsthema's en acties hebben grotendeels plaats kunnen vinden. Wel hebben er minder bijeenkomsten en acties kunnen plaatsvinden door de corona-beperkingen op het vlak van participatie bewoners en contacten met ondernemers.  De projectdoelen van de Regeling Reductie Energieverbruik voor bereiken van huishoudens en deelname is ruimschoots bereikt. Met de toekenning van de RREW subsidie kan de gemeente continueren met het aanbieden van energiebesparende maatregelen bij nog meer huishoudens. Ook de duurzaamheidslening wordt onverminderd aangevraagd door Haarlemmers.  Ondanks het voortduren van de beperkingen voor fysieke bijeenkomsten, hebben we succesvolle digitale sessies en acties kunnen houden die goed werden bezocht. Wel hebben we Haarlemse evenementen gemist in de stad waar we met onze duurzaamheidsdoelstellingen op konden aansluiten.
4.2 Economie, toerisme en cultuur	
1 Toename economische activiteiten en werkgelegenheid	 Door de coronacrisis is er een terugval geweest in economische activiteiten. Vooral de sectoren horeca, detailhandel, cultuur en toerisme zijn hard geraakt. Daarnaast zitten veel zzp-ers in zwaar weer. Crisismaatregelen zijn direct uitgevoerd: landelijke en lokale hulp zoals de TOZO regeling en het mogelijk maken van de 1,5 meter economie (bijv. terrassen). Inmiddels lijkt enig herstel zichtbaar in alle sectoren. De manier van werken en ondernemen is in veel sectoren wel sterk veranderd. Uiteraard meer werk vanuit huis, een toename in bezorgdiensten en een hoger gebruik van digitale toepassingen. Het is belangrijk dat Haarlemse ondernemers actief inspelen op deze structurele veranderingen.

a Zorgen voor ruimte voor werkfuncties		De Economische Visie, vastgesteld in de zomer van 2020, biedt een waardevol kompas bij fysieke ontwikkelingen in de stad. Binnen de grote vraag naar woonruimte blijft het een uitdaging om voor de lange termijn ook ruimte voor werkfuncties bij de groei van de stad te borgen. In de ontwikkelzones richten de economische ontwikkelingen zich met name op voorzieningen. Rondom OV-knooppunten Stationsplein, Oostpoort en Nieuw Zuid wordt ingezet op substantieel toevoegen van arbeidsplaatsen. Binnen de Omgevingsvisie is de ambitie van woon-werkstad duidelijk opgenomen, wat helpt bij toekomstige fysieke ontwikkelingen in de stad.
b Bieden van optimaal ondernemersklimaat		Om de inzet op een optimaal ondernemersklimaat in deze onzekere tijd actueel en relevant te houden, is er voor 2021 in plaats van te werken op basis van een (vierjarig) economische agenda een economische jaarplan opgesteld. Tevens is er samen met de betrokken ondernemers een Actieplan Detailhandel Horeca gemaakt en is in 2021 een nieuw Convenant Waarderpolder gesloten.
2 Kwalitatieve groei toerisme met aandacht voor de leefbaarheid bewoners		Vanwege de coronacrisis is het toerisme niet gegroeid maar juist drastisch teruggelopen. Dit heeft ertoe geleid dat de (binnen)stad meer voor de eigen inwoners is en dat de leefbaarheid minder onder druk staat. Bij versoepeling van de coronamaatregelen was het snel weer druk in de stad, veelal met lokale bezoekers. In de Toeristische Koers, die naar verwachting eind 2021 wordt vastgesteld, wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de balans tussen toerisme en leefbaarheid.
a Stimuleren kwaliteitstoerist		Met de uitblijvende groei van het toerisme is ook de kwaliteitstoerist thuis gebleven. Onder andere de zakelijke markt is nog nauwelijks op gang gekomen.
b Het voorkomen van negatieve effecten van toerisme door spreiding bezoekers		Van spreiding van toerisme is ook nog geen sprake en de noodzaak om te spreiden in tijd en ruimte is er niet op dit moment. Zodra de drukte in de stad toeneemt, zal daar meer de focus op komen te liggen.
3 Vergroten deelname aan een kwalitatief en gevarieerd kunst- en cultuuraanbod		Als gevolg van de coronacrisis zijn instellingen gesloten geweest en/of gelden er beperkingen. De deelname aan cultuur zal dit jaar fors lager zijn. Met name instellingen die sterk afhankelijk zijn van publieksinkomsten zijn zwaar getroffen door de coronacrisis.
a In stand houden / subsidiëren culturele infrastructuur		Met het ingestelde gemeentelijk noodfonds kan ondersteuning worden geboden om de culturele infrastructuur in stand te houden, samen met het Rijk en provincie. Het vernieuwde Dolhuys is eind 2020 geopend, maar moest als gevolg van de lockdown snel weer sluiten.
4.3 Grondexploitaties		
1 Risico's bij grondverkoop beheersbaar houden		Aan een grondexploitatie zijn risico's verbonden. Er is een onderscheid te maken tussen marktrisico's en projectrisico's. Projectrisico's zijn risico's die allen kunnen optreden bij een specifiek project. Deze risico's zijn soms beïnvloedbaar. Er kunnen dan beheersmaatregelen getroffen worden. Deze worden in het systeem NARIS opgenomen en gemonitord. Marktrisico zijn niet tot nauwelijks beïnvloedbaar. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Via een inschatting van de parameters wordt geanticipeerd op toekomstige wijzigingen. Risico's die optreden, hebben effect op het resultaat van de grondexploitatie. Er wordt jaarlijks getoetst of er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is om de impact van de risico's op te vangen.
a Verstrekken van financiële stand van zaken bij grondverkoop		De financiële stand van zaken wordt jaarlijks aan het bestuur gerapporteerd

Programma 5 Beheer en Onderhoud

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Bijdragen derden openbare ruimte Schalkwijk Middengebied		120	n			
Bijstellingen Rentelasten		-1.369	v			
Huuraanpassingen		200	n			
Incidentele verlaging beheerskosten fietsparkeervoorziening Raaks		-180	v			
Lagere inkomsten buitenreclame		200	n			
Maatregelen parkeren		220	n			
Positief resultaat grondstoffenbalans		-150	v			
Neutrale wijzigingen						
Aanpassing doorbelasting Vastgoed	L	-1.031	v			
Diverse neutrale formatiewijzigingen	L	-78	v			
Huur/verhuur Wilhelminastraat 10-12	L	255	n			
Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet- woningen	L	19	n			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Actualisatie verkopen Vastgoed		-5.628	v			
Instellen voorziening achterstallig onderhoud vastgoed		7.551	n			
Meerjaren Perspectief Grondexploitatie		-214	v			
Meicirculaire 2021		16	n			
Onderbesteding Groot Onderhoud		-1.400	v			
Onttrekking Reserve Vastgoed onderhoud		4.113	n			
Totaal wijzigingen corona		1.772	n			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		4.416	n			
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Beheer en onderhoud openbare ruimte						
Onttrekking <i>Onderbesteding Groot Onderhoud verlagen</i>		1.400	n			
Steunmaatregelen corona						
Onttrekking <i>Hoofdstuk 3 coronacrisis</i>		-60	v			
Vastgoed						
Dotatie <i>Actualisatie verkopen Vastgoed</i>		5.628	n			
Onttrekking <i>Instellen voorziening achterstallig onderhoud vastgoed</i>		-7.551	v			
Onttrekking <i>Reserve Vastgoed onderhoud</i>		-4.113	v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		-280	v			

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Bijdragen derden openbare ruimte Schalkwijk Middengebied

Met de ontwikkelende partijen in Schalkwijk Middengebied zijn afspraken gemaakt over bijdragen in de aanleg van de openbare ruimte en toekomstige onderhoudskosten. De bijdragen voor de aanleg van openbare ruimte worden geboekt als bijdrage van derden in de investering. Voor de vergoeding voor toekomstige onderhoudskosten wordt conform de begrotingsregels een voorziening gevormd. De ontvangen en nog te ontvangen bijdragen worden in deze voorziening gestort. De eerste bijdragen zijn in 2018 en 2020 ontvangen, en in die jaren als baat verantwoord in de exploitatie. Voor deze bedragen wordt nu alsnog ten laste van de exploitatie in 2021 een dotatie aan de voorziening gedaan (€ 120.000).

Bijstellingen Rentelasten

De rentelasten komen in 2021 lager uit dan primair begroot, ook is gebleken dat gehanteerde omslagrente verlaagd dient te worden van 2% naar 1,5%. Dit werkt voordelig door naar de beleidsprogramma's doordat de verschillende beleidsterreinen kapitaallasten dekken (incl. rente) van investeringen. Voor programma 5 geldt daarnaast dat een deel van deze verlaging leidt tot € 500.000 lagere rentelasten op het product openbare ruimte ondergronds, dit wordt gestort in de voorziening tariefegalisatieregeling. (Zie ook toelichting programma 7).

Huuraanpassingen

Er vinden verschillende huuraanpassingen plaats. Voor programma 5 hebben deze aanpassingen een nadelig effect van € 200.000, programma 6 een voordeel van € 39.000 en voor programma 7 een positief effect van € 9.000. Alle huuraanpassingen tezamen leiden tot een nadeel van € 152.000:

- De grootste wijzigingen binnen programma 5 zijn een actualisatie van de begrote huurbaten met een nadelig effect van € 243.000 (welke wel een positief effect van € 9.000 geeft voor programma 7);
- de grondverhuur van de Laan van Decima (€ 137.000 voordelig);
- de lagere huursom (van € 91.000) voor het Dolhuys door het i.v.m. corona uitstellen van de in de huur opgenomen aflossing van het krediet;
- extra tijdelijke verhuur van de Planetenweg (€ 58.000 voordelig);
- de lagere huurbaten van de Schoterstraat van € 56.000 in verband met de verhuur tegen gebruiksvergoeding (bekostigingsstelsel).
- Ook is er een verlaging van de kostprijsdekkende huur voor de Pletterij van € 39.000, deze verlaging aan batens geeft wel een voordeel van eenzelfde omvang voor programma 6 door een verlaging van de bijbehorende subsidie.

Incidentele verlaging beheerskosten fietsparkeervoorziening Raaks

Doordat de Raaks fietsparkeergarage naar verwachting dit jaar niet wordt opgeleverd, kan het volledige budget voor de beheerskosten van € 360.000 vrijvallen. Voorzichtigheidshalve is bij de voortgangsrapportage niet het geheel maar de helft vrijgevalen. De aanvullende vrijval bedraagt € 180.000.

Lagere inkomsten buitenreclame

Vanuit de markt is er minder vraag naar buitenreclame. Vorig jaar waren er ook al minder inkomsten dan begroot vandaar dat nu de lagere vraag structureel wordt doorgevoerd. Voor 2021 betreft dit een nadeel van € 200.000.

Maatregelen parkeren

Voor het parkeren zijn de komende twee jaar onderhoudsactiviteiten en maatregelen nodig waarvoor exploitatiebudget noodzakelijk is. Om de uitbreiding van de parkeerregulering te realiseren zijn (naast investeringsbudget waarin is voorzien) ook uitgaven nodig voor procesmanagement, communicatie, aanpassen van software en aanpassen van regelgeving en beleid. Daarnaast vindt groot onderhoud plaats in de parkeergarages dat volgens de BBV-regels niet mag worden gezien als een investering, zoals het vervangen van camerasystemen, aanbrengen van noodzakelijke Wifi-punten, fietsenrekken en TL-verlichting. Tot slot is voorbereidingsbudget nodig voor het realiseren van een parkeervoorziening in samenwerking met NS Treinmodernisering (NedTrain parkeervoorziening). Voor deze maatregelen is in totaal € 220.000 nodig in 2021.

Positief resultaat grondstoffenbalans

Voor 2021 wordt een positief resultaat verwacht op de grondstoffenbalans van € 150.000. Het saldo ontstaat vanwege een restitutie van AEB op nascheiding, meer verrekening via Nedvang en hogere inkomsten van de diverse grondstoffen. Het voordeel verkleint het negatieve effect dat de coronacrisis heeft op de kosten voor afval (en waarvoor bij de Voortgangsrapportage 2021 rekening is gehouden met € 1,2 miljoen nadeel ten laste van de algemene middelen).

Neutrale wijzigingen

Aanpassing doorbelasting Vastgoed

Het budget ten behoeve van het beheer van de vastgoedportefeuille is verdeeld over verschillende beleidsvelden. Jaarlijks wordt dit herverdeeld en doorbelast over de verschillende programma's op basis van een actuele raming. Dit leidt tot enkele aanpassingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

Diverse neutrale formatiewijzigingen

Binnen de organisatie vinden verschillende budgettaire verschuivingen plaats die te maken hebben met formatie en die binnen de begroting als geheel budgettair neutraal zijn. Wel vinden er gedeeltelijk verschuivingen plaats tussen programma's waarbij het voor een groot deel gaat over verschuiving van budget van en naar het programma 7 in verband met mutaties op de overhead. Per saldo stijgen de lasten in programma 7 met € 142.000 en in programma 2 met € 65.000. De lasten dalen in programma 3 (met € 35.000), programma 5 (met € 78.000) en programma 6 (met € 94.000).

Huur/verhuur Wilhelminastraat 10-12

De kosten voor de huur en baten voor de verhuur van het pand aan de Wilhelminastraat 10-12 landen jaarlijks op programma 5 voor doeleinden van de Maatschappelijke Opvang (programma 2). Het verschil tussen de huur en de verhuur van € 255.000 wordt gedekt uit het regionale budget Maatschappelijke Opvang.

Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen

Bij de meicirculaire is berekend dat de gemeente € 0,5 miljoen minder aan algemene uitkering ontvangt als gevolg van de korting op de maatstaf OZB niet-woningen. In de Begroting 2020 is destijds voorgesteld om 50% te compenseren via de OZB. Doordat de gemeente eigenaar is van panden en vanwege compensatie van OZB lasten aan schoolbesturen en cultuurpodia is destijds een stelpost opgenomen om de hogere lasten bij de gemeente als gevolg van de 50% compensatie te dekken. Met deze wijziging wordt deze stelpost op de juiste programma's verwerkt voor het jaar 2021.

Reservemutaties

Actualisatie verkopen Vastgoed

De verwachte en gerealiseerde verkopen van vastgoed in 2021 en de afboeking van de boekwaarden van dit vastgoed worden in de begroting opgenomen. Conform staand beleid wordt het saldo (van € 5,6 miljoen) toegevoegd aan de reserve Vastgoed.

Het betreft de onderstaande verkopen:

- Claes van Ruyvenstraat 8;
- Rijksstraatweg 370;
- Westkolk 4-6;
- Houtmarkt 7;
- Noord Schalkwijkerweg 117 A t/m E;
- Klein Heiligland 79 RD;
- Kinderhuisvest 17 (bloot eigendom);
- Tuinstraat 7 (bloot eigendom);
- Verkoop snippergroen en grond aan de Ramplaan, Bingerweg en diverse kleine percelen- Gebundelde woningverkoop.

Instellen voorziening achterstallig onderhoud vastgoed

Vanuit de administratieve richtlijnen (BBV) voor gemeenten is een gemeente verplicht om met ingang van begrotingsjaar 2021, voor het inlopen van het achterstallig onderhoud, te werken met een voorziening. De benodigde middelen voor het vormen van deze voorziening, zijnde circa € 7,5 miljoen, worden onttrokken uit de Reserve Vastgoed.

Meerjaren Perspectief Grondexploitaties

De effecten volgend uit het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2021-2025 wordt met deze wijziging verwerkt in de begroting 2021. De effecten voor de toekomstige jaren zijn verwerkt in de Begroting 2022-2026.

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Onderbesteding Groot Onderhoud

Een aantal werkzaamheden zijn vertraagd als gevolg van besluitvorming voor varianten of omdat de werkzaamheden meer voorbereidingstijd nodig hebben. Daarnaast is er meer duidelijkheid in het plantseizoen (nov - mrt) wanneer bepaalde werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Hierdoor kan de onttrekking aan de reserve Onderhoud Openbare Ruimte (OOR) in 2021 met € 1,4 miljoen worden verminderd.

Onttrekking Reserve Vastgoed onderhoud

Er wordt een onttrekking gedaan van € 4,1 miljoen uit de reserve Vastgoed ter dekking van de kosten voor planmatig en achterstallig onderhoud die boven de begroting uitkomen. Voor het per 31 december 2021 aanwezige achterstallig onderhoud wordt dit jaar een voorziening getroffen ten laste van Reserve Vastgoed. Voor het structurele tekort op planmatig onderhoud dient op termijn nog dekking gevonden te worden gezien de eindigheid van de (dotaties) aan de reserve Vastgoed.

Beleidsrealisatie

5 Beheer en onderhoud	Toelichting
5.1 Openbare ruimte en mobiliteit	
1 Kwaliteit van de openbare ruimte op vastgesteld niveau houden a Uitvoeren van dagelijks onderhoud in openbare ruimte	 Het aantal meldingen over de openbare ruimte is toegenomen, dit is een landelijke trend. Feitelijk wordt voor de meeste arealen wel het kwaliteitsniveau gehaald. Op basis van het aantal meldingen wordt verwacht dat de tevredenheid niet de gevraagde 50% zal halen.  Uit de uitgevoerde beeldkwaliteitsmetingen blijkt dat de beeldkwaliteit overeen komt met hetgeen in het beleid is vastgesteld.
2 Toename van groen en ecologie in de stad a Verminderen verharding en aanbrengen groen b Toevoegen meer bomen in projecten en versteende wijken c Aanwijzen groenstroken voor ecologisch beheer	 Het groenoppervlakte is licht gestegen vanwege feit dat er kleinschalige ingrepen zijn waar verharding wordt omgezet naar groen. Hiermee wordt echter niet veel m2 toegevoegd.  Bij groot onderhoud en herinrichting wordt gekeken of de oorspronkelijke verharding nog nodig is, bepaalde overhoeken worden zo niet langer dichtgestraat.  De verwachting is dat eind 2021 1.700 bomen erbij zijn geplant, dit betreft nieuwe bomen en vervanging van gekapte bomen.  Er is meer bloemrijk gras toegevoegd. Er zijn nog veel plekken op het oog waar ecologisch beheer verder doorgevoerd kan worden, het uitvoeringsplan Ecologie waar aan op dit moment gewerkt wordt maakt verdere uitbreiding mogelijk.
3 Verbetering van de duurzame inzameling van het huishoudelijk afval a Verbetering van de mogelijkheden voor huishoudens om afval gescheiden aan te leveren	 Door de coronacrisis zijn er meer mensen thuis en is er meer restafval.  Er zijn extra inzamelmogelijkheden gerealiseerd zodat meer mensen dicht bij huis afval gescheiden kunnen aanleveren. Vanwege het feit dat door de coronacrisis meer mensen thuis zijn neemt ook het huishoudelijk (rest)afval flink toe. De invloed dat dit heeft op het scheidingspercentage is lastig in te schatten.
4 Verduurzamen mobiliteit: meer gebruik van schonere vervoermiddelen a Verbetering fietsroutes en fietsnetwerk b Toegankelijk maken bushaltes, verbeteren OV-knooppunt en onderzoek naar extra OV-knooppunt	 In 2021 is er weinig met het OV gereisd en is er bij reisbewegingen meer gebruik gemaakt van fiets en auto.  Een aantal projecten is gestart waarbij er ook verbeteringen voor fietser worden gerealiseerd. Een aantal projecten is nog niet tot uitvoering gekomen.  De haltes in Haarlem zijn toegankelijk gemaakt. Er zijn in 2021 veel lijnen minder frequent gaan rijden aangezien het aantal passagiers verminderd zijn. De verwachting is dat de tevredenheid dan ook achterblijft.
5 Verbeteren verkeersveiligheid a Verbeteren verkeersveiligheid bij herinrichtingen en inzet op aanpak school-thuisroutes b Verkeerseducatie op scholen en meedoen met landelijke verkeersveiligheidscampagnes	 Het verkeersveiligheidsbeleid ligt in de inspraak. De maatregelen die erbij horen worden tegelijk met het beleid vastgesteld en hebben weinig effect meer op het tevredenheidscijfers. De verwachting is dan ook dat het cijfer ten opzichte van vorig jaar niet zal toenemen.  Het verkeersveiligheidsbeleid ligt in de inspraak, inclusief de aanpak op school-thuisroutes. De maatregelen die erbij horen worden tegelijk met het beleid vastgesteld en hebben weinig effect meer op het tevredenheidscijfers. De verwachting is dan ook dat het cijfer ten opzichte van vorig jaar niet zal toenemen.  Vanwege de coronacrisis is er minder aandacht van onderwijs geweest voor andere lespakketten.

5.2 Parkeren

1 Voldoende en goede fietsparkeervoorzieningen	😊	De verwachting is dat de doelstelling grotendeels wordt gerealiseerd.
a Realiseren extra fietsparkeerplekken bij OV-knooppunten	😊	Op station Haarlem extra fietsparkeercapaciteit gerealiseerd (korte termijn actieplan fiets). Station Spaarnwoude is in voorbereiding, net als R-net fietsparkeerplekken (realisatie 2022).
b Realiseren extra fietsparkeerplekken in de binnenstad	😊	Grootschalige voorzieningen zijn in voorbereiding. RaaksIII wordt begin 2022 opgeleverd.
2 Minder parkeeroverlast in woonwijken	😐	Vanwege de coronacrisis hebben veel mensen thuisgewerkt en daarmee is er ook meer overlast ervaren op parkeervoorzieningen.
a Verlagen parkeerdruk door invoering parkeerregulering	😐	De draagvlakonderzoeken voor parkeerregulering worden nu uitgevoerd. In de Sportheldenbuurt was er voldoende draagvlak en wordt begin 2022 parkeerregulering ingevoerd. In de Zeeheldenbuurt was onvoldoende draagvlak en wordt dus niet overgegaan tot invoering van parkeerregulering. De overige draagvlakonderzoeken worden nu gepland.

5.3 Overige beheertaken

1 Verhogen waardering varende bezoekers Haarlemse waterwegen	😊	De meting voor dit doel vindt eens in de drie jaar plaats. De volgende meting is in 2022.
a Uitvoeren van gedeeltes van Ambitiekaart Haarlemse wateren	😊	Voor het realiseren van een openbare trailerhelling langs de Mooie Nelweg bij het Schoteroog wordt gewacht op provinciale goedkeuring (mogelijk in het najaar). Langs de Leidsevaart ter hoogte van het Kwekerijpad zijn afmeervoorzieningen gerealiseerd voor sloepen, inclusief een laadpaal om het elektrisch varen te stimuleren.

Aanvullend: Beleidsrealisatie Spaarnelands NV

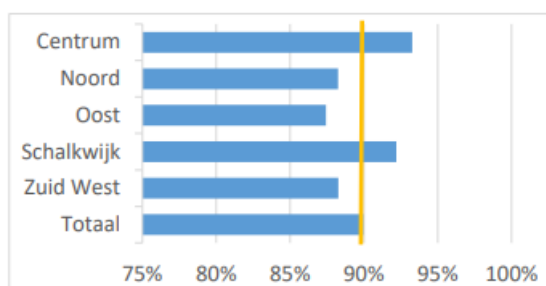
De coronacrisis heeft impact gehad op het werk van onderhoudspartner Spaarnelands. De gemeente is tevreden dat Spaarnelands er alles aan heeft gedaan om haar werkzaamheden naar omstandigheden goed en flexibel uit te voeren.

Beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit in zijn totaal is weinig veranderd ten opzichte van het jaarverslag 2020, en voldoet aan de streefwaarde van 90%. Er zijn wel verschillen waarneembaar omdat elk stadsdeel zijn eigen specifieke uitdagingen kent. Zo kent Noord meer wortelopdruk en is er in Schalkwijk meer groen te onderhouden. De inzet op groen door met name de wijkteams is verminderd door coronaomstandigheden en hoge uitval.

De volgende grafiek geeft inzicht in het percentage openbare ruimte waar dagelijks onderhoud voldoet aan het beeldkwaliteitsniveau zoals vastgesteld in de raad (gemiddelde Spaarnelands):

Beeldkwaliteit ambitie behaald, per stadsdeel

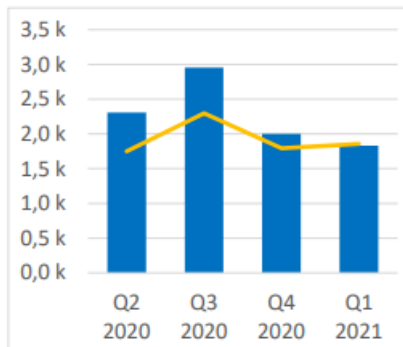


** Per gebied (exclusief grashoogte en scheefstand)*

Meldingen

Het aantal meldingen is in Q1 op norm en laat een licht dalende trend zien ten opzichte van 2020.

Aantal BOR-meldingen via MOR+



Afval en Reiniging

De beschikbaarheid van de ondergrondse containers is in de maanden februari (97,9%) en maart (98,4%) iets lager uitgekomen dan de gebruikelijke norm van 99%. In het eerste kwartaal is het aantal meldingen op het gebied van illegaal afval gedaald ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar, het gaat om 5% daling afval en 12% daling reiniging. Landelijk en in Haarlem blijft een stijgende lijn van het aantal meldingen van plaagdieren zichtbaar, ook in het eerste kwartaal zijn de meldingen weer toegenomen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Een uitbreiding van de proef met rioolvalen is dan ook wenselijk om te blijven anticiperen op de toename.

In het eerste kwartaal is een positief effect te zien op de grondstoffenbalans; de opbrengsten voor stromen als oud papier, karton en metalen vallen hoger uit dan begroot. Positief is dat de afkeur bij de verwerking van het ingezamelde PBD lager uitvalt. Haarlemmers scheiden hun afval aan de bron dus goed!

Groen en Spelen

De inboetlijst van de bomen is bekend en wordt in het plantseizoen van 2021 uitgevoerd. Ondanks de beheersmaatregel van inenten van de iepen ter bestrijding van de iepenziekte is er een grotere uitval dan verwacht.

Het nieuwe Groenbeleid en de Bomenverordening heeft invloed op het boombeheer en groen. De trend is daarbij meer aandacht voor groen, meer behoud van bomen en meer nieuw groen, dit kan als gevolg hebben dat er meer budget nodig zal zijn in de toekomst voor het groenbeheer.

De evaluatie ecologisch groenbeheer is met de stadsecoloog, zowel inhoudelijk als voor de taakstelling afgerond. De ervaring leert dat ecologisch beheer niet per definitie leidt tot minder kosten. De bezuiniging is wel doorgevoerd. Voor de toekomst zal gekeken worden wat de financiële gevolgen zijn voor de hogere eisen van het ecologisch beheer.

Het regulier dagelijks onderhoud en vervangingsvoorstellen van de speeltoestellen is uitgevoerd en wordt gedaan aan de hand van de inspecties. De hogere eisen van de hoogwaardige speeltoestellen en ondergronden zorgen voor een stijging van de kosten van het dagelijks onderhoud. Om binnen de beschikbare middelen te blijven wordt onderhoud geprioriteerd binnen de veiligheidsmarges.

Programma 6 Burger, Bestuur en Veiligheid

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Bijstellingen Rentelasten		-2	v			
Hogere opbrengsten uit leges (WABO)		-550	v			
Huuraanpassingen		-39	v			
Kerstmarkt		195	n			
Versterking raadsgriffie		120	n			
Neutrale wijzigingen						
Aandeel overhead in bezuiniging handhaving	L	47	n			
Diverse neutrale formatiewijzigingen	L	-94	v			
Hogere Wabo baten	B	-400	v			
Hogere Wabo lasten	L	400	n			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Meicirculaire 2021		18	n			
Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020		-147	v			
Uitvoeringskosten RIEC		230	n			
Totaal wijzigingen corona		250	n			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		28	n			
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Regionaal IEC NH						
Onttrekking Uitvoeringskosten RIEC		-230	v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		-202	v			

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Bijstellingen Rentelasten

De rentelasten komen in 2021 lager uit dan primair begroot, ook is gebleken dat gehanteerde omslagrente verlaagd dient te worden van 2% naar 1,5%. Dit werkt voordelig door naar de beleidsprogramma's doordat de verschillende beleidsterreinen kapitaallasten dekken (incl. rente) van investeringen. Zie ook: toelichting programma 7.

Hogere opbrengsten uit leges (WABO)

Op basis van een recente inschatting is de verwachting dat er voor dit jaar meer vergund gaat worden dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Het gaat daarbij met name om grote

bouwprojecten. De extra legesinkomsten worden ingeschat op afgerond € 550.000. De verwachting is dat de kosten van de ureninzet kunnen worden gedekt uit de bestaande inhuurbudgetten.

Huuraanpassingen

Er vinden verschillende huuraanpassingen plaats. Voor programma 5 hebben deze aanpassingen een nadelig effect van € 200.000, programma 6 een voordeel van € 39.000 en voor programma 7 een positief effect van € 9.000. Alle huuraanpassingen tezamen leiden tot een nadeel van € 152.000. Zie toelichting programma 5.

Kerstmarkt

Voor de Kerstmarkt is geen budget beschikbaar. Het streven was dit binnen bestaande budgetten op te lossen maar dat is niet gelukt waardoor er overschrijdingen bij de jaarrekening waren. Voorstel is de Kerstmarkt dit jaar te laten doorgaan en hiervoor budget op te nemen. Op basis van eerdere ervaring is bekend dat de kosten € 195.000 bedragen. Daarbij is rekening gehouden met extra veiligheidsmaatregelen in verband met corona. Het onderzoek naar de toekomst van de kerstmarkt is gestart en naar verwachting zal dat dit jaar voorgelegd worden ter besluitvorming. Dit zal op zijn vroegst invloed hebben op de Kerstmarkt in 2022.

Versterking raadsgriffie

Bij de behandeling van de Kadernota 2022 is motie 40 Versterking raadsgriffie 'één voor allen, allen voor één' aangenomen. Om versterking van de raadsgriffie mogelijk te maken wordt een bedrag van € 200.000 geraamd; € 120.000 in 2021 via deze Bestuursrapportage en € 80.000 in de Programmabegroting 2022. Deze motie wordt hiermee bij de programmabegroting afgedaan. Zie bijlage.

Neutrale wijzigingen

Aandeel overhead in bezuiniging handhaving

Bij de bezuinigingen 2021 is er o.a. op handhavingscapaciteit gekort (1,5 fte). Bij de hoogte van de bezuiniging is rekening gehouden met het aandeel overhead. Deze verdeling is echter niet aangehouden in de begroting. Met deze wijziging wordt dit hersteld.

Diverse neutrale formatiewijzigingen

Binnen de organisatie vinden verschillende budgettaire verschuivingen plaats die te maken hebben met formatie en die binnen de begroting als geheel budgettair neutraal zijn. Wel vinden er gedeeltelijk verschuivingen plaats tussen programma's waarbij het voor een groot deel gaat over verschuiving van budget van en naar het programma 7 in verband met mutaties op de overhead. Per saldo stijgen de lasten in programma 7 met € 142.000 en in programma 2 met € 65.000. De lasten dalen in programma 3 (met € 35.000), programma 5 (met € 78.000) en programma 6 (met € 94.000).

Hogere Wabo lasten en baten

Er is sprake van een toenemend aantal Wabo verzoeken, dit betekent dat er meer werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, dit brengt extra kosten met zich mee. De dekking van de extra kosten van € 400.000 komt uit de opbrengsten leges Wabo.

Reservemutaties

Meicirculaire 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de meicirculaire in programma 7.

Terugontvangen subsidiegelden VRK over 2020

Als gevolg van de vaststelling van de jaarrekening VRK (incl. Veilig Thuis) over 2020 worden de terug te ontvangen middelen in de begroting 2021 verwerkt. Een deel hiervan was reeds verwerkt in de Decemberrapportage 2020. Conform raadsstuk 2021/240386 vloeien de extra terug te ontvangen bedragen op programma's 1 (€ 39.000) en 6 (€ 147.000) terug naar de algemene middelen. Het resterende voordeel van € 439.000 op programma 2 vloeit voor € 176.000 terug naar de regionale reserve Opvang, Wonen en Herstel omdat dit regionale middelen betreft. Het overige deel wordt betrokken bij het geheel van de kostenontwikkeling op de beleidsvelden 2.1 en 2.2.

Uitvoeringskosten RIEC

Ten behoeve van de uitvoering van de taken van het RIEC Noord-Holland en de hieronder vallende projecten is een onttrekking benodigd van € 230.000 aan de reserve Regionaal IEC NH.

Beleidsrealisatie

6 Burger, bestuur en veiligheid	Toelichting
6.1 Dienstverlening	
1 Dienstverlening KCC (en burgerzaken) voldoet aan de wensen en verwachtingen van inwoners en bedrijven.	 Het lukt ons niet meer om binnen de norm van 1 minuut de telefoon te beantwoorden. Dit komt door een aanhoudend groter aantal contacten via de telefoon, en het telefonisch afhandelen van de meldingen openbare ruimte. Deze afhandelingen kosten meer tijd terwijl er minder personeel beschikbaar is. Dit komt door ziekte of preventieve uitval (ook van de externe inhuur) en doordat ingewerkt inhuur personeel uitstroomt. Het inwerken van nieuwe inhuur medewerkers vergt capaciteit van ervaren collega's, die daardoor minder tijd hebben voor het beantwoorden van de vragen van de burger. De klanttevredenheidscijfers blijven op peil en voldoen aan de norm, en de wachttijden aan de balie zijn ruim binnen de gestelde normen. We weten waar de knelpunten liggen en blijven de opgehaalde feedback monitoren.
6.2 Gemeentelijk bestuur	
1 Meer Haarlemmers participeren in het besturen van de stad	 Gezien de voortgang op het actieprogramma geldt dat dit doel niet volledig gerealiseerd zal worden. Het programma Nieuwe Democratie is verder uitgevoerd. Door de coronacrisis wel in aangepaste vorm. Zo zijn de Initiatievencafés online georganiseerd. Bijkomend voordeel was dat door een samenwerking met Haarlem 105 en de Pletterij een groter publiek is bereikt. Verder is gewerkt aan het faciliteren van initiatieven en zijn de middelen participatie en leefbaarheid ingezet om dit doel te ondersteunen. Daarnaast is gewerkt aan het doorontwikkelen van digitale participatie van de gemeente Haarlem. Met wijkraden en actieve bewoners wordt verder gewerkt aan het versterken van de wijkdemocratie. Zo heeft Bosch en Vaart het eerste wijkcontract afgesloten met de gemeente Haarlem. Ook is aan de uitvoering van de eerste pilot van Schalkwijk aan Zet gewerkt en is de tweede pilot van start gegaan. Het wijkforum Zijlweg West is opgezet en de voorbereidingen voor de uitvoering van een wijkagenda is in volle gang. Ook is een wijkradenconferentie gefaciliteerd. En het leefbaarheid en initiatieven-budget verder uitgevoerd.
a Uitvoering van het actieprogramma Nieuwe Democratie 2019 - 2022	

6.3 Openbare orde en veiligheid

1	Leefbaarheid van wijken en buurten verbeteren door de aanpak van fysieke en sociale overlast		Middels informatie-gestuurd handhaven wordt de fysieke en sociale overlast aangepakt, mede door wijkgericht handhaven pakken wijkhandhavers problematiek in hun wijk aan. Door de Corona-maatregelen heeft het accent gelegen op de handhaving van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) en de overlast van jeugd. Op een aantal thema's, zoals de aanpak van fietsenoverlast bij het station, horeca, evenementen en rijdend verkeer, is verminderd ingezet. Dit is of wordt weer hervat afhankelijk van de geldende maatregelen. Dit gebeurt volgens de beschreven handhavingsstrategie. Door de coronamaatregelen zijn daarin wat tijdelijke verschuivingen te zien. De handhaving is deze maanden veel ingezet op de handhaving van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (194 boetes en 299 waarschuwingen) en jeugdoverlast. Veel sportaccommodaties en andere hotspots zijn intensief gemonitord (85 gele kaarten voor overlast). Op sommige thema's is tijdelijk verminderde inzet geweest zoals handhaving op fout gestalde fietsen bij het station. In de jaardoelstellingen wordt hier rekening mee gehouden. In de diverse samenwerkingsverbanden en overlegstructuren wordt problematiek rondom sociale en fysieke overlast besproken en gezamenlijk interventies ingezet. Door de coronamaatregelen is dit een combinatie van fysieke en digitale samenwerking om de aanpak te continueren.
a	Inzet handhaving d.m.v. aanspreken, waarschuwen en boetes uitdelen		
b	Aanpakken overlast samen met partners		
2	Minder criminaliteit in Haarlem		Gemiddeld genomen is er een daling in geregistreerde misdrijven te zien in Haarlem t.o.v. dezelfde periode vorig jaar. De daling van het aantal woninginbraken en overige high impact crimes heeft verder doorgezet. Daarentegen is er wel een toename in diverse vormen van fraude. Een deel van de criminaliteit is verplaatst naar de digitale omgeving. In de diverse samenwerkingsverbanden wordt criminaliteit (bijv. thema's jeugd, ondermijning) gezamenlijk aangepakt. De gemeente heeft hierin de rol van (netwerk)regisseur en houdt regie en overzicht over de interventies die worden uitgevoerd en de voortgang van de aanpak. De voortgang van de acties, die zijn bepaald in het Actieprogramma, worden uitgevoerd en gemonitord in het afdelingsdashboard. Waar nodig, wordt tussentijds bijgestuurd. De voortgang op de meeste acties loopt in de pas met de planning.
a	De gemeente Haarlem voert de regie op de aanpak van criminaliteit.		
b	De gemeente voert de geplande acties uit en behaalt de doelen van het Actieprogramma Veiligheid en Handhaving 2020		

Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen & Overhead

Omschrijving		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Budgettaire wijzigingen						
Actualisatie voorziening dubieuze debiteuren		350	n			
Advies geschillencommissie		-107	v			
Bijstellingen Rentelasten		2.083	n			
Huuraanpassingen		-9	v			
Versterkers Duurzaam Doen		1.415	n			
Ontwikkeling OZB		-290	v			
Neutrale wijzigingen						
Aandeel overhead in bezuiniging handhaving	L	-47	v			
Aanpassing doorbelasting Vastgoed	L	1.031	n			
Diverse neutrale formatiewijzigingen	L	142	n			
Overbruggen wervingsperiode vacatures	L	100	n			
Overbruggen wervingsperiode vacatures	B	-100	v			
Budget teammanagers JOS naar overhead	L	106	n			
Stelpost directie aframen (beleidsveld 7.2)	L	-500	v			
Stelpost directie aanwenden (beleidsveld 7.3)	L	500	n			
Verdeling budget generatiepact	L	-37	v			
Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen	L	-30	v			
Wijzigingen met een effect op reserves						
Meicirculaire 2021		-9.366	v			
Onttrekking reserve grondexploitatie (Vpb)		104	n			
Totaal wijzigingen corona		-5.713	v			
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		-10.367	v			
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Algemene reserve						
Dotatie	Vervallen storting in de Algemene verlagen					
	Reserve	-2.000	v			
Dotatie	Meicirculaire 2021	1.044	n			
Dotatie	Hoofdstuk 3 coronacrisis	2.300	n			
Budgetoverheveling						
Zie paragraaf 4.8 Budgetoverheveling		5.200	n			
Groei van de stad						
Onttrekking	Zonemanagement uit algemene verlagen					
	middelen i.p.v. reserve Groei v/d stad	143	n			

Steunmaatregelen corona

Onttrekking Hoofdstuk 3 coronacrisis -145 v

Totaal wijzigingen programma inclusief reserves -3.826 v

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Actualisatie voorziening dubieuze debiteuren

De hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren is tussentijds opnieuw bepaald. Hiervoor is gekeken naar de actuele stand van het debiteurensaldo en de ouderdom en is conform de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening berekend hoe hoog de voorziening voor oninbaarheid zou moeten zijn. Op basis van die berekening blijkt dat een extra dotatie nodig is aan de voorziening van € 350.000. Per jaareinde zal opnieuw actualisatie plaatsvinden op basis van ouderdom en status.

Advies geschillencommissie

Mede naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie door bureau Berenschot van de ambtelijke samenwerking tussen Zandvoort en Haarlem, hebben in de periode tussen augustus 2020 en februari 2021 gesprekken plaatsgevonden tussen de colleges van beide gemeenten. Daarin is het niet gelukt tot overeenstemming te komen over het oplossen van (financiële) knelpunten. Daarom hebben de colleges samen besloten de geschillenregeling van de Gemeenschappelijke Regeling Zandvoort-Haarlem in werking te stellen. Op grond daarvan heeft een adviescommissie een rapportage en advies opgesteld, waar beide colleges zich vooraf aan hebben verbonden. In dit advies wordt voorgesteld de efficiencykorting voor Zandvoort stapsgewijze af te bouwen. Voor 2021 geeft dit een voordeel van € 106.000.

Bijstellingen Rentelasten

De rentelasten komen in 2021 lager uit dan primair begroot, ook is gebleken dat gehanteerde omslagrente verlaagd dient te worden van 2% naar 1,5%. Dit werkt voordelig door naar de beleidsprogramma's doordat de verschillende beleidsterreinen kapitaallasten dekken (incl. rente) van investeringen. Voor programma 5 geldt daarnaast dat een deel van deze verlaging leidt tot € 500.000 lagere rentelasten op het product openbare ruimte ondergronds, dit wordt gestort in de voorziening tariefegalisatie-rolering. Voor programma 7 geldt daarnaast dat de verwachte dividendopbrengsten geactualiseerd worden aan de hand van recente inzichten. Deze bijstellingen tezamen leiden tot een positief effect op de begroting van € 214.000.

Huuraanpassingen

Er vinden verschillende huuraanpassingen plaats. Voor programma 5 hebben deze aanpassingen een nadelig effect van € 200.000, programma 6 een voordeel van € 39.000 en voor programma 7 een positief effect van € 9.000. Alle huuraanpassingen tezamen leiden tot een nadeel van € 152.000. Zie toelichting programma 5.

Versterkers Duurzaam Doen

Zoals aangegeven in de informatienota gevolgen *Gevolgen Meicirculaire 2021* ([2021/336401](#)) is er sprake van een positief budgettaire effect voor 2020 tot en met 2023 ten opzichte van de decembercirculaire 2020. De gevolgen van de meicirculaire voor 2021 worden verwerkt in deze Bestuursrapportage 2021, zie toelichting programma 7. De raad heeft bij de raadsbehandeling van de Kadernota 2022 gevraagd om voor de begroting te komen tot een voorstel voor besteding van het incidentele voordeel. Middels de raadsnota *Versterkers Duurzaam doen* (2021/483988) heeft het college de raad een voorstel gedaan hoe deze incidentele middelen in te zetten. De financieel

technische gevolgen van het bestedingsvoorstel (€ 1,4 miljoen) voor het jaar 2021, wordt middels deze wijziging verwerkt.

Ontwikkeling OZB

In het raadsvoorstel Haarlemse belastingvoorstellen van december was al aangegeven dat naar verwachting de opbrengst OZB- woningen € 251.000 hoger zou uitvallen dan in de begroting geraamd. De eerste rapportage van Cocensus bevestigt dit beeld en gaat uit van een hogere opbrengst van € 290.000.

Neutrale wijzigingen

Aandeel overhead in bezuiniging handhaving

Bij de bezuinigingen 2021 is er o.a. op handhavingscapaciteit gekort (1,5 fte). Bij de hoogte van de bezuiniging is rekening gehouden met het aandeel overhead. Deze verdeling is echter niet aangehouden in de begroting. Met deze wijziging wordt dit hersteld.

Aanpassing doorbelasting Vastgoed

Het budget ten behoeve van het beheer van de vastgoedportefeuille is verdeeld over verschillende beleidsvelden. Jaarlijks wordt dit herverdeeld en doorbelast over de verschillende programma's op basis van een actuele raming. Dit leidt tot enkele aanpassingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

Diverse neutrale formatiewijzigingen

Binnen de organisatie vinden verschillende budgettaire verschuivingen plaats die te maken hebben met formatie en die binnen de begroting als geheel budgettair neutraal zijn. Wel vinden er gedeeltelijk verschuivingen plaats tussen programma's waarbij het voor een groot deel gaat over verschuiving van budget van en naar het programma 7 in verband met mutaties op de overhead. Per saldo stijgen de lasten in programma 7 met € 142.000 en in programma 2 met € 65.000. De lasten dalen in programma 3 (met € 35.000), programma 5 (met € 78.000) en programma 6 (met € 94.000).

Overbruggen wervingsperiode vacatures

Bij Concerncontrol zijn er momenteel vacatures op cruciale functies. Doordat er niet direct voldoende vacature middelen vrijkomen (overgangperiode) is er sprake van tijdelijk meer inhuur. Binnen de begroting van concerncontrol is dekking aanwezig voor deze extra uitgaven; de vergoeding voor de tijdelijk externe plaatsing van een personeelslid.

Overheveling budget teammanagers JOS naar overhead

De organisatiestructuur bij Jeugd Onderwijs en Sport is per 1 juli 2021 binnen de bestaande formatie gewijzigd. Beleid en Account wordt opgesplitst in twee teams: team Onderwijs en Sport en team Jeugd. Ieder team wordt aangestuurd door een teammanager. De financiële richtlijnen vereisen dat teammanagers op overhead verantwoord worden. Het budget voor de teammanagers (€ 106.000) verschuift van programma 2 naar programma 7.

Stelpost directie

De directie beschikt over een stelpost van € 500.000 ter ondersteuning van met name de ontwikkeling van de organisatie. De stelpost zit nog begrepen onder de diverse stelposten bij het concern en wordt hiermee ondergebracht bij de kostenplaats directie waar de verantwoordelijkheid ook ligt. In 2021 wordt een deel van de stelpost besteed aan de organisatie ontwikkeling en het onderzoek van Berenschot.

Verdeling budget generatiepact

Het beschikbare budget voor het generatiepact wordt verdeeld naar de diverse afdelingen op basis van de vastgestelde verdeling.

Verwerking Stelpost Compensatie OZB-lasten niet-woningen

Bij de meicirculaire is berekend dat de gemeente € 0,5 miljoen minder aan algemene uitkering ontvangt als gevolg van de korting op de maatstaf OZB niet-woningen. In de Begroting 2020 is destijds voorgesteld om 50% te compenseren via de OZB. Doordat de gemeente eigenaar is van panden en vanwege compensatie van OZB lasten aan schoolbesturen en cultuurpodia is destijds een stelpost opgenomen om de hogere lasten bij de gemeente als gevolg van de 50% compensatie te dekken. Met deze wijziging wordt deze stelpost op de juiste programma's verwerkt voor het jaar 2021.

Reservemutaties

Meicirculaire 2021

Ten opzichte van de decembercirculaire 2020 is er voor 2021 sprake van een positief budgettair effect. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de aanpassingen van de uitkeringsbasis, de incidentele middelen voor de jeugdzorg en de afrekening van het BTW compensatiefonds. Beiden liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente. De verwerking conform informatienota 'Gevolgen van de meicirculaire 2021' (2021/336401) is per onderwerp als volgt verdeeld over de programma's:

Pr.	Omschrijving	B/L	2021	
<u>Meicirculaire 2021:</u>				
1	Jeugd aan Zet	L	10	n
	Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	L	42	n
	Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	L	65	n
2	Compensatieregeling Voogdij 18+	L	57	n
	Ketensystemen Jeugd	L	-3	v
	Voogdij/18+	L	96	n
3	Inburgering	L	66	n
	Participatie (IU) beschut werk	L	17	n
	Participatie (IU) re-integratie	L	11	n
	Participatie (IU) WSW	L	450	n
4	Suppletie-uitkering bommenregeling	L	127	n
5	Suppletie-uitkering bommenregeling	L	16	n
6	Handhaving energielabel C kantoren	L	18	n
7	Diverse mutaties lasten	L	-185	v
	Algemene uitkering (mutatie in baten)	B	-9.182	v
<u>Toevoegingen/onttrekkingen aan reserves</u>				
2	Toevoeging aan de Reserve Opvang, wonen en herstel:			
	- Beschermd wonen	L	763	n
	- Vrouwenopvang (DU)	L	193	n
4	Toevoeging aan de Reserve Bodemprogramma:			
	- Bodembescherming	L	647	n
7	Toevoeging aan de Algemene Reserve:			
	- Jeugdzorg (beklemd t.g.v. AR)	L	1.044	n
Totaal budgettair effect:			-5.747	v

Onttrekking reserve grondexploitatie (Vpb)

De fiscale positie van het grondbedrijf is ten behoeve van de Vpb-aangifte opnieuw bepaald. Het fiscaal resultaat over 2019 bedraagt € 356.000 en over 2020 € 60.000. Uitgaande van een Vpb-tarief van 25% bedraagt de acute Vpb-last € 104.000. Deze verwachte Vpb-last over oude jaren (2019-2020) wordt in lijn met eerdere afspraken gedekt uit de reserve grondexploitatie. Voor 2021 is nog geen betrouwbare schatting te maken, deze zal bij het opmaken van de jaarrekening 2021 worden meegenomen.

Vervallen storting in de algemene reserve

In de Kadernota 2022 is opgenomen dat de geraamde dotaties aan de algemene reserve niet meer nodig zijn en kunnen vervallen. De reeks is per abuis een jaar verschoven (ingangsjaar 2022 i.p.v. 2021). Dat wordt nu gecorrigeerd waardoor de dotatie van € 2 miljoen aan de algemene reserve in 2021 komt te vervallen. In de Begroting 2022 is een correctie opgenomen voor de rest van de reeks.

Zonemanagement uit algemene middelen i.p.v. reserve Groei van de stad

In de Voortgangsrapportage 2021 is besloten voor 2,0 fte (schaal 12) zonemanagement t.b.v. Spaarnesprong en Spaarndamseweg vanaf de 2e helft 2021 (€ 285.000 per jaar), te dekken uit de reserve groei. Het doel van de reserve Groei is middelen te reserveren voor de noodzakelijke uitbreiding van het voorzieningenniveau als gevolg van groei van de stad. Bij de Kadernota 2022 bleek een voorkeur om de zonemanagers niet te dekken uit de reserve, door middel van deze wijziging wordt dit aangepast. Er volgt een separate nota waarin voeding en bestemming van de reserve groei opnieuw wordt belicht.

Beleidsrealisatie

7 Algemene dekkingsmiddelen en overhead		Toelichting
7.1 Lokale belastingen en heffingen		
1	De gemeentelijke belastingtarieven stijgen niet meer dan met inflatie (m.u.v. tarieven toeristenbelasting)	 Dit doel wordt niet gerealiseerd. De hogere stijging van de belastingtarieven is te verklaren uit een extra verhoging van de OZB om de meerjarenbegroting sluitend te maken en een verhoging van de afvalstoffenheffing vanwege de uitvoering van het Strategisch Plan Afval.
a	Een (meerjaren-)begroting ter vaststelling aanbieden waarin de belastingtarieven niet meer dan met inflatie zijn verhoogd.	
2	Afvalstoffen-en rioolheffing zijn kostendekkend	 De afval-en rioolheffing zijn 100% kostendekkend vastgesteld.
a	De gemeente stelt de rioolheffing kostendekkend vast.	 De rioolheffing is 100% kostendekkend vastgesteld.
b	De gemeente stelt de afvalstoffenheffing kostendekkend vast.	 De afvalheffing is 100% kostendekkend vastgesteld.
3	De OZB wordt niet meer dan met inflatie verhoogd en de afval en rioolheffing zijn kostendekkend	 De OZB is met meer dan inflatie verhoogd, de afval en rioolheffing zijn wel kostendekkend
a	De gemeente stelt de tarieven tijdig vast	 Alle belastingtarieven zijn tijdig voor 1 januari 2021 vastgesteld en gepubliceerd.
7.2 Algemene dekkingsmiddelen		
1	Een duurzaam financieel gezonde stad	 Gezien de prestaties is de verwachting dat dit doel gerealiseerd wordt.
a	De gemeente biedt een materieel sluitende begroting voor 2021 tot en met 2023 aan.	 Er is een sluitende meerjarenraming vastgesteld, incl. een algemene taakstelling.
b	De gemeente beperkt de schuldenlast tot een netto schuldquote van maximaal 120%.	 Volgens de meest actuele raming blijft de netto schuldquote in 2021 ruim onder de 120%
7.3 Overhead		
1	Optimale ondersteuning en aansturing van primaire proces van gemeentelijke organisatie	 Gezien de prestaties is de verwachting dat dit doel grotendeels gerealiseerd wordt.
a	De gemeente geeft de overheadkosten transparant weer	 Overzicht van overheadkosten per product wordt in de begroting en de jaarrekening gepresenteerd.
b	De gemeente laat het aandeel overhead niet stijgen t.o.v. de productieve activiteiten.	 Volgens de meest actuele raming blijft het aandeel overhead binnen de streefwaarde.

4.8 Budgetoverheveling

Budgetten kunnen uitsluitend worden besteed in het jaar, waarvoor ze zijn toegekend en waarvan de prestaties ook dat jaar worden verricht. Indien blijkt dat een prestatie niet meer in dat jaar gerealiseerd kan worden, bestaat de mogelijkheid het (restant)budget over te hevelen naar het volgende jaar, waarin de prestatie dan alsnog wordt uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat opnieuw budget moet worden aangevraagd. Deze budgetoverheveling valt onder het budgetrecht van de raad en vraagt daarom expliciete besluitvorming.

Uiteraard wordt niet beoogd om niet-bestede middelen zomaar over te hevelen. Wensen voor budgetoverheveling hebben we daarom aan de volgende criteria getoetst:

- Er is een beleidsinhoudelijke noodzaak (onderbouwing) en er moet samenhang zijn tussen de middelen en werkzaamheden waarvoor overheveling wordt gevraagd.
- Uitvoering volgend jaar past binnen de werkplannen.
- De dotatie heeft uitsluitend betrekking op incidenteel beschikbaar gestelde budgetten c.q. incidenteel opgehoogde budgetten (deze passen niet altijd in een kalender-jaarschijf). Hiermee wordt voorkomen dat de activiteit niet kan worden voortgezet.
- Gevraagde budgetoverheveling moet materieel zijn; als ondergrens wordt hiervoor € 100.000 aangehouden.

In deze Bestuursrapportage is getoetst of er budgetten resteren, waarvan de prestaties niet (geheel) meer worden verricht in 2021 en die voldoen aan de hiervoor genoemde criteria.

Op basis van deze criteria wordt voorgesteld de hierna genoemde restantbudgetten over te hevelen door middel van een storting in de reserve budgetoverheveling en deze overgehevelde middelen na 1 januari 2022 weer te onttrekken aan de reserve budgetoverheveling en conform de oorspronkelijke doelstelling weer toe te voegen aan de desbetreffende budgetten.

Pr. Omschrijving budgetoverhevelingen nr.	2021	2022
2 Programma digitale transformatie Sociaal Domein	-289 v	289 n
3 Programma digitale transformatie Sociaal Domein	-46 v	46 n
3 Overhevelen invoeringskosten Wet Inburgering	-100 v	100 n
3 Zie hoofdstuk 3 coronacrisis	-1.193 v	(Budget 2022 via Begroting 2022)
4 Doorschuiven deel budget Omgevingswet naar 2022	-490 v	490 n
4 Budgetoverheveling Patronaat	-109 v	109 n
<i>Subtotaal exploitatie:</i>	-2.227 v	1.034 n
Toevoeging/onttrekking reserve Budgetoverheveling:	2.227 n	-1.034 v
7 Toevoeging reserve Budgetoverheveling t.b.v. budget Versterkers Duurzaam Doen 2022/2023	4.500 n	(Budget 2022/2023 via Begroting 2022)
7 Toevoeging reserve Budgetoverheveling t.b.v. verevening 2022	700 n	(Budget 2022 via Begroting 2022)
Totaal budgettair effect budgetoverhevelingen	5.200 n	0 v

Toelichting budgetoverhevelingen

Programma digitale transformatie Sociaal Domein

De middelen voor het programma Digitale transformatie Sociaal Domein zijn in de Bestuursrapportage 2020 overgeheveld naar 2021 naar aanleiding van vertraging op de projecten door de coronacrisis. Hierdoor zijn alle nog resterende middelen voor het programma toegekend voor het jaar 2021. Het programma loopt inmiddels weer, maar heeft ook dit jaar vertraging

opgelopen doordat geplande capaciteit voor de uitvoering van de projecten binnen het Programma Digitale Transformatie deels naar het Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) project en Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) project zijn gegaan. De verwachting is dat de nog beschikbare middelen van het programma volledig nodig zijn, maar dat een deel van de uitgaven mede door het uitstel volgt in 2022. Voorgesteld wordt om de overtollige middelen in 2021 over te hevelen naar 2022 om die toekomstige kosten te dekken. Omdat het programma is opgebouwd uit verschillende beleidsvelden, wordt de overheveling gesplitst naar beleidsveld. De mutatie op beleidsveld Voorzieningen volwassenen is € 289.000 en op beleidsveld Schulden € 46.000 (in totaal wordt circa 65% van het oorspronkelijke budget overgeheveld).

Programma digitale transformatie Sociaal Domein

De middelen voor het programma Digitale transformatie Sociaal Domein zijn in de bestuursrapportage 2020 overgeheveld naar 2021 naar aanleiding van vertraging op de projecten door de coronacrisis. Hierdoor zijn alle nog resterende middelen voor het programma toegekend voor het jaar 2021. Het programma loopt inmiddels weer, maar heeft ook dit jaar vertraging opgelopen doordat geplande capaciteit voor de uitvoering van de projecten binnen het Programma Digitale Transformatie deels naar het Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) project en Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) project zijn gegaan. De verwachting is dat de nog beschikbare middelen van het programma volledig nodig zijn, maar dat een deel van de uitgaven mede door het uitstel volgt in 2022. Voorgesteld wordt om de overtollige middelen in 2021 over te hevelen naar 2022 om die toekomstige kosten te dekken. Omdat het programma is opgebouwd uit verschillende beleidsvelden, wordt de overheveling gesplitst naar beleidsveld. De mutatie op beleidsveld Voorzieningen volwassenen is € 289.000 en op beleidsveld Schulden € 46.000 (in totaal wordt circa 65% van het oorspronkelijke budget overgeheveld).

Overhevelen invoeringskosten Wet Inburgering

Bij de meicirculaire 2020 zijn incidentele middelen voor de invoeringskosten wet inburgering beschikbaar gesteld. Deze dienen ter dekking voor kosten van inrichting processen, ICT, communicatie en voor het bekostigen van opleidingen. Een gedeelte van deze invoeringskosten zullen echter volgend jaar pas gemaakt worden. Voorgesteld wordt om € 100.000 (ruim 1/3 van het oorspronkelijke budget) over te hevelen naar 2022.

Hoofdstuk 3 coronacrisis

In hoofdstuk 3 coronacrisis wordt totaal € 1.193.000 aan budget afgeraamd en gedoteerd aan de reserve budgetoverheveling (€ 1.064.000 lokale middelen re-integratie en € 129.000 Uitbreiding team budgetcoaches). In de Programmabegroting 2022-2026 wordt het budget en de onttrekking aan de reserve budgetoverheveling voor jaar 2022 verwerkt.

Doorschuiven deel budget Omgevingswet naar 2022

De invoering van de Omgevingswet is meerdere malen uitgesteld. Als gevolg van het uitstel zijn werkzaamheden ook over meerdere jaren verspreid en is het bijbehorende budget doorgeschoven. Ook nu schuift een deel van de werkzaamheden en dus budget door. Zo kosten alle werkzaamheden rondom de digitalisering (ook landelijk) meer voorbereidingstijd en daardoor kan pas later gestart worden met het oefenen/werken met de applicaties. Het ter inzage leggen van een Omgevingsplan kan bijvoorbeeld ook pas nadat de wet in werking is getreden. Vanuit het programmateam worden de diverse onderdelen begeleidt en de kosten hiervoor lopen langer door. Nieuw probleem is dat voor 2022 is geen budget meer beschikbaar is voor het programmateam implementatie van de Omgevingswet. Alhoewel op landelijk niveau gesprekken gevoerd worden over een compensatie als gevolg van de steeds verder stijgende invoeringskosten, is nog niet duidelijk of en wanneer een bijdrage verwacht kan worden. Voorstel is om het deel (circa 1/3) van het budget dat in 2021 overblijft door te schuiven naar 2022. Hiermee kunnen doorlopende kosten van het programma

naar verwachting betaald worden tot in ieder geval de datum inwerkingtreding van 1 juli 2022. Een eventuele extra claim volgt dan bij de voortgangsrapportage 2022.

Budgetoverheveling Patronaat

Het Patronaat heeft verzocht om overheveling voor een totaalbedrag van € 109.000 van het budget voor vervangingen (exploitatie) van 2021 naar 2022. Het gaat met name om de geraamde kosten voor het Waterleidingsysteem; meer specifiek het vervangen van de circulatiepompen. Op 8 juli jl. is door de Raad goedkeuring verleend voor besteding van het budget voor 2021. Voor het Patronaat is het moeilijk haalbaar om nog dit jaar de onderzoeken en de werkzaamheden die hiermee gepaard gaan uit te voeren. Vandaar dit verzoek om budgetoverheveling.

Budget Versterkers Duurzaam Doen 2022/2023

In de raadsnota *Versterkers Duurzaam Doen* (2021/483988) is uiteengezet dat het huidige begrotingskader voldoende ruimte biedt om incidenteel voorstellen toe te kennen voor een bedrag van € 12 miljoen. Gezien volledige besteding van € 12 miljoen in 2021 en 2022 op onderwerpen niet realistisch is, en er een beleidsinhoudelijke samenhang met het jaar 2023 is, is besloten ook enkele lasten te ramen voor het jaar 2023 en het merendeel te besteden in 2022. Middels budgetoverheveling kan hier technisch uitvoering aan worden gegeven. Om de jaarschijf 2022 neutraal te sluiten wordt daarnaast budget overgeheveld van 2021 naar 2022. De financieel technische gevolgen (toevoeging reserve van € 4,5 miljoen) worden middels deze wijziging verwerkt.

Verevening 2022

De uitkomst van het begrotingskader 2021 biedt de mogelijkheid een geraamd nadeel van € 700.000 in 2022 te verevenen. Dit wordt technisch verwerkt door in 2021 € 700.000 te doteren aan de reserve budgetoverheveling en dit saldo vervolgens in 2022 bij de Programmabegroting 2022-2026 te onttrekken.

4.9 Overzicht belangrijkste reserves 2021

Naam	1-1-2021	Toevoeging	Onttrekking	31/12/2021
Algemene reserve	30.578	10.699	-6.828	34.420
Grondexploitatie	18.742	842	-1.617	17.967
Totaal reserves	49.320	11.511	-8.445	52.387

4.10 Begrotingswijziging Bestuursrapportage 2021

Bestuursrapportage 2021					Raadsstuk 2021/483988	
Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsved	Begroting gewijzigd	2021 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	Versterkers Duurzaam Doen	2021 Begroting gewijzigd
1	Maatschappelijke participatie					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
1.1	Onderwijs en sport	38.856	554	39.410	15	39.425
1.2	Sociale basis	33.159	224	33.383	75	33.458
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
1.1	Onderwijs en sport	-8.119	-1.027	-9.146		-9.146
1.2	Sociale basis	-108	-100	-208		-208
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-1.465	-374	-1.839		-1.839
1	Totaal Maatschappelijke participatie	62.323	-723	61.600	90	61.690
2	Ondersteuning en zorg					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
2.1	Voorzieningen volwassenen	45.422	-3.192	42.230		42.230
2.2	Voorzieningen jeugd	35.288	918	36.207		36.207
2.3	Opvang, wonen en herstel	64.972	-7.666	57.306		57.306
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
2.1	Voorzieningen volwassenen	-1.089	-271	-1.360		-1.360
2.2	Voorzieningen jeugd	-90	0	-90		-90
2.3	Opvang, wonen en herstel	-3.360	1.680	-1.680		-1.680
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-3.947	4.157	210		210
2	Totaal Ondersteuning en zorg	137.196	-4.374	132.823	0	132.823
3	Werk en inkomen					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
3.1	Werk	27.153	-595	26.559		26.559
3.2	Inkomen	80.411	3.696	84.107	400	84.507
3.3	Schulden	2.756	-274	2.482		2.482
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
3.1	Werk	0		0		0
3.2	Inkomen	-69.714	-4.581	-74.295		-74.295
3.3	Schulden	-223	0	-223		-223
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-2.779	1.924	-855		-855
3	Totaal Werk en inkomen	37.604	171	37.775	400	38.175

Bestuursrapportage 2021					Raadsstuk 2021/483988	
Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsved	Begroting gewijzigd	2021 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	Versterkers Duurzaam Doen	2021 Begroting gewijzigd
4	Duurzame stedelijke vernieuwing					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	19.008	-660	18.348	250	18.598
4.2	Economie, toerisme en cultuur	31.798	363	32.161	50	32.211
4.3	Grondexploitatie	10.567	4.205	14.772		14.772
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	-2.816	-500	-3.316		-3.316
4.2	Economie, toerisme en cultuur	-1.008	0	-1.008		-1.008
4.3	Grondexploitatie	-10.873	-4.241	-15.115		-15.115
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-3.114	3.799	685		685
4	Totaal Duurzame stedelijke vernieuwing	43.563	2.965	46.528	300	46.828
5	Beheer en onderhoud					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	81.937	-1.682	80.255	100	80.355
5.2	Parkeren	14.405	283	14.687	375	15.062
5.3	Overige beheertaken	21.952	10.255	32.207		32.207
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	-40.840	-240	-41.080		-41.080
5.2	Parkeren	-21.583	1.766	-19.817		-19.817
5.3	Overige beheertaken	-21.730	-5.965	-27.695		-27.695
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-7.563	-4.696	-12.259		-12.259
5	Totaal Beheer en onderhoud	26.578	-280	26.298	475	26.773
6	Burger, bestuur en veiligheid					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
6.1	Dienstverlening	8.638	-96	8.542		8.542
6.2	Gemeentelijk bestuur	6.460	81	6.541		6.541
6.3	Openbare orde en veiligheid	34.094	1.239	35.333		35.333
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
6.1	Dienstverlening	-2.454	250	-2.204		-2.204
6.2	Gemeentelijk bestuur	-45	0	-45		-45
6.3	Openbare orde en veiligheid	-10.644	-1.446	-12.090		-12.090
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-165	-230	-395		-395
6	Totaal Burger, bestuur en veiligheid	35.884	-202	35.682	0	35.682

Bestuursrapportage 2021					Raadsstuk 2021/483988	
Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsved	Begroting gewijzigd	2021 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	Versterkers Duurzaam Doen	2021 Begroting gewijzigd
7	Algemene dekkingsmiddelen					
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
7.1	Lokale belastingen en heffingen	5.577	0	5.577		5.577
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	5.687	-1.714	3.973	-1.415	2.558
7.3	Overhead	69.576	1.733	71.309	150	71.459
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
7.1	Lokale belastingen en heffingen	-53.866	-290	-54.156		-54.156
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	349.188	-9.816	359.005		-359.005
7.3	Overhead	-11.391	-280	-11.671		-11.671
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-8.023	6.542	-1.481		-1.481
7	Totaal Algemene dekkingsmiddelen	341.628	-3.826	345.453	-1.265	-346.718
	Totaal saldo exclusief reserves	28.577	-17.390	11.186	0	11.186
	Toevoegingen/onttrekkingen reserves	-27.055	11.121	-15.933	0	-15.933
	Totaal saldo inclusief mutaties reserves	1.522	-6.269	-4.747	0	-4.747

NB: de som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen.

5 Realisatie investeringen

5.1 Ontwikkeling Jaarschijf 2021

In de aanloop naar de Programmabegroting 2022-2026 is het Investeringsplan geactualiseerd. Daarbij is een vernieuwde prognose voor de investeringen opgesteld, wat heeft geleid tot een geactualiseerde jaarschijf voor dit jaar.

De geactualiseerde jaarschijf voor 2021 is € 56 miljoen. Dit houdt in dat de verwachte investeringen dit jaar ten opzichte van het Investeringsplan zoals dat was opgesteld voor de Programmabegroting 2021 (primaire begroting), met € 20 miljoen zijn afgenomen. Bij de actualisatie zijn investeringen in tijd verschoven naar de jaren 2022 en verder, met het zwaartepunt op 2023. Met het verschuiven van de investeringen zijn ook de verwachte inkomsten uit bijdragen van derden in die investeringen in tijd verschoven.

De getallen in de tabellen in dit hoofdstuk zijn bedragen x € 1.000,-

Jaarschijf 2021	Begroting primair	Begroting bijgesteld	Vershil
Raming uitgaven	81.292	61.397	19.895
Raming inkomsten	4.830	5.172	342
Saldo	76.462	56.225	20.237

Het Investeringsplan wordt vastgesteld bij de Programmabegroting 2022-2026.

5.2 Prognose investeringen

Met een prognose van € 56 miljoen ligt de verwachting voor dit jaar hoger dan dat de verwachting voor 2020 vorig jaar bij de Bestuursrapportage was. Toen werd de jaarsnede 2020 bij de Bestuursrapportage bijgesteld naar € 50 miljoen.

De prognoses zijn in onderstaande tabel geclusterd en per programma weergegeven.

Jaarschijf 2021	Begroting primair	Begroting bijgesteld	Mutatie	Percentage t.o.v. primair
Programma 1	28.650	24.253	-4.397	85%
Programma 2	225	225	0	100%
Programma 4	4.048	3.526	-522	87%
Programma 5	40.539	25.842	-14.697	64%
Programma 6	0	38	38	100%
Programma 7	3.000	2.342	-658	78%
Totaal	76.462	56.225	-20.237	74%

5.3 Toelichting op bijstelling jaarsnede 2021 per programma

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2022 wordt ook de jaarsnede 2021 van het Investeringsplan geactualiseerd. In onderstaande tabel worden de jaarsnedes uit beide standen met elkaar vergeleken en worden de grootste wijzigingen toegelicht. Het gaat hierbij om de bijstelling van de verwachte investeringen. De werkelijke investeringen worden in de alinea 5.4 besproken.

Programma	2021 Begroting primair	2021 Begroting bijgesteld	Percentage bijgestelde begr. t.o.v. primair	Toelichting mutatie (Bijgestelde begroting t.o.v. primaire begroting)
1 Maatschappelijke participatie	28.650	24.253	85%	Bij de realisatie van het stedelijk gymnasium is vertraging opgetreden vanwege een mislukte aanbesteding. De uitvoering van het Schoter college verschuift grotendeels naar 2022, deze start na afronding van de nieuwe sporthal aan de Sportweg. De uitbreiding van de Zonnewijzer start niet in 2021 maar in 2022 en de nieuwbouw De Verbeelding verschuift naar 2023. Het vervangen van kleedaccommodaties bij HFC is vertraagd vanwege benodigde vergunningen.
2 Ondersteuning en zorg	225	225	100%	nvt
4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing	4.048	3.526	87%	De lagere prognose is het gevolg van het deels doorschuiven van de inbouw van het popcentrum in de Slachthuisbuurt naar 2022.
5 Beheer en Onderhoud	40.539	25.842	64%	De renovatie van enkele gemeentelijke panden verschuift (deels) naar 2022. De verduurzaming van gemeentelijk bezit begint volgend jaar. Er vinden dit jaar minder vervanging van riolering plaats dan was gedacht, omdat deze vaak zijn gekoppeld aan herinrichtingen waarvan de voorbereiding of uitvoering langer kan duren. De herinrichting van het Houtplein schuift vanwege afstemming met nutsbedrijven en uitbreiding met nutswerkzaamheden grotendeels door naar 2022. De actualisatie van het uitvoeringsprogramma SOR heeft geleid tot een verschuiving van investeringen van 2021 naar latere jaren.
6 Burger, Bestuur en Veiligheid	0	38	100%	nvt
7 Algemene dekkingsmid delen & Overhead	3.000	2.342	78%	De investeringen in digitale transformatie zijn lager dan eerder verwacht, vanwege langere voorbereiding en omdat veel van deze kosten vanwege begrotingsregels geen investeringen maar zijn maar ten laste van de exploitatie worden geboekt. Omdat nog wordt gekeken naar het gebruik en de inrichting van de kantoorpanden als gevolg van Corona is dit jaar een pas op de plaats gemaakt met de vervangingen van interieur.
Totaal	74.916	56.225	74%	

Toelichting Kleurcodes:

Prognose jaarschijf > 70%
Prognose jaarschijf > 50% en < 70%
Prognose jaarschijf < 50%

5.4 Realisatie investeringen t/m juli

Na de vergelijking tussen de bijgestelde en de primaire begroting kunnen de werkelijke investeringen tot en met juli van dit jaar afgezet tegen de investeringsbedragen zoals die zijn opgenomen in de primaire en de bijgestelde begroting. Tot en met juli van dit jaar is € 24 miljoen geïnvesteerd. Dit is 44% van de bijgestelde begroting of 32% van de primaire begroting.

Het verloop van investeringen is niet lineair tijdens het jaar. Gemiddeld over de afgelopen jaren was per eind juli zo'n 52% van de uiteindelijke totale investeringen in het jaar gerealiseerd.

Zoals blijkt uit de cijfers, liggen alleen de investeringen in programma 1 op schema voor volledige realisatie van de voorgenomen investeringen, met een besteding per eind juli van 63% van de bijgestelde begroting. Om de bijgestelde begroting van € 56 miljoen te realiseren, zouden de totale uitgaven per eind juli rond de 52% van dat bedrag, ofwel € 29 miljoen, moeten liggen. Een realisatie van € 24 miljoen per eind juli geeft een verwacht totaal aan investeringen tussen de € 40 miljoen en € 46 miljoen dit jaar.

Jaarschijf 2021	Begroting primair	Begroting Bijgesteld	Realisatie 2021 t/m juli	Procentueel t.o.v. primair	Procentueel t.o.v. bijgesteld
Programma 1	28.650	24.253	15.217	53%	63%
Programma 2	225	225	0	0%	0%
Programma 4	4.048	3.526	361	9%	10%
Programma 5	40.539	25.842	8.290	20%	32%
Programma 6	0	38	0	n.v.t	0%
Programma 7	3.000	2.342	607	20%	28%
Totaal	76.462	56.225	24.524	32%	44%

Versnelling uitvoeringstempo investeringsprogramma Beheer en Onderhoud

In de afgelopen jaren is het uitvoeringstempo van het investeringsprogramma Beheer en Onderhoud achtergebleven bij de verwachtingen en ambities. Om het uitvoeringstempo te verhogen en in lijn te brengen met de ambities en verwachtingen is opdracht gegeven aan de organisatie om in beeld te brengen welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen en welke acties mogelijk en gewenst zijn om het uitvoeringstempo te verhogen. De raad ontvangt voor de begrotingsbehandeling een informatienota met daarin de voornaamste oorzaken van het lagere uitvoeringstempo en de mogelijke oplossingsrichtingen om het tempo te verhogen. Vervolgens wordt o.b.v. de oplossingsrichtingen en de uitkomsten van de bespreking in de commissie Beheer een concreet actieprogramma uitgewerkt, dat moet zorgdragen voor een hoger uitvoeringstempo. Gedurende 2022 wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van dit actieprogramma en het gerealiseerde uitvoeringstempo.

5.5 Kredietoverschrijdingen

In de Financiële Verordening is in artikel 5 bepaald: "Het college informeert de raad vooraf als een investeringskrediet met minimaal 5% van het krediet, met een minimum van € 50.000, dreigt te worden overschreden in de eerstvolgende tussenrapportage of via een afzonderlijk voorstel aan de raad."

Van een dergelijke overschrijding is geen sprake.

5.6 Kredietbesluiten

In besluit [2020/447258](#) heeft de raad de 'Startnotitie doorstart Herstructurering J.J. Hamelinkstraat Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8' vastgesteld. In deze startnotitie is opgenomen dat de gemeente het openbaar gebied zou inrichten, waarbij Elan Wonen een deel van de kosten zou vergoeden. De verdere dekking van de kosten zou komen uit de gemeentelijke reserve ISV leefomgeving. Inmiddels is het ontwerp voor de openbare ruimte vastgesteld en zijn de afspraken en

de kostenraming definitief. De kosten worden geraamd op € 2,5 miljoen. Van deze kosten wordt € 1,05 miljoen gedekt door een bijdrage van Elan Wonen en € 0,26 miljoen door een bijdrage van Alert Heijn. De verdere dekking komt voor € 0,5 miljoen vanuit de reserve ISV leefomgeving en voor € 0,69 miljoen uit het saldo van grondtransacties zoals gemeld in besluit [2021/336813](#) 'Vaststellen verkoop- en aankoopovereenkomst Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8'. Besluiten over de inzet van grondopbrengsten voor een ontwikkeling en het verlenen van een krediet voor de uitvoering zijn raadsbevoegdheden.

De raad besluit:

- Het positief saldo van grondtransacties á € 690.000 zoals gemeld in besluit [2021/336813](#) 'Vaststellen verkoop- en aankoopovereenkomst Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8' in te zetten voor de aanleg van openbare ruimte in dit gebied;
- Een krediet te verlenen van € 2.495.000 voor de aanleg van openbare ruimte bij Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8. Dit krediet wordt gedekt door bijdragen van Elan Wonen en Albert Heijn van respectievelijk € 1.050.000 en € 255.000. De afschrijvingslasten van het krediet worden voor € 500.000 gedekt vanuit de reserve ISV leefomgeving en voor € 690.000 vanuit het positief saldo van grondtransacties in het gebied.

6 Bedrijfsvoering

Inhuur (in relatie tot streefwaarde 2021)

De streefwaarde voor het percentage inhuur ten opzichte van de totale loonsom is voor 2021 in de programmabegroting vastgesteld op 13%. Het geprognoseerde percentage inhuur is voor lopende jaar 16,9%. Dit betekent dat de geprognoseerde inhuur ten opzichte van de totale loonsom hoger uitkomt dan de streefwaarde. De oorzaak hiervoor is een groot aantal nieuwe projecten en ontwikkelingen, denk hierbij aan gebiedsontwikkeling bij het fysieke domein of extra inzet van personeel als gevolg van de coronacrisis. Daarnaast is er sprake van een krappe arbeidsmarkt voor een aantal functiegroepen waardoor vaker noodgedwongen gekozen moet worden voor inhuur in afwachting van beschikbaarheid van vast personeel.

7 Besluitpunten

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,

neemt kennis van,

1. De prognose realisatie investeringen (hoofdstuk 4);
2. De Haarlemse rapportage grote projecten (bijlage 1).
3. De paragraaf bedrijfsvoering (hoofdstuk 7).

en besluit,

4. De Bestuursrapportage 2021 vast te stellen en financieel-technisch te verwerken volgens de begrotingswijziging 2021 in paragraaf 4.10 op basis van:
 - a. de voorgestelde wijzigingen in baten en lasten van de exploitatie en voorgestelde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (paragraaf 4.1 t/m 4.7)
 - b. de voorgestelde budgetoverhevelingen (paragraaf 4.8)
5. Het positief saldo van grondtransacties á € 690.000 zoals gemeld in besluit [2021/336813](#) 'Vaststellen verkoop- en aankoopovereenkomst Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8' in te zetten voor de aanleg van openbare ruimte in dit gebied;
6. Een krediet te verlenen van € 2.495.000 voor de aanleg van openbare ruimte bij Slachthuisbuurt Zuidstrook blok 6 t/m 8. Dit krediet wordt gedekt door bijdragen van Elan Wonen en Albert Heijn van respectievelijk € 1.050.000 en € 255.000. De afschrijvingslasten van het krediet worden voor € 500.000 gedekt vanuit de reserve ISV leefomgeving en voor € 690.000 vanuit het positief saldo van grondtransacties in het gebied.

besluit in relatie tot de coronacrisis,

7. In te stemmen met de voorstellen t.a.v. de coronacompensatie zoals geformuleerd in Hoofdstuk 3 inclusief de hierbij voorgestelde dekkingsbronnen.

Bijlage 1: Rapportage risicovolle projecten

De rapportage risicovolle projecten wordt separaat bijgevoegd.

Bijlage 2: Overzicht voortgang proces bestuurlijke actiepunten

In januari 2014 zijn alle nog toen openstaande actiepunten (o.m. aangenomen moties, toezeggingen) in de nieuwe applicatie voor de stukkenstroom opgenomen. Sindsdien worden alle aangenomen moties en alle toezeggingen in commissievergaderingen en raadsvergaderingen als bestuurlijke agendazaak (baz) geregistreerd in Verseon. Ook jaaragendapunten, schriftelijke raadsvragen en initiatiefvoorstellen worden in Verseon geregistreerd. In mei/juni 2016 zijn voorts de RKC aanbevelingen in de registratie opgenomen. Per bestuurlijke agendazaak worden een aantal kenmerken opgenomen: onderwerp, ontstaansdatum, het betreffende programma, de verantwoordelijke portefeuillehouder, de verantwoordelijke afdeling, etc. De inhoudelijke afdoening van een agendazaak gebeurt in de commissie of raad en wordt geregistreerd. Regelmatig wordt in de commissievergadering een overzicht van alle openstaande bestuurlijke agendazaken per commissie geagendeerd. Eenmaal per jaar (in de bestuursrapportage) wordt over de voortgang van het bestuurlijke proces gerapporteerd.

Voortgang van het proces (cijfermatig)

Op basis van de informatie uit Verseon is onderstaand overzicht opgesteld. Per bestuursorgaan (commissie of raad) is aangegeven:

1. het aantal openstaande actiepunten, verdeeld naar soort (schriftelijke vragen, motie, raadsjaaragenda, etc.)
2. het aantal openstaande actiepunten, verdeeld naar ontstaansdatum.
3. het aantal actiepunten dat in de periode van januari 2014 tot heden is afgedaan.
4. het aantal actiepunten, waarbij de afdoening in behandeling is bij de commissie of raad.

Openstaande punten

Aantal / soort	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
Jaaragenda	100	43	114	37	294
Moties				1	1
RKC aanbeveling		2			2
Toezeggingen	28	42	17	34	121
totaal	128	86	132	74	418

Ontstaansdatum	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
2014	2				2
2015	2		2		4
2016	1		6		7
2017	5	3			8
2018	14	8	17	4	43
2019	14	10	34	8	66
2020	60	42	43	26	171
2021	30	24	29	34	117
	128	87	131	72	418

Afdoening	Beheer	Bestuur	Ontwikkeling	Samenleving	Totaal
Totaal aantal afgedane actiepunten *	34	16	14	20	84
Actiepunten met afdoening in behandeling	3	5	3	3	14

Bijlage 3: Lijst van aan- en verkopen gemeente

In 2021 zijn de volgende aan- en verkopen gedaan van strategisch en niet-strategisch bezit. Voor aan- en verkopen boven de € 100.000 bent u eerder geïnformeerd via de lichte / zware voorhangprocedure welke inhoudt dat de commissie / raad vooraf heeft ingestemd met de aan- of verkoop. Over aan- en verkopen onder de € 100.000 legt het college achteraf middels deze bijlage bij de bestuursrapportage verantwoording af.

Aankopen Locatie/Pand	Strategisch bezit totaal netto (koopsom) x € 1.000	Niet strategisch bezit totaal netto (koopsom) x € 1.000
Geen		
Totaal	n.v.t.	n.v.t.

Verkopen Locatie/Pand	Strategisch bezit totaal netto (koopsom) x € 1.000	Niet strategisch bezit totaal netto (koopsom) x € 1.000
Gerealiseerde verkopen		
Verkoop grond Ramplaan		77
Verkoop Kinderhuisvest 17 (bloot eigendom)		141
Verkoop Tuinstraat 7 (bloot eigendom)		92
Grond Jan van Zutphenstraat 11a		2
Grond De Haasstraat 6 en 10		12
Grond Slachthuisstraat 39 zw		7
Grond Prof. Eijkmanlaan 74		3
Grond Oostermoer 34		4
Grond Beveland 64		7
Grond Beveland 86		3
Grond Beveland 90		3
Grond Strandwal 17		12
Grond Strandwal 19		27
Klein Heiligland 79 RD		402
Noord Schalkwijkerweg 117 A t/m E		658
Westkolk 4-6		475
Transvaalstraat 7-9-11-13		573
Kennemerstraat 20 rood en zwart		573
Donkere Spaarne 32 Rood en Zwart		573
Nog te realiseren (verwacht)		
Claes van Ruyvenstraat 8		591
Totaal		4.236